

308385

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. II

చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 9 తేది మంగళవారము

No.289

సంపుటము. ౧.

ఆంధ్రనాటక సంఘము వారు ప్రకటించుచున్నది.

సంచిక ౨౮౯

అంతర్జాతీయమున కోర్కెని

కోర్కె ప్రలాపము.

మేముగారిలో నేపు ప్రకటనను ప్రతిపక్షమునను నందు నందుననుల పంచితెట్టుటకై ఒక్క అణా తపాల దిల్లను పంపువాడి జీవితముగా పంపుదుమని ప్రమరించి యుంటిమి. దీనిపాతలకు కష్టమైయుండుటచేత అర్ధరా దిల్లను పంపువానికి ఈ జనవరి 31 తేదీనకు ఉచితము గా పంపుదుము. ఈతరుణమును గ్రహించుకొనుడు. వికో పియా యాద్యనామకమున జనవరి 31 లోపుగ పేరును రిజిస్టరుచేసికొనువానికి ఒక్కొక్కభాగము తపాలఖర్చుల కో-0-10-0 కు పంపుదుము. ఇది మాడుభాగములుగలది. కోర్కె ప్రలాపమునోడ యాద్యచరిత్రకటనను, ఆద్యు కాదును పంపగల. ఆసరికిపు ప్రకటనను వెలికడును

విరువాత:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టుబాక్సు 167, మద్రాసు

ఆంధ్రనాటకములు.

ఆంధ్రనాటక పితామహుండగు బల్లారి, ధర్మ వరం. రామకృష్ణమాచార్యుల వారిచే రచియింప బడిన ఆంధ్రనాటక రత్నమాలా గ్రంథములు.

1. చిత్రనళియము. (2) పాదసారంగధర. (3) పాదుకాపట్టాభిషేకము. (4) సావిత్రిచిత్రాశ్వనాటకము. (5) ప్రహ్లాదనాటకము. (6) ప్రమీళాద్వ నియము. ధర ప్రతి 1-కి రు 1-0-0 మాత్రమే.

అనేకనాటకముల ఉత్తరంగములు ప్రతి 1-కి 0-4-0 కలయువా రీకింది ఆద్రస్సులకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును రహవిలాసము ద్రాక్షరశాల, బల్లారి.

యం. నరసయ్య. "మారుతి నివాసం,"

26, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ పిల్లి, మద్రాసు.

ఆశ్విని అండుకంపెనీ,

త్రాడువే మద్రాసు.

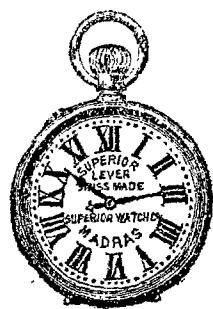
మూర్తి అండుకంపెనీ

తంబుకెట్టిపిల్లి, మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలువాచ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3.0-0. పోస్ట్ జి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డయలమీద మాకంపెనీ పేరు ఎట్టనిదిగా తో నాద్రిక్షబడి యుండును. ఇది నామకు కండుమై కలరీగ మును, డబ్బులూఫ్ అను గ్లాసు డోమునుగలిగి మొలటుపనులకు దగియుండును. వెల్వెముత లో భాగమున గ్యారంటీ వీటి అతి కించి యుండును. సీను నుండి

మాకై తయారుచేయబడినది. కాన నెవరియెట్లను జిక్కయి. ఒకరొక్కరును తియుదురను తలంపుతో తక్కువ వెలనుంది తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడి యార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున చెలియును ఇదివల కనేక గడియారములు ఖర్చులు యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుము. మా పట్టణమున కనేకులు కొని గుంతసిందిరినన, వేటుమాట తెందుకు !

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం.167, మద్రాసు

నాగరపువస్తుప్రదర్శనశాలయం
గొప్పగొప్పవారిచే వేనవేలు.

దియ్యబడిన పతకము.
యోగ్యతాపత్రములు పొందిన

అమృతాంజనము అన్ని నెలలకు పరమామృతము

అమృతాంజనమును

అమృతాంజనము
అమృతశబ్దమాదినిగల
మాయకుండుగాదు.
ప్రతియింట నుండ దగినది.
వేలకువేలు సీసాలు విక్రయము.
అన్నిచోట్ల విక్రయింపబడుచున్నది.
నకలుమంకులవలన మోసముగలుగును
పంచభాష చీటి చూచి
కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము
అంజకశబ్దనుంతమునగల
నకలుమండుగాదు.
తలనొప్పులు, వాయుప్రసృప్పులు, పార్శ్వ
పుర్రాపులు, కీళ్ళనొప్పులు, పక్షవాతము,
వాపులు, గాయములు, వుంట్లు, దగ్గు
వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది.
చక్కని డబ్బీతో సహా
సీసా ౧కి 8 అణాలు.

వాడని వారుండరు.

ఇది అమృతాంజనము ది హో. టి

౧౦౯, ఫేరిరోడ్డు, పోర్టు బొంబాయి. ఈ. కె. రె. తంబుకెట్టి పిల్లి, జార్జిటవును, మద్రాసు.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

అర్కములను బోధించు చికిత్సాగ్రంథము.

ఇది అతిసులభమగు రీతిని ప్రతిమూలకముండియు అర్కములదీయు ముసాయములను అయర్కములచే రోగసామాన్యమును, నివర్తింపజేయు పద్ధతులను, జలుపు ముంచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అర్కములు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు బేర్కొనబడిన మూలక లే, గాక యూసాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలకలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలముసాధనముగల వల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారిగ నుండునటుల దీనికి సరళమగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన వివరణ దెలియగలదు.

వల రూపు. 2-0-0.

1. మాధవనివాసము.	రూపు. 2-0-0	6. వర్షికర్మము.	రూపు. 0-4-0
2. వర్షాపద్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-2-0	8. భేషజ. శల్పము.	" 1-0-0
4. అగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది అచ్చునండి 1915
5. శల్పశాస్త్రము.	" 0-4-0	10. ముక్తత సంతాపిత.	చరకము మొదటి భాగమున వెలువడును.

పోస్టేజీ వేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రాంతాభి:—
12, తంబు శెట్టి వీధి, } వైద్యరత్న సండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ. సుం. బి
156, బ్రాడ్వే. }
65, ఆచార్యుల వీధి,
ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. మదరాస్.

మాతాశ్వాత చందాదారులకు మాధవనివాసము శిల్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయి 5 గానుగలము తగ్గింది యియ్యబడును.

వనోపధి సార్వాపరిల్లా.

ఇది దేహమునందున్ను నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళ పోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసామంచును వాడిన తోడనే శరీరములో సుకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

కుష్టుకుమందు.

ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధువల్లి (త్రాగుటకు ముందు) వాగవల్లితైలము పైపూతకు ముందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవు ముందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గళక. ఫనసవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.
శలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును.
పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్లపోగొట్టును.
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసనగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాషచీటి చూచికొనిన మోగము గలుగదు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబు శెట్టివీధి, చెన్నపట్నం.

ఉష్ణమును కలిగించుట, ఉడికించుట అన్నిరకముల ప్లాపులకును మదరాసు రాజధానిలో అన్ని కంపెనీలకన్న చుకంపెని గొప్పదియు, సమృద్ధిమయినదియు నయ్యున్నది. ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాఖాతాదారులకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యివ్వగలిగియున్నాము. సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

<p>№ 100 (detachable) (కెబ్బముగల, కెబ్బము లేని) 2 బర్నరులు సహా యివ్వబడును. ఉరు బల్లెలందిరుగు జట్టి యివ్వగలియు లకు కడు ముఖ్యము. టిక్ పెట్టె సహాయ 6</p>	<p>గమనింపుడు.</p>	<p>№ 11 (detachable). చాలాబలిష్ఠమయి నది. ఎక్కువకాలం పనిజేయ గలిగినది. మిక్కిలి పొడవైనది. టిక్ పెట్టె సహా. రు. 9-8-0</p>
<p>నెం 45. 48 రు నూతనముగా తయారుచేయబడినది నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టిక్ పెట్టె సహా వెల రు 8. నెం. 200 పాకెట్ ప్లాట్ చిన్నదియు చెయి ఇమడుపు కలిగియు టిక్ పెట్టె సహా వెల రు. 5-8-0</p>	<p>నెం. 200 పాకెట్ ప్లాట్ చిన్నదియు చెయి ఇమడుపు కలిగియు టిక్ పెట్టె సహా వెల రు. 5-8-0</p>	<p>కే. ఎస్. పి. జి. 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, కర్తవ్య ప్రత్యేక పుస్తకము యివ్వబడును.</p>

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిఫ్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే దేవనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు, పిత్తాన్నములు, చేయుక్తిమముగలదు. 2 భాగముందు ఊరగాయలు పచ్చళ్లు కోకిలినిల ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండివంటలుచేయుక్తిమముగలదు. జేయెల, కివిల్ పాకమునకు కావలసిన యాత్రుగలదు. ప్రతియంట నుండజగినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికోలైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-8-0; పోస్టు ఖర్చులుసహా 1-11-0. పుటియందే జేయిన్నొక్కదిసంలు చెప్పిన ప్రస్థావకపు పడచియుక్క వినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకాగితములు, క్యాలికోలైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-4-0; పి. పి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 3-0-0. మాలిగమము:—

స్టార్ వాచ్ అండే కంపెని 45 మల్లాసాపాళె వీధి మదరాసు.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

సమృద్ధిమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

జీర్ణరసాయనము.

25 మాత్రల డబ్బి 1 కి వెల 1-4-0

రసప్రావము క్రమముగ గలుగక, మర్బల మేర్పడి ఆయువు క్షీణించును. చులబద్ధము మానును. రక్తము పుష్టిజెందును. ఆకలి హెచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబు శెట్టివీధి, చెన్నపట్నం.

ఉపన్యాసములు.

చాలవందల సం॥ము.

7వ వార్షిక కథ.

ఈ సభ శ్రీశైలంకు ప్రభువుగారి అధ్యక్షతకైరింద పచ్చయప్పుకళాశాలాభవమున 6వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము జరిగినది. పాఠము హాజరులు సంఘాభిమానులును పెక్కుఁగఁగ నభవవచ్చియుండిరి.

సంఘమువారి శృంగారము ముద్రింపబడి ప్రతులు పంచి పెట్టబడెను. గౌరవ కాగ్యదర్శియగు డాక్టరు యం. విజయరాఘవులు గా రాష్ట్రవైఖ్యములను సభాసభులకు సమర్పించిరి. మానవసంఘమునకు సంబంధించిన 2 శాస్త్రములు కేవలము నిరుపయోగముగ నన్నవి. ముఖ్యమైనది శాస్త్రప్రపంచమునకు సంబంధించిన అంతర్జాతీయ శాస్త్రము. ఈ శాస్త్రమును సరింపబడుచుండినచో జర్మనులు తెల్లయునులపై యుద్ధము ప్రకటించుట కవకాశమేలేదు. సర్వశాస్త్రములను క్రొందిన జర్మనులు చిన్న బిడ్డలనుగూడ నన్నింటిని చేయుచున్నారు. నిరుపయోగిన ప్రజలయందలై నన్ని గోళములను చేయుచున్నారు. నాగరకత యందును పరిశ్రమ యందును చాల సభివృద్ధిగ పరచిన జర్మను లిటుల రాక్షసభావము వహించుటకు కారణ మగవడదు. భూతదముకు సంబంధించిన నిరుపయోగము గౌరవించి రక్షింప జాలని దేశముగారి ప్రభుత్వముగారి మతముగారి యుత్తములు కాబాలవు. ఇతర శాస్త్ర మిదేశముతోడను చెప్పు పులిలోని అంగ్లో ఇండియనుల తీవ్రతముతోడను సంబంధించి యున్నది. ఈ సంఘములో తమ బిడ్డలను చెనువారులను ద్రిపుతలదండ్రులను విడిచిపెట్టిన శాస్త్రము లేనేలేదు. ప్రభుత్వమున్న శాస్త్రము వలన నిట్టి దురాగతముల నివారించుట కారాధ మేమియును లేదు. కాన నట్టి మార్పు చేయుటకు యత్నకరమని ఆయన నడిపిరి.

పిమ్మట ప్రాధేనకు నడిచి గారు ప్రపంచమందంతటను పనిచేయుచున్న ఇట్టి సంఘములనుగూర్చి నడిపిరి. ఇంకాండులో పరహితంకరదకు నొకమతగురువు చిరుతానర కలుగుచున్న పూతుకములను కొన్నిటినిమాచి యోధులక కుడుట నొక సంఘము నేర్పరచెను. కాలక్రమమున నది కాళోప శాఖలతో ప్రవర్తనమునై బ్రిటిషుదళులయందంతటను వ్యాపించి దురభివృద్ధి యుచున్నట్టి యువ నాడేరింప బడుచున్నట్టియు బిడ్డలను రక్షించుచున్నయది. ఈ సంఘములు చేయుపని యుత్తమోత్తమ మగుచుచేతనే ప్రతిపట్టణముననుగూడ ప్రజలయొకాడమును ధనసహాయమునుగూడ నిసంఘములు పడవియున్నవి. అవకాశము నావశ్యకతయును కలిగిన ప్రదేశములయందెల్ల బిడ్డలను నివాసగృహములను పనిచేయవలసి బిడ్డలకు కార్మికగృహములను నిర్మింపబడియున్నవి. ఎందరో నారీ మణు లాయామందెరులకు పరిపాలకురాండ్రుగానుండి బిడ్డలను కాపాడుచున్నారు. నైద్యశాలలు ననాథశిశువులను ములు మున్నగు ధార్మికప్రతిష్ఠాపనము లనేకములు ప్రపంచమునగలవు. కాని మానవసంఘమున కీ ప్రత్యేక సంఘముచా కొనరప్ప నేన యపారము. పరిశ్రామికయుగ ప్రారంభమున బిడ్డల చేత యంత్రకాలలయందును గడలలోనుగూడ కతవయినపనులు చేయుచుచుండిరి. పిదపాండ్రయినను చేయలేనట్టి పనులను గూడ బిడ్డలకు నియమించుచుండిరి. కొరడాలుతోకొట్టి తెల్ల వార్లు బిడ్డలచే పనిచేయించుచుండిరి. ఇప్పటికిని గూడ నాగరకతగలవని చెప్పబడు కొన్ని దేశములలో నిందుమించుగ నీరీతియే జరుగుచున్నదిగాని మొత్తముమీద పరిశ్రామిక సంఘములలో నాగరకత ప్రబలి ప్రధమకాలమందలి క్రాంత్యభావము ననించుటచే బిడ్డలనితి చాలవరకు బాగుపడినది. యూరోపుదేశములలో వృద్ధిచారాదకములగు సక్రమపద్ధతులవలన కలిగిన బిడ్డలే చాలా సమర్థులగుచుండుట మరియొక వింతవిషయముగనున్నది. గొప్పగొప్ప చిత్రకళాప్రవీణు లందరు నిట్టి సుతానము లొనివారే. రోగిపీడితులును అవయవ సోపనము లేనివారనుగ బిడ్డలందఱో విద్యాప్రవీణులైరి. కేవలము దున్నులగు చారి కుడఁగోగూడ ఏడ్డ తరబడిని యావత్తీవమును గూడ విద్యనేర్చుటెను. చెన్నపురి సంఘమువారి ప్రాథమిక పాఠశాలయందు యథోక్తవిద్య, పౌరభాషికమును, నిత్యమునగు నదంతయును నేర్పబడుచుండుట చాల సంతోషకరముగ నున్నది. తోటలను పెంచుట కృషికృష్య నిర్వహణమునుగూడ ముఖ్యముగ నేర్పబడునని గ్రహింపబడినది. కేవలము గ్రంథస్థ మగు విద్య నేర్చుటకన్న గ్రంథస్థమును ప్రత్యక్ష గోచరమునగు నట్టి విద్యను నేర్చుట చాలసమంజసము. విశాలముగు నావరణమును సహజమును కుద్రవామువును తోటనుగలిగిన పాఠశాల యవసంపన్నమనదిగా నుండును. నైతికబలమే ప్రధానబల

ముగ నిట్టి సంఘములు ప్రజలసహాయము నపేక్షించుచున్నారు. పరమదర్శియగు మిక్కిలి సంతాపకరములగు నిత్యములను కలవారునకు బిడ్డలే యత్యంతోపముత్తు లగుదురు అట్టి వారికి మామింపబడెను కరుణయే నైతికోత్తమధర్మానుగుణ్యము కాగలదు. శిష్యునివధుల నిసంఘము సర్వజనుల యాదరణ కనుగూడ పాత్రయని ప్రాధేనకు గారునడిపిరి. పిమ్మట ప్రాధేనకు లక్ష్మీనరసింహముగారు రుప్రసంగించిరి. అనంతరము రావు సాహెబు వి. ఏ. పార్థసారథి మొదలగు గారిటుల నుడిపిరి ఈసంవత్సరమున నాదాయగృహపట్టికలో ప్రభుత్వమువారు నిడుడు 807 ఇచ్చియుండిరి. ఈసంవత్సరము 1200 ఇయ్యగలరు. కార్యోచనమువారు నిరుదేమియు నొసంగలేదు. ఈసంవత్సరము 500 ఇయ్యగలరు. చంచాలను విభాళములును నిరుదే 1200 మాత్రమేమచ్చియుండెను. ఈయేడు 2500 రాగలవు. కార్యోచనము వారి సంఘమునకేమియు నిడువునని పట్టుపట్టి యుండుట సంతాపకరమని ప్రాయబడియున్నది. కార్యోచనము వారికి సరియగు విజ్ఞాపనములు పోతుండుటయును ధనము చాలినంత లేకుండుటయునే వారు సహాయముచేయక పోవుటకు కారణమని నేనూహించెను. వారి ముఖ్య విధులలో బిడ్డల సంరక్షణ మొక కీర్తిగడుండుటచేత వారు తప్పక సహాయము చేయగలరని నేను తలచెదను. ప్రజ లొసంగు ధనమునుబట్టి ప్రభుత్వముచా రొసంగు ధనసహాయ మేర్పడును. కాన ప్రజలు సహజధార్మిక భావానుగుణ్యముగ తోడ్పడెద రని నమ్మెదనని ఆయన నడిపిరి. పిమ్మట న్యాయమూర్తి పెన్నెగూరగిటుల నుడిపిరి. కార్యదర్శి చదివిన వృత్తాంతమున సంతోష విషయములకొన్నియును, సంతాపవిషయములు కొన్నియును కలవు. ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును ధనసహాయ మొసంగుటయు సంఘమువారు స్వంతస్థలమున న్యక్తియగుచును నిసంవత్సరము కట్టించగలిగియుండుట మున్నగునవి సంజోష విషయములు. సంతాపవిషయములలో ప్రజల ధనసహాయ మును సానుభూతియును తక్కువగ నుండుటవలన పనులను కూలముగ నొగకుండుటయు, సభ్యుల సంఖ్య 100 నుండి 45 కు తగ్గి పోవుటయు నొక్కటిగ నున్నట్టి కష్టమున్ను చెనుగులను తొలగించుటకు సంఘమువారి కధికారము లేకుండుటవలన వారు చేయాదపడెదమన్నారు. ఇట్టి వార్షిక సభలు గత సంవత్సరపువర్షముల గ మనించుటకు మాత్రమే ఏర్పరుపబడి యుండలేదు. అట్టి విషయములను గ మనించుట కూడ నొకముఖ్యవిషయమే యెవను సత్కార్యములయందు ప్రజలకు తృప్తివామును సానుభూతిని క్రద్ధకు కలిగించుట ప్రధానవిషయముగ నున్నది. మనకు క్రియున్న వరకు మనముచేయదగినదాని నంతయును చేసితిమనియును, సర్వేశ్వరునితోటలని మొగ్గులలో నెవ్వయునుగూడ సకాలమున మనోహరభవములకైంద విక సింహాగ వని యును, మఱు సహాయముచేసిను చేయకున్నను గూడ వృష్టికర్త నిర్వాణవిధానమున నిర్వాణజీవములన్నియును ప్రశంసాములై యథాస్థానములు నాక్రమింపక పోవని యును, గ్రహింప లేకున్నచో మనస్సాక్షి వృద్ధ నొందకపోను. ఇట్టి విషయములు గాకున్న మరి ఏ విషయములు మనమానముల కరిగింప సమర్థము లగును? చిలుప్రాయమును నిష్కల్మషభావమును మనలో ప్రేమించనివా రెవ్వరుండురు? కాన నీసభకు వచ్చినవాలో నిదివర కీసంఘమున సభ్యులు గా నుండనివారందరు గూడ నిమంజరమును విడుచులోపలనే ఈ సభలో సభ్యులగుటకును, ఈవత్సరమునకునే రి మట్టునకు వారు ఆరేడరు ప్రాత్ర సభ్యులను సంపాదించుటకును కృషివత్సరముల కావలెననియును నేనుకోరెదను. అంగ్లో ఇండియను సంఘమునుగూర్చి తగినశాస్త్ర మావశ్యకముగ నున్నది. కాని శాస్త్రసహాయములే కష్టము. మరియు నది కీర్తిముగ జరుగ నేరదు. కాన నితరములకు నివారణోపాయముల నారయకలసి యున్నది. కలకత్తాలో బాలకులకాగ జేయుచును వివారించుచే బిబిఫలసిద్ధిగ మొలగు మహావిముడగు కెప్టెనుకి పద్మగారి ప్రవర్తనమును మూలకెక్కుండెరిగి యుంపవచ్చును. ఆదియే మనకు త్రమాదగ్యమును సంకేతమును. ఆచికాలమున మనము దాని ననుసరింప జాలియుండవలెను. ఈ అంగ్లో ఇండియను సంఘమునుగూర్చి చేయదగినది సర్వకాల మాసంఘములొని బిడ్డలతో చనవరకునుండుట్టి కార్యదర్శివారిని నిర్మించుటయే యయ్యున్నది. అట్టియుద్ధోగి ఏర్పడినచో నీ బిడ్డలచరవస్థలు చాలభాగము లెక్కలవు. తలిదండ్రులు నేర్చు భిక్షులను మున్నగుచురభ్యాసముల నెత్తు నిరాధింపగలిగి యుండును. కెప్టెనుకి పద్మగారి నగరమున 10 వ. 0 క తన్న ర యులు నికసిం చిరిగాన నిచటికిని తులన్నియు నాయకులు తెలిసియే యున్నవి. ఆయన కీవిషయమున ప్రాసియంటిమి. ఆయన యంగ్లీ కారము మనకు ప్రధానబలము. గౌరవ కాగ్యదర్శి యగు విజయ

రాఘవులుగా కీవిషయమున సభిక్తతన వహించుచున్నారు ఆ యనయును సహా యోధ్యోగులును చేయగల సహాయ మంతయును చేయుచునే యున్నాను. కాని బిడ్డల సంఖ్య హెచ్చుచున్నదిగాన సంఘము గూడ విస్తరింపబడుట యవశ్యకము. అంతటను వ్యయ మధికమునని యును. ప్రస్తుత యుద్ధసమయమున ధనసహాయము లభించుట కలభిషు కాదని యును నే నెరుగుదును. ప్రభుత్వమువారు పాత క్యాలలో నుచితముగ భోజన సదుపాయమును గూడ కలిగించి యున్నారు. అట్టివో తమబిడ్డలను పాత కాలలకు పంపక భిక్షులనును నియమించి, వారు గడించిన ధనమును మరలపానమున వినియోగించు తలిదండ్రులకు శిక్షించుటకు విధి ఏర్పడవలయును. కాన మనకు చంచాలదారులును ధనమునుగూడ నావశ్యకముగనుటయేగాక బిడ్డలునుకనుట కర్హులుగాని నుర్వా రులగు తలిదండ్రులకేషించు సాధనముగూడ చాలనావశ్యక ముగనున్నదని న్యాయమూర్తి పెన్నెగూరగారు నడిపిరి.

పిమ్మట యం. శ్రీనివాసయ్యగారిటుల చెప్పిరి. జంతుబాధాని వారణాశ్రమమున్నది. జంతుసంరక్షకనిధులున్నవి. చాలసంరక్షక శాస్త్రముగూడ వలులనే యావశ్యకముగ నున్నది. కాన నభ్యుత్థులకు శ్రీగవర్నసుగారి ప్రభుత్వముననే శ్రీవారు ప్రభుత్వమువారి రక్షక సానము నేర్పరుపవలెను. వారులే లేర్పరచినచో ప్రస్తుతము దేశములను మందపములను కట్టించుటకొరకు ధనమును వినియోగించు వారందరునుగూడ నిసత్కార్యమునకు ధనమును కృషింప గలుగువరని ఆయననుడిపిరి. పిమ్మట శ్రీమొట్టండు చిభుపుగారిటు అవసరమిందిరి. నేను మన మీవిషయమున నీతిబోధకములకు సహన్యాసములను వివరిగి తిమిగాన నేనధికముగ నుడువదలంపను. బాలసంరక్షణమే సంఘ సంరక్షణమునకు మూలాధారము. బాలశ్రే భావికాలమున పౌరులు కాదగినవారు. కాన బాలర సంరక్షించుటయే భావికాల సంరక్షణమగుచున్నది. ఈధర్మచాత్త్యమును గృహింపకుండ చేసెనుమారువారుగూడ ఘనతనందజాలరు. సర్వవిధ మల సాంఘమున కభివృద్ధిచే మారగలదు. న్యాయమూర్తి శంకర్మహాయగారి యాజమాన్యమున నీ సంఘము చరించుచుండుటచే నెట్టిచోటును కలుగబోవని మనము నిశ్చయముగ చెప్పగలము. అని శ్రీ వారు నడిపిరి. సంఘము వారి పక్షమున వివాదు బహదూరు. ఆదివా రాయణ య్యగారు శ్రీవారికి వందనముల నాచరించిరి. శ్రీవారు విచ్చేయుటం జేసియును శ్రీవారిపీఠోప దేశముల వినుటవలనను ప్రజ లభిక్తోత్సాహముతో నీ సంఘమునకు తోడ్పడ గలరని నమ్మెదనని ఆయననుడిపిరి. నెల్లూరు జిల్లాలో ముత్తుకూర్గిమమున నివసించుచున్న వెంకటయ్యను అనవశ్య యగు శ్రీ ఈ సంఘమువారికి 10 యకరముల వల్లపు భూమిని చానపట్టా ప్రాసించిచ్చిరి. అట్టూ 30.6.1914 న ప్రాయబడినది. ఆధూమిలక సాబునకు 300 హాపాయల విలువగల ధాన్యము సంఘమువారికి వచ్చును మొదటివాయి దా 30.4.1915 న సంఘమువారికి చేరవలసియున్నది. వకీలు యం. జి. కుప్పసామయ్యగారి చానపట్టాను. 2.1.1915 తేదీకల యుత్తరముతో పంపిరి శ్రీగవర్నసుగారు ప్రకటించుటతో సభముగిసినది.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయసూక్ష్మాములరభ. ఈసంఘమువారి వార్షిక సమావేశము శనివారమునాడు (6-2-15) యధ్యాహ్నము గోపాలభాగ్యులో జేరకుటగిరి రాజాగారి అధ్యక్షతకైరింద జరిగినది చాలమంది జమించారులు సభివవచ్చిరి.

అధ్యక్షులు ప్రాధేనతో న్యాయమున రాజభక్తిని సం గ్రామనితిని వివరించుచు ఆచికాలమున నాంగ్ల ప్రభుత్వము వారికి విజయముకలుగుగాకయు నైవమును ప్రార్థించి పోడింజి ప్రభువుగారికి కలిగిన పుత్రమరణమునకు సానుభూతిని తెల్పింది. భారతీయులను రక్షరంగమున కంపింపదుట శ్రీవారికి వందనముల నాచరించిరి. భారతీయులగ పరచిన యుద్ధోత్సాహమును గురించి అర్జునలేఖ మొదలై యుత్సాహము ప్రయోజనకారికావనియు రక్షరంగముననే ప్రభుత్వము వాఙ్భాషము చేనివారిని స్వీకరింప మకుట యుక్తియు క్తమనియును నుడువుచు నిటు చెప్పిరి ముదేశములో కార్యనంతులగు వారు పెక్కుతొలపాతుగలర. అట్టిదేశముల పూర్వపురిత్ర నాని బాహుబామును శిష్యసాహస ప్రతాపములను వేరేల్ల చాలు చున్నగాని కెప్పుడోతొలపమునండి యుద్ధపరిణామునకు తప్పియుండుటచే తగినయభ్యాసముండినగాని మనము ముల సంగి పోరగాలము. అందున విదేశీయుల మన కలవాటులేని నితిగతులలో జరుగు ప్రస్తుత సంగ్రామము నంటిసంగ్రామమున మనమేమియును పని చేయగలిగియుండదు. కాన నట్టి

వీర లక్షణములుగలవారికి తగిన శాస్త్రవిద్య చేర్చుట యవసరముగాన న్యుచ్చంద వైదికమును నుండగోరు దేశీయులకు ప్రభుత్వమువారికి సౌకర్యముల నొనర్చుచు నేను తలచెదను. మనదేశమును కాపాడుట కధికముగ వ్యయమునకును ప్రయోగమును పా ప్రభుత్వమువారు విటివేర్చుటనుండి తెలివోరినామును పంపకలసినవారై. మనదేశములకే వారికి శస్త్రవిద్యాభ్యాసమును కలిగించియండినచో నిట్టి వ్యయప్రయోగలనవసరములేక పోయియుండును. ఉత్తర హిందూస్థానమున కర్ణాటకప్రభువుగా శేర్మచినవీరిని దక్షిణ హిందూస్థానమునగూడ జమీందారుల పుత్రులను బంధుగుంతును ప్రత్యేక వైద్య మొక్కటి ఏర్పరచ బడవలయునను విషయమును కాసునకలలో మన ప్రతినిధు లొకరు ముచించి యున్నాడు. దానినే నేను గూడ మరల సుద్రువుచున్నాను. అట్లు శస్త్రవిద్య చేర్చుచినచో చాల విపరీతములగు నుండగలవారు మరల వెళ్ళుచుండిగలరు. ఈ వైద్యమునకు ప్రభుత్వమువారి శేషమును వ్యయ మనవసరములేదు. గృహముల ఆయుధములు మున్నగువాని నానవించునట్లే భరింతురు. సమయము వైదోపా వైదికోద్యోగములే వారికి శస్త్రవిద్యను చేర్చించుటమాత్రమే ప్రభుత్వమువారి నొనర్చదగును. యుద్ధములేని సమయంలో ఉత్తర హిందూస్థానమున నీవైద్యము రాజప్రతినిధిగారికి మూలబలముగనుండి యుత్పన్నమగుచున్నది. శ్రీవారి ననుసరించు చుండునట్లే. ఈ రాజధానిలో గూడ నీవైద్యము శ్రీకవర్ణురగారికి మూలబలముగనుండి వారి ననుసరించదగును. మరయు నే దేని ప్రమాదము కలుగునంద హిందూ దేశమునందలి సముద్రతీరమును కాపాడుటకు ఇంగ్లాండు నాకాదేశములలోని 2-3 యుద్ధనౌకల నీదేశమునకు పంపుట యవసరము. అట్టి యుద్ధనౌక యొక్కటియైన మన సముద్రతీరముననున్నచో ఎమెనశాక యటుల చెలరేగుట తటస్థమేకపోయి యుండునగాన నీవిషయమునుగూడ ప్రభుత్వమువారి చుకూలముగ గమనింతురని తలచెదను.

నీటిపారుదల కానన ప్రతిపాదక సభ్యుని ప్రోత్సహించి వాటిని సంగిన వ్యవధివలన ప్రయోజనమేమియును కలుగునని తోచదు. అయిన నందులను గూర్చి ప్రభుత్వమువారికి విజ్ఞానము లంపడుటచే కొంతవరకైనను పని జరుగజేయునని తోచుచున్నది.

ఎన్టీఐయిలాండు ఆర్థిక సవరణకాసన స్థితిపూర్వకముగా లక్ష్య కరణము. మరియు తటాకగర్భభూములను గూర్చి మన కనర్థముగూడ నీసవరణమునకు కలుగుచున్నది గాన దీనినిగూర్చిగూడ విజ్ఞానము చేయబడినది. అని అభ్యుత్సాహు పశ్య నించిన పిమ్మట బొమ్మిలి నుచో రాజా గారు రాజీలు లేక పోవుటచే వ్రాసిన పంపిన వ్యాసమును చల్లవైరాజాగారు చదివెరి.

అభ్యుత్సాహులకు శేకటగిరిరాజాగారికి గౌరవవిరుదము నొసంగించుటకు ప్రభుత్వమువారికి వందలముల నొసించుచు రాజాగారి యష్టతను కొనియాడుచు రామభద్రనాయకు గారిక తీర్మానమును ప్రతిపాదించెరి.

వికసేవనుబట్టుకు గూర్చియు ప్రాప్తయింతులను గ్రామోద్యోగులవై నుండవలసిన అధికారమునుగూర్చియు ఎన్టీ టియిలాండు ఆర్థికసూచియు, ఈసంఘమువారి పక్షమున నొక ఆంగ్లేయమానిక ఫ్రెంచ్ శేర్మచుటనుగూర్చియు సంఘోద్యోగులను గూర్చియు, తీర్మానములు చేయబడినవి. సంఘాభ్యుద్ధినిగూర్చి వాడ్చుచురాజాగా కొసంగిననూచనలు గల ప్రక్రియను కార్యదర్శిచదివెరి. అందునుగూర్చి చందాలు మార్పుదలకాదని తీర్మానముచేయబడినది. తక్కిన నూచనలను మేనేజింగు కమిటీవారిలోంచి ముందుజరుగబోవు సదలో తెలుపవలెనని తీర్మానించబడినది. దక్షిణవైదికుల వాదలను విడిచియుచు వర్తమాను అట్టిన్ను గారు వ్రాసిన యుత్తము చదివడినది. సంఘమువారికితమున ఆర్థిక శేయిరూపాయలను పంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

నేను చెన్నపురి వైద్యశాలా నౌకకు ప్రతినెలకు 500 విశాఖమిచ్చెదగాన విలంబములు చందాలనియ్యవలెనని అన్యభూమియను నుపద్యసించెరి.

మరలవారి వైద్యము చేర్చుచుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రోత్సహించు ఈ వైద్యమునకేరదలచినవారులేవేర్లను తెలుపవలెనని సభ్యులను కొందరు నొకతీర్మానము చేయబడినది.

బకవించు:—వీడినీ అగ్రహారం ప్రాప్తయిత్తిన్న శ్రీ వి. వి.ఎస్.ఆర్. నోబుల్యారు. 2వ తేదీనుంగళవారము నాడు లేడిను రక్తియేమగ స్త్రీబులని సభ్యురాలవ్రుక్త బు ముడిమున మితాహరనిందు చేసెదరు.

పట్టణ నిర్మాణము

శనివారము నాడు (8-2-15) పగలు 11-గంటలకు చెన్న పట్టణమును గూర్చి ప్రాధెసరు గడ్డిను గారిలుల నువశ్య సిందిరి. శ్వవిద్యాలయము వా శేర్మచిన యుపన్యాసముల లో నిదియే కడపటి యుపన్యాసము. చెన్న పట్టణ పటమును అయిదుచోగానుకకు సమీపము నున్న పల్లెగుడెనలపటమును చూపి పల్లెగుడెనున కొన్ని పూలచెట్ల కక్క డక్కడ జేయట వలెను పారిశుద్ధ్యమును చక్కజేయు కొన్ని ఏర్పాటుల కలవను దానిని పాపచేయుట కవకాశములు కలవని ఆయన నడివెరి. చెన్నపురిలో చేరియున్న గ్రామములను విద్యార్థు లవ్వడప్పడుపోయి చూచుచుండ దగును. వానిలో కొన్నిటిలో మహమ్మదీయులను మరకొన్నిటిలో హిందువులను హెచ్చుగ నుండురు. పరిసరగ్రామములను గమనించిన గారి పట్టణమును పూర్తిగ గమనించినవారము కాబాలము. వా కవకాశ మున్నచో నేను కోట గల ప్రధానపట్టణమును రాజబాటను చేరియున్న పరిసర గ్రామములను సాగు బడి భూము లగపవరకును గూడ చూడ గోరెదను. నేలము కోయంబుత్తూరల కన్న చెన్న పురి చాల పెద్ద పట్టణము గాన నీ మహా నగరమున గ్రామముల రీతి నున్న పేటలను ముందు పరీక్షించి అచట చేయబడ వలసిన సంస్కరణము లారంభించి క్రమక్రమముగ పట్టణ భాగముల కేగెదగును. గృహ విరిహితముగ నుపవసమునకన్న నట్టి గ్రామముల ఛాయాపటములను విరివిగతియుట కవకాశముండ గలదు. అట్టిగ్రామములో ప్రజలకు దీర్ఘోపన్యాసము లాసంగుటకుల ప్రయోజనములేదు. స్వయముగచేసి చూపించుటవలన చక్కని ప్రదేశములను ప్రదర్శించుటవలన వారు తమ నివాసముల నభివృద్ధి నొందియొకొనలు వారికి బోధింప వలసియున్నది. అందులకొక యుత్సవము శేర్మచుపదగును. అటులే తోటలను హెచ్చించుటను పండ్లనధిముగ పండించుటను గూడ నవకాశము కలుగగలదు. పండ్ల నాహారముగదినుట నభ్యసించుటవలన రోగములు వివారింప బడుచున్నవిగాన నీపదతి వలనవైద్యశాలలు తగ్గివబడి తోటలు హెచ్చింపబడవచ్చును. ప్రస్తుతము వాధకరముగనున్న ప్రస్తావనమును నిర్దేశించి బరులుగా పూలనటనే కలకొండ చేయవచ్చును. గృహనిర్మామనకు సహాయమునరింపు వారికి శేర్మచినచో గ్రామములలో కొత్తకొత్త ఇండ్లు నిర్మింపబడుటకును, దడిగోడలు మట్టి గోడలకొందను మట్టిగోడలు రాతిగోడలకొందను పూరియిండ్లు పెంకటిండ్లకొందను మారుటకునుగూడ నవకాశ ముండగలదు. స్వలాభమును స్వోక్తార్థ యును స్వవిభ్యాగియును గోరకుండ సామ్యముగ సక్రమముగ చిన్నచిన్న కార్యములను చక్కలెట్లు వారెందరో కావలసియున్నారు. కాన నట్టికార్యమును విద్యార్థులు పూనదగుదురని ప్రాధెసరుగారు నడివెరి.

చెన్న పురిలోనున్న చెరువులను నూతులను పూడ్చుటను గురించి యొకరు ప్రాధెసరుగారి నడివెరి. ఉష్ణదేశములలో వాపీకూపతటాకములను పూడ్చరాదనియును వానిని పుణ్య ప్రాదములుగ శేర్మచిన, వాని పారిశుద్ధ్యమునకు భంగము కలుగకుండ నుండున యును. అట్టివి పెట్టెచెరువు లున్న పెట్టెమంది యొక్క దాని నే వాడకుండు నుండు రనియును అందు వలన నవి చెడిపోకుండ నుండుననియును, కొన్నికొన్ని మిక్కిలి చెడుస్థితిలో నున్నవనియును వెనుకటి కర్మల క్రిమిసంహారక క్రయలేయనియును మరల నట్టి స్థితి రానున్నదనియును ఇప్పుడు ప్రపంచమందంతటను పారిశుద్ధాంధోళనము ప్రబలియుండుటయే దీనికి నూచనయనియు వాయన నడివెరి.

చెన్నపురిలో రసాయన పదార్థములను శేర్మచువలనను చేవలను వాతులను పెంచుటవలనను వానిని వాగుచేయవలెనని.

గృహనిర్మాణ స్థలములో మూడవ భాగము బహిరంగముగ నుండవలెనని పురపాలక సంఘమువారిశేర్మచిన విషయమునుగూర్చి మరయొకరు ప్రాధెసరుగారిని ప్రశ్నించిరి. గృహ నిర్మాణస్థలమున మూడవవంతు బహిరంగముగ నుండవలెనట విశేషముగాను స్థలమును రి భాగములచేసి వానిలోనొక భాగముననో మాత్రమే గృహమును నిర్మించి తక్కిన రెండు భాగములనుగూడ తోటకొండను దొడ్డికొండను వాకిలికొండను బహిరంగముగ నుంచుట యావశ్యకమనియును హిందూదేశ మందలి స్త్రీలు తరుచుగ నిండ్లకడనుండువారుగాన నిది చాల నవసరమనియును నడివెరి.

చెన్నపురి నడిబొమ్మహారాష్ట్ర ఇనుపదారి.

నూతనకార్యస్థాన నిర్మాణము.

నిన్ను (8-2-15) నాయంకాలమున జనరలు హోస్టి టాలుకు ఎదుటనున్న అడమ్ముపార్కులో శంఖస్థాపనోత్సవము జరిగినది. ప్రత్యేక మందుకొరకు. జేయబడిన పందిరిలో రైల్వేయోద్యోగులు వర్తకులు మున్నగువారు పెక్కుండు సమాజకమైరి. నాయంకాలము 4-15 గంటలకు శ్రీపెంట్లండు ప్రభువుగారును ప్రభ్యిగారును విచ్చేసిరి. రైల్వేపేజెంటు ఏ. బి. వ్రైంజిగారు శ్రీవారలకు స్వాగతమొసంగిరి. సభాకాలలో దీక్షాదీక్షకవ్యక్త (చిన్నచిరుత) శ్రీవారికి పుష్పగుచ్ఛమును సమర్పించెను.

శంఖస్థాపన మొనర్చ శ్రీవారిని గోరుచు ఏజెంటుగా రిటుల నడివెరి. ప్రధానకార్యస్థాన మొకటి చాలనవసరముగ నున్నది. 15 సంవత్సరములక్రితము రాయపురములోనే మరియొక కార్యస్థానమును నిర్మించి ప్రస్తుతమున్నవానికి వంతెన వలన కలుపుట కిద్దేకంప బడినది గాని పెట్టెకారణముల వలన నిలిపివేయబడినది. రాయపురము మారు మూల యగుటచే నెంట్లండు ప్రేషను సమీపముననిన్ని కాఖిలవాకిని సరిపడునట్లు లోకొమోటివు గాక పెద్దభవనమున కట్టించుట కుద్దేశింపబడినది. మొదలు భూమిలోత్సవి 20 అడుగుల ఎత్తున ఇనుకపోసి దానిపై 8 అడుగుల ఎత్తున కంకర పోయింపబడినది. 500 టన్నుల ఉక్కుకడ్డిలు వంచబడి 168 వేల ఘనవాదముకంకరలో పాతి పెట్టబడినవి. ఈపనియంతయును 7½ నెలలలో ముగిసినది. ఈ మందిరము లండను నగరములోనొనెంట్లండు కెడ్డిత్రంభు భవనముతో సమానముగ నుండును. 13½ యకరముల వైశాల్యముగలిగి యుండును. అవగ 82155 చదురపుటడుగులు ప్రధానసోపా నపథమున కీర్ణపుటలను 60-60 అడుగులు వైశాల్యముగల పెద్దపథపుటల నిర్మింపబడును. చిత్రములగు పూలచెట్లును మొక్కలను నాటబడును. ప్రధాన సభాకాల 40 చదరపు టడుగుల వైశాల్యమును కలిగియుండును. రెండవ యంతస్థున 40-22 అడుగుల వైశాల్యముగల సభాస్థల మింకొకటియుండును. ఈస్థానముకు క్రయము 5 లక్షలు. నిర్మాణమునకు 18 లక్షలగును. మొత్తము 23 లక్షలగుననియును 1917-1918 సంవత్సరము లనాటికి పూర్తికావచ్చుననియు నూహింపబడుచు న్నదని ఏజెంటుగారు నడివెరి.

శ్రీపెంట్లండు ప్రభువు గారిలుల నువశ్యసిందిరి. ఏజెంటుగారు చెప్పిన విషయములను బట్టియు భవనపటమును చూచుటకుబట్టియు మనపట్టణమున మరయొక మహోన్నత సౌధమి ప్రబలునని యూహింపవలసియున్నది. 1840 వ సంవత్సరమున రైల్వేను పెంచువిషయము చెన్న పురిలో వాలో చింపబడినది. అప్పుడు డైరెక్టరుల కొద్దవారును కెంట్రోలు బోర్డువారును ఇంగ్లాండుదేశమున సర్వాధికారులుగానుండిరి. వారి కీవిషయము విన్నవించబడిననుగూడ వారామొదించుట కప్రమేనది. గాన 1845 వ శేర్మడిన వర్తకసంఘమువారు విఫలము కావలసివచ్చినది. 1852 వ సంవత్సరమున మొదట మదరాసు రైల్వేవారికి కంట్రాక్టు ఇవ్వబడినది. మగచటి సంవత్సరము పశ్చిమ భాగమున మొదటివరుస వేయబడినది. తదాదిగ నీ పనులు వృద్ధినించుచున్నవి. 1901 వ సంవత్సరమున మదరాసు రైల్వేవారు ఈస్టుకోస్తానెలను పుచ్చుకొనిరి. 1914 వ సంవత్సరమునాటికి మదరాసు రైల్వే వారు 1600 మైళ్ల యనుపదారికి యజమానులుగ నుండిరి. పిమ్మట మదరాసు సదరను మరాటా రైల్వేసంయోగసంఘ మేర్పడినది 3000 మైళ్ళ ఇను దారికి వీరు యజమానులుగా నుండిరి ఈ సంఘముయొక్క ప్రధాన కార్యస్థానమునకు నేనిపుడు శంఖస్థాపన మొనర్చబోవుచున్నాను. ఇంకనుగూడ నీ ఇకవవారి గారు విస్తరిల్లు కవకాశము కలది సుద్రువును శ్రీవారు శంఖస్థాపన ముచించిరి. 2½ టన్నుల బరువు గల పునాదిరాయి గలిగ చేయబడినది. దంతపుడిగల వెండి రాపీ శ్రీవారికి భూవచిహ్నముగ సమర్పింపబడినది. పిమ్మట శేరోక కాలయందు మితాహర విందొ సంక బడినది. బ్యాండు వాయింపబడినది.

స్థానిక వార్తలు

ఫిబ్రవరి నెల సభాదినములు,
 10 వ తేది సభవారము
 మృగమాంసము, పరిగి కొండ 3-వ మైలు
 రాతియొద్ద సమావేశము (సా. 6-15)
 11-వ తేది గురువారము
 వైద్యకళాశాల, బహుమానములు పంచివెట్టబడును సా-5
 సెయింట్ జార్జ్స్ హామస్, సాంవత్సరిక
 సమావేశము, మ్యూజియము ఫిరేటరు సా. 6-0
 12-వ తేది శుక్రవారము
 సెయింట్ జార్జ్ ఆంబ్యులెన్స్ పోలీసు
 కుటుంబ, విలెండు ఆప. 8-15
 13-వ తేది సోమవారము
 మదరాస్ డ్రామిటిక్ సొసైటీ, మ్యూజియమ్
 ఫిరేటరు రా. 9-30
 కాలమాండలితి... నిష్పాదకాన్వేషితి రిమాన్డ్రలు,
 అధికారాన్వేషితి రిమాన్డ్రలు

పోకలు... మొన్న సాయంకాలము గౌ. దివాన్
 బహదూర్ పి. రామభద్రనాయకుగారు కొడయక నాలుగవ
 లైలుదేరి వెళ్లిరి.

దీపముల వెళ్ళ... శే. శంకర శేఖర సాయంకాలము
 6-42 గంటలకును, ఎల్లంటి సాయంకాలము 6-43 గంటలకును
 దీపములు వెలిగింపబడెను.

సర్. హెర్బర్టు స్ట్రవర్సుగారు... నీలగిరి, కోయం
 బత్తూరు ప్రాంతములకు పోయియున్న సర్ హెర్బర్టుగారు
 శేఖర తెల్లవారి 6-50 గంటలకు పున్నపురి చేరుదురు.

వెస్టియన్ మిషను... తిరువల్లి క్రిస్టియన్ చిరకా
 లముగా పనిచేయుచున్న వీరిదంపతులు మొన్నయింగ్లాండున
 కు వెలుదేరిరి. వారిస్థానమున ఆస్తికాస్తుదంపతులు పనిచేయు
 చుండురు.

గవర్నరుగారి ప్రైవేటు సెక్రటరీ... సి. బి.
 కాటిరెడ్, వి. జి. ఎస్ గారు జ్వరపీడితులై నుంచుచు పట్టి నారు.
 ఎచ్. జి. స్టాక్స్; వి. జి. ఎస్, సి. వి. ఇ. గారు వారి పనిని
 కూడ చూచుచున్నారు.

ఒక తోట విందు... మొన్న యథరాష్ట్రము పి.ఎన్
 శివస్వామయ్యగారు ప్రాథమిక పి. డిగ్రీని గానికి వింకొనంగిరి.
 అతిథులలో పాల్గొనుచున్న గూడ న సేతులు గలరు. ప్రాథ
 మిక గానికి మనఃపూర్వకమైన యతిధి సత్కారము గావింపం
 బడెను.

వైద్యకళాశాల... యథాప్రకార మికళాశాలకు
 సంబంధించిన యీ సంవత్సరపు పతకములును బహుమానము
 లును వచ్చేది గురువారము సాయంకాలము 5 గంటలకు కళా
 శాలాభివేషమున పంచివెట్టబడును. గౌ. పి. జి. కార్వ్యగారు
 ర్గ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

వైట్ హెడ్ దొంగగారు... మదరాసు లార్డు వి
 మప్సుగారి భార్య బ్రతుకుతో బాధపడుచున్నది. మొన్న
 బిమ్మపూగారి కోరిక ననుసరించి యామె ఈ కోర్టును విమర్శ
 ము లేవాంపేట సెయింట్ జార్జ్ కెఫెట్రలులోను పట్టణమండలి
 కెక్కిన చర్చిలలోను ప్రార్థనలు జరగెను.

కాన్వెన్షన్ యూనియను... కడపిన శనివారము
 నాడు ఎగ్జిక్యూటివ్ జరిగినసభలో, "వేసేలక్రైస్తవుడనుగా"
 నని జి. కందసామి సెట్టిగారు వ్రాసిన వ్యాసమును ఖండించుచు
 తాముక విన్నపు సక్రమును ప్రకటించుచు చక్కెరగారు ప్రతి
 పాదించిరి.

రాజధాని కళాశాల... తత్వజ్ఞానసంఘము...
 శేఖరసాయంకాలము 5 గంటలకు ప్రసంగ సభాభవనమున ఏ
 ను బ్రహ్మయ్యయ్యగారు "తత్వజ్ఞానోద్దేశమున, తద్భవమున,
 సాంఘిక జీవితమునకు దానివలన ప్రయోజనమును" గూర్చి
 ప్రారంభోపన్యాస మొనంగెదరు. గౌ. పి. జి. కార్వ్యగారు
 ర్గ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

వృత్తాంతములు.

లేస్ట్ డిపో, మదరాస్ వార్డు ఫండు... వర్షాన
 రాజిగారినిధికి రూ. 1,000 లు విరాళము నొసంగి.

కుంభకోణపు దేవస్థానము... రామనాథ
 పురిము రాజుగారు మెంబరుగా నొప్పు కొనుబడిరి.

మోటారుబండి తబ్బరుచట్టాలుదొరకెను...
 చెన్నపట్టణము - కాచీపురము రోడ్డుమీద రెండు పట్టాలు
 పోలీసువారికి దొరకినవి. అవి పూనపల్లి పోలీసుస్టేషనులో
 నుంచబడియున్నవి. సాంబరాదులు పోలీసువారికి తెలియం
 బడిన వానిని తీసికొనవచ్చును.

ఒక ప్రత్యేక దానము... జనవరి 1-వ తేదిని గుం
 టూరునందు జరిగిన జయవరపు ఆదిత్యయ్య శ్రేష్ఠిగారి యు
 త్తరక్రియలకు పునస్కరింపబడిన గుంటూరులోని దానసమాజ
 మున 62 మందికి పిండికంటలుతోడ యన్నదానమును వస్త్ర
 దానమును చేయబడెను. సమాజమున నుపయోగింపబడు నిమి
 త్రము 50 యిత్తడిచెంబులుకూడ దానము చేయబడెను ఇవి
 గాక, శ్రేష్ఠిగారు తమవిల్లులో సమాజమునకు రూ. 50 యన్న
 కట్టు వ్రాసియున్నారని తెలియుచున్నది.

విశ్వదాసాచార్య పునర్వివాహము... ఈ నెల
 6-వ తేది వరకు 11-గంటలకు తెనాలి పురమున నొక విశ్వ
 దాసాచార్య పునర్వివాహము మిగుల వైభవముతో జరుపం
 బడెను. జరుగు 25-సంవత్సరములు కనున్లుగల పీఠయస్థా
 చారి అనువాడు. వధువు 15-సంవత్సరములు కనున్లుగల జగ
 దంబ అను బాలవిశంతువు. వీరు తెలంగాణపుర నివాసులు.
 ఈ వివాహముతో నింతవరకు తెనాలిపురమున ఆరు విశ్వ
 దాసాచార్య పునర్వివాహములు జరిగియున్నవి. ఈ వివా
 హమునకు వధువుయొక్క తండ్రి, సోదరులు మొదలగు బంధు
 వ్రుల సేతులు వారివారి కుటుంబములతో వచ్చి మా మూలు
 వివాహములలో వలెనే కడుకలను జరిపియుండిరి. ఈ వివా
 హమునకు మ. రా. రా. శ్రీ, చేతపుడి జోగి నూర్యప్రకాశ
 రావుగారు ఆచార్యత్వము వహించిరి.

గుంటూరు అన్నదాన సమాజము... ఈ పురముందు
 1-2-13 తేదిని శ్రీ గుంటూరు అన్నదానసమాజము సేరిట
 నొక సమాజము స్థాపించుటెను. ఆ తేదీనండి 28-2-14 తేదీ
 ఆఖరువరకు సమాజము క్రిందచేయించిన యన్నదానములు 69,
 ప్రత్యేకపున్నదానములు ధర్మాత్ములకువారు చేయించినవి,
 వెరసి 77 కి జనము 46683 భోజనమొనగబడెను. సాంవత్సరి
 కోర్కెన వివాహాఖరులోగా విమర్శకుని నివేదికను వచ్చిన
 వెంటనేయగును. 1-3-14 మొదలు 31- 2-14 ఆఖరువరకు
 సమాజమువారు మామూలుగా చేయించుచున్న అన్నదాన
 ములు 1091 ప్రత్యేకపున్నదానములు 22, వెరసి 131 కి,
 జనము 6159 కి భోజనమొనగబడును. 1915 సం. జనవరిలో
 సమాజమువారు మామూలుగా చేయించినవి 9, ప్రత్యేకపు
 అన్నదాన మొకటి, వెరసి 103, జనము 581 కి, భోజన
 మొనగబడెను.

ఈసమాజము యొక్క పురోగతికి ధర్మమొనగ
 పున్నాత్ములు నీకిందరూచుంచిన కార్యదర్శులలో నెవరికై
 నను వా రయ్యకొన్న ధర్మమును పంప వారి కు 6.
 కార్యదర్శులు: న్యాయపతి హనుమంతరావు, లక్ష్మీరాజు
 వెంకట సరిసింహారావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

పేదలకేడాది విందు... రెగ్గెడ్ సుండేనూలు
 విద్యార్థులకును న్యూటన్ ప్రెయర్ అండ్ రిడింగ్ హాలు
 ఇన్స్టిట్యూషనునకు సంబంధించిన పేదవారికి కడపిన శని
 వారమునాడు ప్రాథమిక మందిరాలయమున భోజనములు సెట్టిం
 బడెను; వస్త్రము లియ్యబడెను. ఈ విందు వెల్లుపులకుగాను
 కింగ్ ఎన్డ్ కంపెనీకి సంబంధించిన సి తామసజము సెట్టి
 గారు. రూ. 200 లు ధర్మముగా నొసంగిరి.

మదరాసు గోర్నమెంట్... ఈ నెల 16 వ తేది
 మంగళవారమునాడు జనరల్ మీటింగు జరుగును. కార్యక్రమ
 ము: పి. ఎమ్. అప్పాసామిశ్రేణిగారును గౌ. డాక్టర్ టి
 ఎమ్. నాయరుగారును విజింగులకు హాజరు కాకపోవుటచేత
 తమపదవులను పోగొట్టుకొని వారని ప్రెసిడెంటుగారు రిపోర్టు
 చేయుదురు. మదరాసు ఎలెక్ట్రీక్ సప్లయ కార్పొరేషను
 వారిలో వీధులలో దీపములు చేయబడెను తాము చేసి
 కొన వలసియున్న యగ్ని మెంటు విషయమునుగూర్చి యాలో
 చింప బడును.

వాతావరణసితి.

చెన్నపట్టణము ఫిబ్రవరి 9; ఉదయము 8 గంటలు.

బంగాళాఖాతముయొక్క వైశాఖమాస వాతావరణము
 తగ్గి రాజధానిలో వృద్ధియైనది. మధ్యరాత్రి నాడును కి
 టకములో ఉక్కుగను, మైసూరు, దక్షిణమంజులము, చెన్న
 నలలో విశేషముగను కలుసు. తూర్పుతీరమున, చెన్నపుర
 కను 2 గజీపుట కడిమి, సామాన్యసితికి తక్కువగను, తక్కిన
 పోట్ల సెక్కువగను నున్నది. సామాన్యముగ రాత్రిపుట
 కడిమి యెక్కువగనే యున్నది. తూర్పు తీరమునకు నాయా
 దుండలమున లేకుండునగను, కొండప్రాంతముల సెక్కువ
 గను కలదు. ఒక నింహళములో తప్ప మేఘము లేవు.
 కొలంబోలో కొద్దిగ వర్షము పడినది.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్ను,

వాతావరణకాశ్రుజ్ఞుడు.

ఫోర్ట్ సెయింట్ జార్జ్ గెటెలు.

చామగ్గకోట యూనియను... సభాసభ్యుల
 తిరుపతికొమాండుకి ఆనంతాచారిగారికి, ఆయురలో మద
 రాసు టవున్న న్యూసెన్స్ ఆఫ్ఫీకెంద జరగు శేరములనువిచా
 రించు నిమిత్తము నిరూపితమైన మూడవతరగతి మేజస్ట్రే టుధి
 కార మియ్యబడెను.

రెండవతరగతి మేజస్ట్రేటులు... కొన్ని నిబం
 ధనలకు లోబడి, గంటామజల్లా తెక్కల డిప్యూటీ తహసీ
 దారు నిప్పని శ్రీమన్నారాయణాద్రి పంతులుగారును, కర్నూలు
 జిల్లా గూడూరు డిప్యూటీ తహసీదారు ఈశ్వరకాశ్రీ
 కృష్ణమూర్తికాశ్రీగారును, గోదావరిజిల్లా ఆలమూరు స్టేషనరీ
 సబ్ మేజస్ట్రేటు బండివెంకట శ్రీహరి రావునాయకుగారును
 రెండవతరగతి మేజస్ట్రేటులుగా నియమింపం బడిరి.

చిడికాడ కోయ్యూరురోడ్డు... ఈరోడ్డు వేము
 టకు కావలయు భూములను సంపాదించునిమిత్తము గోలు
 కొండ తహసీల్దారుగారి కధికార మియ్యబడినది.

కోర్టు విషయము.

[న్యాయమూర్తి: కుమారస్వామి కాశ్రీగారు.]

నెవక విచారణ.

పూనపల్లి కెటోస్కెంటు ఆఫీసులో కొన్ని రికార్డులకు
 తగలబెట్టి కొన్నిటిని దొంగిలించినందులకు కమిట్ కాబడిన
 ఆల్బర్టువెడ్డెర్తునాకర్ అను గవ్వరు మీద లేబడిన చావా
 విచారణ మరల ప్రారంభమయెను.

జారల్లు. డబ్బుల్స్. పి. వాలెన్ (ఫోర్మర్), ఏ కింగ్,
 ఎస్. భార్యుక్, ఎల్. గణపతిశిల్, విమలమ్మ మొదలయారు
 సి.సి.ఉడ్ సా. నెక గాథలు.

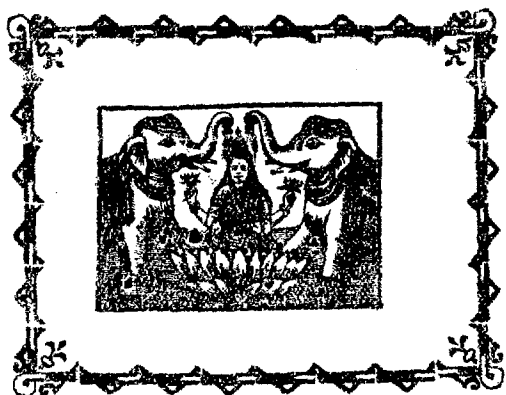
విచారణానంతరము జారల్లు ఆలోచించి ముద్దులు దోష
 ఘటించి యభిప్రాయ మొసంగిరి. న్యాయమూర్తిగా రాజుభి
 ప్రాయమును అంగీకరించి ముద్దులు మూడు సెంటు కరిగియును
 విధించిరి.

ఇట్టి శేరముకే యీయద్దముమీద లేబడిన మరియొక
 చావాను క్రొక్క ప్రాసిక్యూటరు గారు రద్దీచేయుచుకొనిరి.

ఇంతటితో సీ నెవక విచారణ ముగింపునకు వచ్చెను.

కీర్తి శేషులగు నుల్లాను మొహిద్దీనుగూహుగారు

రాజధాని మేజస్ట్రేటుగానుండి యువకారవేసకముందు
 కొనిన నుల్లాను మొహిద్దీను సాహెబుబహదూరుగారు చెన్నపు
 రిలో అమీరుమహాలునకెదుటనున్న స్వస్థమైన ఈ నెల 7
 వ తేది ఆదివారమునాడు రాత్రి 10-15 గంటలకు కీర్తి శేష
 లైరని వ్రాయుటకెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. వీరుమహన్న
 దీయ సంఘమునందు ను ప్రసిద్ధపురుషుల యుండిరి. వీరు 1847
 వ సంవత్సరమున పుట్టినట్లు బహుమన జననమొందిరి. 20 వ ఏట
 నీనాము కమిషనరుగారి కచేలో భర్తగా మొదట ప్రభుత్వ
 నేవనారంభించిరి. 1864 వ సంవత్సరమున డిప్యూటీ ముసలబుగా
 నియమింపబడిరి 1886 వ సంవత్సరమున ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రే
 టుగా నియమింపబడిరి. 1903 వ సంవత్సరమునవరకును గూడ
 నాయద్యోగముననేయుండి యువకారవేసకమును స్వీకరించిరి.
 ఈకాలముననే వీరు 2 వ తరగతి యధికారమునుగూడ బడసిరి.
 ఒకసారి మొదటితరగతియధికారిగూడ పనిచేసియుండిరి. వీరు
 పదివ్ర నిర్దాంధిక జీవనులగుటయేగాక ప్రజోపయోగకరము
 లగు సెక్కు-విషయములందు సంబంధమును కలిగియుండిరి. 2
 మాసమునండి యాల్బర్టుకోగము వలన బాధపడుచు తత్కా
 రణముననే తమపుకొరంగిరి. వీరికి భార్యయును ముగ్గురు పుత్రు
 లును నలుగురు పుత్రికలును గలరు. నిన్న సాయంకాలము మైలా
 పురమున కరీముల్లా సాకాదిరికృతానమున వీరు సమాధిచేయబడిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1915 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 9 వ తేది
మంగళవారము.

మన రాజధానిలోని పరపతిసంఘములు.

1914 వ సంవత్సరము జూను మాసముతో నంతెనుగు నొక్క సంవత్సరమున మనరాజధానిలో పరపతి విషయమున జరిగినవనికి సంబంధించిన వివరము ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినారు. ముందు సంవత్సరాంతము ననుసరించిన సంఘముల సంఖ్య 1078. విమర్శ సంవత్సరమున క్రొత్తగా రిజిస్టరయినవి 260. ముందు సంవత్సరమున నీటి రిజిస్టరయినవి 106 మాత్రమే యనిన కడచిన సంవత్సరము రిజిస్టరీలో జరిగిన యభివృద్ధి తెలియచున్నది. 260 లోను వ్యవసాయ సంబంధములు 248. అందునాలుగు అప్పలకుగాక యితర పనులకునై ఏర్పడినవి. అచ్చపు 'కరుంగట్టి ప్రత్తి' పైరు చేయుటకును, పశువులమేతను మొత్తముగా కొని సభ్యులకు తోడ్పడుటకును బాక్సెనలకు మోకులకు తోడ్పడుటకును నవికొని సరఫరా చేయుటకును క్రొత్తనాగట్ల మున్నగు పరికరములనుకొని పెట్టుటకునై ఈ సంఘము లుద్దేశించబడి యున్నవి. ఇట్టివనిన మార్గములను త్రొక్కు సంఘములు నాలుగు తెలుగు జేశములోనివి కావనట మాచదువరులు గమనింపవలెను. వ్యవసాయ సంబంధములు కాని సంఘములు పండ్రెండు రిజిస్టరయినవి. మొత్తముమీద మూడు సంఘములు సంవత్సరమున కర్దయినవి. సభ్యుల సంఖ్య 82,713 నుండి 100,537 అయినది. అనగా నూటికి 22 వంతున హెచ్చినది. సంఘములు నూటికి 24 వంతున హెచ్చినవి. ముందు సంవత్సరము ఈరెండులంకలకు నూటికి 24, 11 ను కానవచ్చు చుండుట చేత 1913-14 లో సంఘములు హెచ్చినను వానితో సమానముగా సభ్యుల సంఖ్య హెచ్చలేదనుట తోచుచున్నది. అందుచేత ముందు సంవత్సరము సభ్యుల సంఖ్య దామాషామీద సభకు 77 X నుండి 1913-14 లో 75 అయి కానవచ్చుచున్నది. వసూలైన పేరుల మూలధనము 1912-13 లో 994 సంఘములకు రు 9,73,941 లు 1913-14 లో, 1,249 సంఘములకు రు 11,75,063. ఇందులో కూడ ఆంధ్రదేశమే వెనుకపడి యుండుట కానవచ్చుచున్నది. తెనాలి డిస్ట్రిక్టు బ్యాంకు విషయమై ప్రత్యేకము జాగ్రత్తపుచ్చకొనవలెనని బోర్డువారు ప్రాయశ్చయించినారు. అనంతపురము జిల్లాలో 84 సంఘములకు పేరుమూలధనమే లేదు. 1913-14 లో పరపతి పద్ధతయ ప్రభుత్వమువారు చేసిన సెలవు రు 1,20,036-2-0 లు. 1913-14 లో రెండు విషయములు మాత్రము మిక్కిలి సంతృప్తి కరముగా కానవచ్చుచున్నవి. పరపతిసంఘములు క్రొత్తయప్పలకుయి ప్రభుత్వమువారివద్దకుపోలేదు. రిజిస్ట్రేషను ముందుసంవత్సరము రు 4,43,357 లుగా నుండినది. 1913-14 లో రు 6,19,451 లకు

పెరిగినది. ఈవిషయమున మద్రాసు రాజధాని నిజముగా నన్ని రాజధానులను మించియున్నదని రిజిస్ట్రేరుగారి యభిప్రాయము. మరికొన్ని విషయములలో కూడ 1913-14 పరపతిచరిత్ర జ్ఞాపకముంచుకొనదగియున్నది. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన పరపతి ఋణసంఘములు 50 నెలకొని చాలవరకు స్వయముగా 12,37,060 మూలధనమునుచేర్చి పనిచేయ నారంభించినవి. గృహ నిర్మాణ సంఘములు ప్రారంభమయినవి. తెలుగు మండలములు రెండు సర్కిల్లుగా విభాగింపబడి ఇదివరకు బెజవాడ వెల్లూరు సర్కిల్లులో నిమిడి యుండిన సంఘములు ఉత్తరసర్కారులు, దత్తమండలముల సర్కిల్లుల క్రిందికి తేబడినవి. ఈకారణముచేతనైనను పరపతి తెలుగు దేశమున వృద్ధి యగునేమో చూడవలసి యున్నాము. ఇప్పటికి మొత్తము 1333 సంఘములలో 303 తెలుగుదేశములోనివి. క్రొత్త ఏర్పాటువలన రాబోవు సంవత్సరమున కీసంఖ్య బాగుగా హెచ్చుగలదని నమ్ముచున్నాము. పెంట్రిలుకమిటి కార్యదర్శులుగూడ నాంధ్రులే. దివాను బహుమారు ముట్నూరు అది నారాయణయ్య గారును మురాలిరాజు, నెమలి పట్టాభిరామరావు గారును, పరపతి సంఘముల స్థాపనకయి ఉత్తర సర్కారులలో పరిశ్రమచేయు నట్లును వివేకవలన తెలియచున్నది. వీరి పరిశ్రమ ఫలవంతమగును గాక యని కోరుచున్నాము. 1913-14 వ సంవత్సరమునందలి దరఖాస్తులను పట్టచూచినను బెజవాడ సర్కిల్ కడకటిదిగా కనుపించుచున్నందున నీసంవత్సరమునందైన పరపతి వ్యాపనకు దగిన ప్రయత్నములకు ప్రజలు పూనుకొందురు గాక యని విశ్వసించుచున్నాము. పరపతియొక్క యుపయోగములలో నొక్కటిని అరవదేశము 1913-14 లో విరివిగా నంపినదని చూపుట యిచ్చుట యుపయోగకరము. ఆసంవత్సరము సభ్యులకు సంఘములు అప్పుగా నిచ్చు మొత్తము 211 లక్షలు. అప్పుతీసికొనుటకు నుద్దేశములు ఇతరములు ప్రేరేపించబడి యున్నవి. వ్యవసాయపు కర్షులకుగాను కొందరు, భూమివృద్ధిచేసుకొనుటకు కొందరు, ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు కొందరు వ్యాపారమునకుని కొందరు, తీసికొనినారు. మరి కొందరు ప్రాత అప్పలను తీసికొనటకు సంఘములవద్ద ఋణములుతీసికొనినారు. అట్లుతీసికొనిన మొత్తము రు 11,56,712 లు ఇందులో బెజవాడ సర్కిలునకు చెందినది 2,24,000 మాత్రమే. తెలుగురైతులు అరవరైతులకంటె తక్కువ ఋణ స్థూలకాదు. కాదు. తక్కువ వివేకులు. ఎత్తైనను ద్రవ్యము నిలవజైతొను మార్గమేర్పరచుకొనుటకు పరపతిపద్ధతిని గ్రహించి అప్పల బాధనుండి తొలగుదమనుబుద్ధి వీరికింకను పుట్టలేదు. వారి కప్పుడే జనించినది. మన రైతుకునుండు నిష్పంధమే విజయవిజయ. అది తీరువని యెడల పరపతి సంఘముల పద్ధతియే కాదు, మరి యెద్దానివలనను లాభములేదని శ్రీయతవాచాగారివంటి దేశభక్తులవరతము ఘోషించుచునే యున్నారు. శ్రీయత దేవధరుగారివంటి దేశసేవకులు ఆమార్గమున బనిచేయుచునే యున్నారు. ఆరీతినే పరపతి పద్ధతికార్యక్రమము మనరాజధానియందలి అరవజిల్లాలలో నుపయుక్తమై యుండుట మన రాజధానికేకాక పరపత్యుత్సకు లందరకును మహానందదాయకము. అట్టి యానందము ఆంధ్రదేశమునకు గలిగింపగల దేశబాంధవులెప్పుడు కానవత్తురో? ఋణవిముక్తి ప్రశ్నకు వచ్చునప్పటికి మాయెదుటి రిపోర్టులోని వ్యతిరేక విమర్శాభాగము స్మరణకువచ్చుచున్నది. రిజిస్ట్రేరుగారేమి బోర్డువారేమి ప్రభుత్వమువారేమి యందరును

పరపతి సంఘములనుండి తీసికొను అప్పలను దాని పైని వడ్డీలను వాయిదాలకునరిగా నియ్యకసభ్యులు తమజవాబుదానిని గ్రహింపలేకున్నారని ప్రాయశ్చయించినారు. 1913-14 వ సంవత్సరములో పల నియ్యబడవలసిన అప్పు తీర్పు మొత్తములో నూటికి 24 వంతునను వడ్డీ మొత్తములో 24.75 వంతునను చెల్లుబడి కాలేదట. ఇదినిజముగా తృప్తికరముకాని స్థితియనుటకు సంజేహములేదు. పరపత్యుత్సకులకు కొంచెము దీనమయిన విచారము పొడ నూపుననుటకును సంజేహములేదు. కాని బోర్డువారి రీతిని విరాళాపర పరపత్యము చూపవలసిన యవసరములేదు. వారివ్యాఖ్యానములు మాకు కొంచెము విపరీతములుగా కూడ కన్పించు నన్నవి. ఇప్పటిస్థితిలో ప్రజలు జీర్ణముచేసి కొనలేని యంతటి పరపత్యాచార మిడుచు న్నా మేమోయని అనుమానము జనింపకపోదట! సంఘములు తమ జవాబుదారీలను చక్కగా గుర్తెరుగు వరకును స్వల్పగ్రామ పారిశుధ్య కార్య వ్యయముల విషయమున ప్రభుత్వము వారు 20 పరపతి పంచాయతులకు నిచ్చుచున్నతంత్ర్యములను వ్యాప్తిజేయ నీయరాదట! వీనికి సమాధానము రిజిస్ట్రేరుగారే యిచ్చియున్నారు. వారును సభ్యులు సకాలమున కిస్తీలుచెల్లించకుండుటకు వగుచుచునే యున్నారు. వారును ప్రతి కారము లొనర్పవలయునని నుడువుచునే యున్నారు. కానివారు మనరైతు నెరుంగుదురు. మనస్థితి గతుల నెరుంగుదురు. మనకు కాల నిర్ణయపద్ధతి ఆభ్యాసములేదు. గొప్పగొప్ప విద్యావంతుల నిమిచుకొనిన వారి విషయమునగూడ దినమును జూచుచునే యున్నాము. తిరుచేతరి జిప్టారుగారు తగిన ప్రయత్నముల చేయవలసినదనుటకు మాత్రము మామీదబడినారు. పారిశుధ్యమున నిచ్చిన సౌకర్యతంత్ర్యమును వ్యాప్తిచేయవలసినదనియే సూచించినారు. వీరి యభిప్రాయమునుండియుగూడ ప్రభుత్వమువారు వేరేపడితమవిమర్శతో పారిశుధ్య పంచాయతులు ప్రయోగ మాత్రములే యని ప్రాసిబోర్డువంకకు చెవిఇచ్చినట్లు కాన్పించేయుట కొంచెము విచారకరము. అయినను పారిశుధ్య పంచాయతులుగ నీసంఘ పంచాయతులు ఫలవంతములయినట్లు తోచువరకు ఎక్కువచేయ దలచుకొనలేదను నప్పుడు ప్రభుత్వమువారు పరపతిసంఘముల ఇతరకార్యసరణికి సంబంధము కల్పించ నట్లు తోచుటచే నొకను ఆశ యున్నదని చెప్పుదగి యున్నది. పరపతి సంఘ సభ్యులను కాలముతప్పని వారుగా నొనర్చుటకు బోర్డువారు ప్రభుత్వపువారి జోక్యము తగ్గించవలసినదనియును అనధికారుల నేర్పరచి వారిచేత తగిన ప్రయత్నములు చేయించవలసినదనియు వాయించున్నారు. అందులకయి రిజిస్ట్రేరుగారు పరపతి విషయమున శ్రద్ధపుచ్చుకొను అనధికారుల జాబితాను సిద్ధముచేయవలసినదని కోరియున్నారు. దీనిని గురించి ప్రభుత్వము వారు ప్రస్తుతము రిజిస్ట్రేరుగారికి సమ్మతికత్తులున్నవనియు వానిని ఉపయోగించవలసినదనియు సెలవిచ్చిబోర్డువారి అనధికారులనేర్పరచు సలహాను గమనించియుండు మునుచున్నారు. బోర్డువారేమియుపక్రమింతురో మనముచు వేచి చూడవలసియే యున్నాము. 1913-14 లో మరియొక విషయము గమనింపదగినదిగలదు. అది ఆజ్ఞిష్టాజులకు సంబంధించినది. దాని నిటీవల వినియించియే యున్నాము. కాన నురల నెత్తుకొనవలసినపనిలేదు. రిజిస్ట్రేరుగారు ఆజ్ఞిష్టాజు పద్ధతి యుపయోగకరమని ప్రాసినను ప్రాయశ్చయించు గాక. పరపతి పద్ధతి ఇంకను పురుగుడువలేదు గాన క్రొత్తబరువులు తగవని మాత్రము నుడివి విరమించుచున్నాము.

విరోధా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు

శాంతిస్థాపనకై ప్రేరేపనలు

లండను ఫిబ్రవరి 7:— శ్రీపాపాగారి యజ్ఞానుసారముగ పాఠశాలలోని దేవాలయములందు శాంతిస్థాపనకై ప్రేరేపనలు సులభపడెను. ఈ ప్రార్థనల సమయమున కాలిఫోర్నియాలోని ఆస్టోరియానుండి, శాంతిస్థాపన మిషన్ మిత్రులందరి వారి విజయమున మీరు జోక్యము చేయవలసింది.

జ్యోతునందలి సమావేశము

రోము నందలి సెంటు పీటర్స్ దేవాలయమునందు 60 వేలమంది సమావేశమై, ఇతిర దేవాలయములందును వేల కొలది జనము ప్రార్థనల సులభపడు గూడిరి. శాంతిస్థాపన మునకు పోవుగారు ప్రత్యేక ప్రార్థనమును సల్పిరి. సిరముగ శాంతిని గోరువారికిని గౌరవమును గోరువారికిని కార్మికుల మెట్టెరుగారు వ్రాసిన సందేశ మంతయు ప్రకటనకారి యని కాడ్గిల పాఠశాల గారు చెప్పిరి. న్యాయసత్యముల విజయార్థము తమకుదామె యాయుధముల ధరించి రణశౌర్యములైన వారియెడ దేశములెంతయు కృతజ్ఞులని శ్రీవారు చెప్పిరి. వీరు మిగతవారికి మార్గదర్శకులు. విచారమున మానిగి యున్న వారై హింసామర్షికుల ప్రభావముని గాంతుడు. ఈ విషయమున మృత్యులైనవారు ప్రశంసనీయులు.

జైల్లయములో జరుగుట.

లండను ఫిబ్రవరి 8:— సందేశార్థ పోపుగా రొనర్చిన ప్రార్థనలు చదువబడునయమున నిన్న జైల్లయములోని దేవాలయములన్నియును ప్రజలతో నిండి యుండెను. కార్మికులు మెరిసియురుగారు నవిప్పు దేవాలయముల సత్వరము నహించిరి. ఈ ప్రార్థనలకు జర్రునులంతరమును అనుకరించలేదు. చాల మంది కాథలిక్కు మతస్థులగు జర్రును నీనికలు గూడ ప్రార్థనలకు వెళ్లిరి. జర్రుని ఆస్పీయ దేశములలోని కాథలిక్కు దేవాలయములలోగూడ ప్రార్థనలు జరుపబడినవి. రోలోను ఆయిక్కు సేకలు వెముంటు వైఫల్యమునిన్నా దేవాలయములలో జరిగిన ప్రార్థనలు చాల మనశ్శాంతి ప్రకటనలగు నుండెను.

యుద్ధము ఆర్థిక సంపత్తి.

మిత్రమండలివారి యేర్పాటులు

లండను ఫిబ్రవరి 8:— మిత్రమండలివారు గావించిన యార్థికవిషయకములగు యేర్పాటులు చేర్చియంతటియందును విశేషములనిపొగడుచు ప్రతికలు ముఖ్యవ్యాసముల వ్రాసెను మూడుదొరతనములవారును గలసి 100 కోట్లపానలను లండను

మన రాజధాని ప్రభుత్వమువారు ప్రతిసంవత్సరమును వేసవికాలమున కనిరమారమి యాము మాసముల కాలము ఉడక మండలమునకు యాత్ర పోవుట యాచారమైనది. దానివలన న్యయము ఎక్కువ యగుటమాత్రమే గాక అననుకూలములు పెక్కులు తలస్థనగుచున్నవి. ముఖ్యముగా ప్రభుత్వమువారి సమృద్ధికావలసినవిషయములు త్వరగా తీర్మానము కావలసినవి నెలలకొలది యాలస్య మగుచున్నవి. కావున బహుకాలముగా నివిషయమున నారదోశిన ప్రాకంభమును సాగుచువచ్చుచున్నది. బహు హైందవులేకాక యెరోపి యనులును అయిరోపియను సంఘములవారును ఈయాత్ర యనవసరమని పలుమారు ఖండించి యున్నారు. మద్రాసుపైయు పత్రికేమరల సీప్రశంస నెత్తినది. అందలి వ్యాసము మరియొకచో ముద్రించితిమి. ఎక్కువ పోకెరి తనములను ప్రారంభించినప్పుడు ప్రభుత్వములోని యన్నతోద్యోగు లిచ్చటలేమి చేతగలిగిన ప్రజాసంకులమును కన్నులారగాంచిన వారమగుటచేత టైము పత్రికాభిప్రాయములతో మేమే కీభవింతు యొక వింతగాను. ఎప్పటికిని వదలు కొనినను వదలుకొన కున్నను ఈయుద్ధమున్నంత కాలమునను మాప్రభుత్వాధికారులు నీలగిరి యాత్ర వదలుకొందురు గాక యని కోరుచున్నాము.

నగరమున ఋణముదీయుదురని వదంతి గలిగెను. ఇట్టిది యిప్పుడుగాని ముందుగాని వట్టిసంపదేరదు. తోయడ్డు బార్డి గారు లండనునకు మరలివచ్చిరి. పారిసునందు స్థిరపరుపబడిన యేర్పాటుల నొక్కటి బ్రిటిషువారుగాక మిత్రమండలివారందును నొప్పికొనిరి నొక్క వర్గానించిరి.

తోయడ్డు బార్డిగారిని బ్రకంశించుట.

రుష్యవారి మంత్రులగు డిబ్రాగ్ గారిని సందర్శించి నపుడు ఈసమావేశము మూడునెలలలోనే ముగియుటకు తోయడ్డు బార్డి గారినిపై సాహాయ్యమే కారణమని చెప్పిరి. బార్డి గారి సమయశూన్యతయే కార్యనిర్వహణ శక్తియు నాశ్వర్య కరములు.

మొత్తము సైన్యసమయము.

లండను ఫిబ్రవరి 8:— ఫ్రెంచు కనబడినవరు 104,000 మంది చనిపోయిరి ప్రవ్యాభాసభలో (పార్లమెంటు) ఆ సిక్వరుమంత్రిగాక నిడిరి.

లండన్ దరి ప్రభువు సురణము.

లండను ఫిబ్రవరి 8:— లండన్ దరి ప్రభుత్వ కేంద్రస్వర మాచే చనిపోయెను.

ప్రాన్సు

లాబానీ యుద్ధము.

ప్రేక్షకుని వర్తనము.

లండను ఫిబ్రవరి 7:— హెడ్డు క్వార్టర్సులోని ప్రేక్షకుల సాహసారమునాడు లాబానీమీద జర్రునీవారు పడుటను గూర్చి వర్ణించుచు నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ప్రాంత కాలముననే కాలన సమీపముననున్న మన కందకము నొక దానిపై జర్రునీవారు పడసాగిరి. ఇచ్చో మన కవజములు కలిగెను. మనము చెండు పర్యాయముల ప్రతికారము సత్వినను వారి నందుండి వెదగగొట్టలేకపోతిమి. తెల్లవారి వెలుగురాగనే మన ఫిరంగులేమాత్రమును మూటివచ్చుక ప్రయోగింపబడుటవలన శత్రువు లాకందకమున నిలువలేకపోయిరి. అప్పుడు బ్రిటిషువారు ముందునకు బరుగిడి కందకమును వాటి కాలనగొట్టునంతటి యొక సాహసమున జీవపరచుకొనిరి. ఇంతలో వారి వెనుక వారు సన్నీల సిద్ధముగనుంచికొని ముందువచ్చు మొదటి వరుస వారి సరిక్రమించి శత్రువుని సాగ్రహమునుండి మరియొక స్థానమును లాగికొనిరి. ఇందువలన దక్షిణమునందున్న జర్రునీవారి కందకముల పార్శ్వముల చేరుటకు మనవారికి వీలయ్యెను. గ్రేనేడియ విషయము బ్రిటిషువారు ముందునకు జోయి చాలమా గము ప్రతికారము సాగ్రహించుకొనిరి. ఇవిధమున కాలన గట్టున సదుపాయకరస్థానమును కలిపించుకొంటిమి. మనకు విశేషవత్సము కలుగలేదు. శత్రువులకు ముఖ్యముగా ఫిరంగుల మూలమున విశేషవత్సముకలిగెను. ఇందువలన జయముకలిగ నవనదిస్పష్టము. ఇందుల ఫలితముగ మనకు కొంతప్రతీకము సాగ్రహించయ్యెను.

ఫ్రెంచి స్థానములపై జర్రునీవారు పరుగు.

ఆసాటి యుద్ధముననే జర్రునీవారు ఫ్రెంచి వారి స్థానములపై జర్రునీవారు పరుగుచేసెను. మూడవపర్యాయము ఫ్రెంచివారికందకముల సమీపించిరి. దీనిని జర్రునీవారందరును నాశనమైరి. శత్రుస్థానములపై గుండెవచ్చు మును గురిపించుటచే శత్రువులు సమరొప్పులులైరి. సేనాముఖమున దంకిటి యందును బ్రిటిషువారి ఫిరంగులు గొనిన జయము పరిగణించ దగియున్నది.

పరాన్సు ప్రకటనము.

లండను ఫిబ్రవరి 8:— శనివారమునాడు న్యూపోర్టు సమాచారమున బెక్కుసార్లు శత్రువులు మనపై బడిరిగాని తమ కరుగొట్టితిమి. నెటివర్తనలలో నొక్క సాయస్సాన్యనందలి యుత్తరచతుర్భాగముపై ఫిరంగుల ప్రయోగింపబడుటగూర్చి మాత్రము వెలుపబడినది. అని సాయంకాలమున బ్రకటించబడినది.

లండను ఫిబ్రవరి 8:— చానవరకు ఫిరంగులయొగములు జరిగినవి. జర్రునులు బాగ బెట్టిరి. తదాతితరంగాను మును తీవ్రముగ ప్రారంభించిరి. ఇప్పుడీవరకు చనస్థానముల కెట్టిచలనమును కలిగియుండలేదు. కాలిఫోర్నియా కి దక్షిణమున నున్న

జర్రునుల కందకములపై మేము జయపడముగ విక్రమించితిమి. ఇతరస్థలములలోనూ ఫిరంగులతో విజయమైన నెజను కుత్తరమున జర్రునుల కదానిదేశమును నిరోధించ గలిగినది.

ఈజిప్టు

కెయిరో పట్టణపు స్థితిగతులు.

చాల శృష్టికరముగ నుండుట.

కెయిరో పట్టణము ఫిబ్రవరి 7:— ఇక్కడి స్థితిగతులు చాల శృష్టికరముగ నున్నవి. సమీపమున యుద్ధము జరుగుచున్న సూచన వీరులయందంగా కన్పట్టలేదు. ప్రజల యుత్సాహము తగ్గలేదు. యుద్ధముగ పట్టుకొనబడినట్టియు, దెబ్బలు తగిలినట్టియు సేనలు శత్రువులపై దురుస్తమిలలో నిమిత్తము జేయుట గుర్తులుగనుంపుటగ రైలుస్టేషనులలో గంటలకొలది వేదికొనియున్నాడు. వీరిని చూచినప్పుడు జనల కేమియు సురక్షము కలుగుటలేదు. ఈజిప్టు ముఖ్యపట్టణమగు కెయిరోలో నిడివరకు చాలమంది గొప్పవారికి జర్రునులయందభిమానముండెడిది. ఇప్పుడది మారిపోయినది. వీరందరొంగ్గే యులయందు అభిమానమును కనుపరచుచున్నాడు.

కెనడా

కెనడాలో అమెరికాదేశీయులు.

మిత్రమండలికి సాయము చేయుట.

మాంట్రీలు ఫిబ్రవరి 8:— కెనడాలో నున్నట్టియు, పూర్వము యుద్ధభటులుగ నున్నట్టియు అమెరికావారు సముద్రాంతరక్షితముల జోరుటలోక పటామును గూర్చుచున్నార. వీరు మిత్రమండలివారికి సాయమొనర్తురు.

రుష్యా

రుష్యావారి ప్రకటనము

లండను ఫిబ్రవరి 8:— వెట్రోగార్డు. విన్మ్యాలానది వెలుపలి యొడ్డునందును జూరానదివిదను ఫిరంగిపోరాటము జరుగుచునే యున్నదికాని శత్రువులు మనవైబడలేదు.

కామియోనీ, గ్రామసమీపమున శత్రువులపై బడివారు తిన్నముగ నిరోధించుచున్న ముందుకుబోతిమి. సేనాముఖము వందలెటను కలనాము జరుగుచున్నది. కార్పేతియా పర్వతము లందు మెసాలాబరాజుకర్మ మూడుస్థానములందు శత్రునిరోధమును ఛేదించి చాలదూరముదేరిమి వారిలో కరువులై దీ లుగ బట్టుకొనుటయేగాక నొక్క ఫిరంగులనుగూడ బట్టుకొంటిమి. ట్రిపోల్కా, బెల్గియానువలనరే తేదీని శత్రువులు చాటివచ్చిరి. వీరుమనవైబడినపుడు వారి కత్తుల నవ్వమును గలిగించి వనుకకు గొట్టితిమి. శత్రువులు చెల్లాచెదురుగ బారిపోయిరి. గట్టులతోనిండియున్న ప్రతీకమును శత్రునైస్యములు రిమమీద పడుచుండ బహు వాలో మనపై నికుట ప్రయముగ వెనుకకువచ్చిరి. అయినను బహువివాదాను కార్పేతియా పర్వతములందు దక్షిణభాగమున ను కలహమునందు మనకే లాభప్రాప్తి కలుగునట్లు పరిణమించుచున్నది.

రుష్యును సేనలు

ఆస్ట్రీయావారి నూ వెగననును పాడుచేయుట.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 8:— రెడ్లనునగరమునండి ఈసంగతులు తెలిసినట్లు "కామియో" పత్రిక వ్రాయుచున్నది:— ఈజాతుకనును లోలో నుండి రవ్వయనైసికము ముందుకుబోయి, ఆస్ట్రీయావా డ్విక్రేస్తవైసి నూ వెగనును మున్నగువాని ధ్వంసముచేసిరి. ఇంగ్లాండు ప్రాన్సు జైల్లయముదేశీయుల కిందనున్న గనుల నొకటి వ్యయపోలేదు. 200 మానెటొలు రుష్యులు పాడు చేసిరి.

జర్రునీ

జర్రును ప్రకటన.

సముమైన సేనలను తిరికిచేయుట.

లూవోరు ఫిబ్రవరి 8:— నీవిల్లయందు మిటిటరీ గెజెట్టు పత్రిక లండనునిలేఖకు డిట్లు తెలిపినవారు పంపుచున్నాడు:— డెయిలీ మెయిలుపత్రికయొక్క హెల్తుడేశములోని, విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— డి బ్రూకిపట్టణములో జర్రునీవారిని తొమ్మిది సబామేలైన అన్నవి. జిబ్రూజిని యిటీవల కెయిజగారు దిండిచేసిరి

అట్లందుకును, ద్వానకై బెరుకును మధ్య చాటున ఒక స్థలము లో, విమానవియమున్నది. దీనినికూడ చక్రవర్తిగారు తనిఖీ చేసిరి. ఈవియములోని చెండు వెళ్లినున్న, మొన్న ఇంగ్లండు మీదకు బయలుదేరే వానితోకూడ వెళ్ళింది. హెలిగోలాండు నుండి మూడవ విమానమొకటి క్లిఫ్ ఫిట్సు దీవియొద్ద వీరిని కలిసికొనినది. టైమర్లను నాకార్యకర్తలయము మీదకు జర్రునీవారు విమానములను పంపి బాబులు వేయించెదనని జర్రునీవారి నాకార్యకర్తలయములో చెప్పకొనుచున్నాడు. జనవరి 21వ ఇంగ్లీషు ఛానెలులో నొకజటిను ధ్వంసమైనది.

పోలండుయధ్యక్షులమునకు వెళ్లుట
లండను ఫిబ్రవరి 8:— ఆస్ట్రేలియా— కెయిబరుగారు ప్రాగ్రంధంగమునకు బోయి.

జర్రునీవారి నాకార్యము,
ఇటీవల జర్రునీవారిచే బ్రకటింపబడిన పట్టిల సహసరించి ఖాతరుయోడలోని వారుగాక మొత్తముమీద 5000 మంది నావికులు నష్టమైనది. తేలుచున్నది. వాటినినాకార్యములో నుండి 8 డిప్రొయర్ల యొక్కయు చెండు అంతర్గాముల యొక్కయు పేర్లు దొరతనమువారి పట్టిల నుండి దగ్గింపబడెను. ఇవిసప్తమైదలుల ఇదివర కిచ్చటి వాచెరు గరు. బాల్టిక్కు సముద్రములో మునుగనిన రామకొనుటచే నవంబరు నెలయందు ఫ్రీడింగ్కు కారల్ ఆనునొడ యొకటి నష్టమయ్యెను. దీనివిషయ మెరుకపగుట కిదియే ప్రధమము.

జర్రునీలో ఆహారము,
కలకత్తాఫిబ్రవరి 8:— స్ట్రేట్సు మెన్ పత్రికకు ఈటిల్లి గ్రామునచ్చినది:— డ్రెస్టార్లు చేయునందలి కోవెన్ హాగెన్ నగరములోని పత్రికా ప్రతినిధియొకడు జర్రునీ ఛానెలుల గారి నిదర్శించి జర్రునీ దేశముయొక్క ఆర్థికస్థితిగూర్చి అడిగెను. అందుకు ఛానెలుల ఛాక్లర్ వాన్ డెట్ మెన్ హాల్ వెగ్ గారు ఇట్లనిరి:— ఇంగ్లండు మాకు ఆహారపదార్థములను దొరక తుండచేసి, మాచే ఉపవాహములు చేయించవలెనని తలచుచున్నది. కాని మాచి వాడు కొనుగోతుమన కొత్తపంటలు వచ్చువరకు సరిపోవు ఆహారపదార్థము మా దేశములోకలవు. ఆహారపదార్థములను గవర్నమెంటువారు పంచియుచ్చుటవలన భరణ విసరముగ పెరుగుటకు నీటులేదు. ఆహారపదార్థము లను పంచిపెట్టు పనిని గవర్న మెంటువారు తలచె నేనికొనక పోయినయెడల మా దేశము యుద్ధవర కే ఉపవాహములను చేయుచుండెడిది. జర్రునీ శత్రు సేన లచే ముట్టడింపబడిన కోటయనియు, ఆకోటలోనున్న పిల్ల కేకతో సహా కొట్ట ప్రభుత్వ అన్నములేకుండ చేయవలెనని ఇంగ్లండు భయపెట్టుచున్నది. ఈ రణరీతి కన్న ప్రారంభమిది యింకొకటి కలవా? ఇందుకు ప్రత్యుపకారము చేయుటకు మేము సమయమునకే సిద్ధమైతిమి యుండుము. తటస్థదేశములకు వీరిధజను యిబ్బంది కలిగినను మాకు దుఃఖముగ నుండును కాని ఇంగ్లండు చాలాకాముక్తిండునే మామీద వెళ్లియును వ్యాపార యోధమును ప్రారంభించినది.

ఆస్ట్రేలియా
వియన్నాలో కలనరములు,
లండను ఫిబ్రవరి 8:— షెర్సిసు, ప్రేస్ సెండు కొత్తగ కలనరములు కలిగినవి. దచ్చి ద్వారాధులను దచ్చి పత్రికా సంపాదకులను జెరబట్టుచేయుట కోపోద్దీపితులై రాజకీయ ప్రయత్నముల జంపుటకై నైరు గిఫ్ఫిదానాములు బహయోగించిరి.

ఆస్ట్రేలియాపై నిరంకుశము,
జర్రునీవారు సాహాయ్యముచేయ జూచుట
లాహోరు ఫిబ్రవరి 8:— సిపిలు అండు మిలిటరీ గెజెట్టుపత్రిక క్రికొంబాల్లను లండను విలేజుకు పంపుచున్నాడు:— సాహాయ్యమువచ్చినగాని డెన్మార్కులోని స్థితిగతులు వా రకులలో ప్రమాదకరముగ మారగలవనియు, అందుచే ఇక్కడ ఆస్ట్రేలియాపై నిరంకుశ జర్రునీవారు సాహాయ్యముచేయ జూచుచున్నారనియు, రువ్వకునేరలుమంచి సామర్థ్యముతో ముట్టడించుచున్నవనియు, ఇటలీనుండి వచ్చినసంగతులవలన తెలియుచున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా,
దక్షిణాఫ్రికా తిరుగుబాటు,
లాహోరు ఫిబ్రవరి 8:— సిపిలు అండు మిలిటరీ గెజెట్టు పత్రిక లండనువిలేజుకు డిల్లు తంఠిని పంపుచున్నాడు:— కేపు

టవునులోని ట్రెయ్యుఫ్రిక విలేజుకుడిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— దక్షిణాఫ్రికాలో తిరుగుబాటుచేసిన సైనికులకు ఉపం గుటనులో పరాజయము కలిగినది. భూస్వామికమును ఏ ర్నాటుచేయుచును లేనిపో ముటలన్న చెప్పి తమ్ము మోస పుచ్చుచున్నట్లు వీరప్పనుగూహించి, తాము జర్రునీవారిపక్ష మున పోరాడమని తెలియజేసిరి. తురియు వింధామలోని జర్రును ఆఫికారులు కెంపుమా రిట్లు వాగ్దానముచేసి నట్లు 10 కలమంది సైనికులు తీసికొని ౦. తేదిన కవీరికొనిరి. అంతట ఇరుపక్షములవారిధను సళించినది. అప్పుడు కెంపులాంగిపోయినగాని లాభములేదని వెంటనే యూని యను ప్రభుత్వాధికారులకు వశమయ్యెను. దక్షిణాఫ్రికాలోనిక జర్రును లొకరై సను అడుగు పెట్టకాలరు. ఆఫ్రికానేషనలిజం, తమకష్టమువచ్చినకి వినియోగించుకొనవచ్చును.

ఫిల్లి
అధికారులకు వచ్చిన యుద్ధవార్తలు
హిందూదేశపు మంత్రిగారు పంపుట.
ఫిల్లి ఫిబ్రవరి 8:— హిందూదేశపు మంత్రిగారి క్రికింది యుద్ధపు సమాచారములను పంపిరి:— గ్రేటు బ్రిటనుకు చుట్టు నున్న సముద్రమున ప్రయాణముచేయు శత్రు వర్తకపుటోడ లను ధ్వంసము చేయుటకు జర్రును నాకార్యకర్తలయలు తెలియించుచున్నాడు. ఒకజేర్ పినిగొని కళానులను, ప్రయాణి కులను రక్షించుటకు విలులేనప్పటికినికూడ, ధ్వంసముచేయుచు మిగిలే వీరు చెప్పచున్నాడు. నాట్యస్థ దేశములవారి స్త్రీయల్ల యొక్కదళమువచ్చినచో, ఆహారము కలుగకమానదనియు, వీరు హెచ్చరించుచున్నాడు. వీరి సంగతుల సన్నిధిని జర్రునీలో చాల విఫలముగ ప్రకటించుచున్నాడు. జర్రును పార్లు మెంటు సభకు పత్రికాప్రతినిధులను పిలిపించి, శత్రువుల ఓడలు రాకుండ సముద్రమున మును తా మరెక్క గలిగితి మనియు, దీనిని సాధించుటకై శక్తి వం చన లేక తగిన యోర్నాటులు చేయబడుననియు జర్రునులు తెలియ జరిచిరి. ఇంగ్లండులో దీనినెవరును తక్కువేయుటలేదు. యుద్ధము పో సగినది మొదలు, సరకులను తీసికొనిపోవు స్త్రీయల్లను జర్రునులు ట్రాబ్బిడో మూలమున ముంచుటకు యత్నించుచున్నట్లు తెలి యుచున్నది. కాని వీరి యత్నములు జయప్రథము కాలేదు. వ్యాపారకారము యుద్ధముచేసినప్పటి జర్రునులకు జయము కలుగకపోవుటవలననే, తెలియించి యిటువంటి దుండగములకు వారు దిగుచున్నాడు. మన అద్వితీయమైన, నాకార్యము జర్రునువర్తకమును నీటగలుపుటవలన వారి కొత్త డిక్షనుగ వచ్చుది. దేశములో తగినంత ఆహారపదార్థములేనిదే, జర్రును లతిశయోక్తి చెప్పుచున్నట్లు తోచుచున్నది. నాట్యస్థదేశ ములవారి స్త్రీయల్లలమీది కళానులను, ప్రయాణి కులను సయితము, సముద్రము పాలు చేయుచును జర్రునునాకార్యకర్తల కారులు తెలియజేసినసంగతిచే ఆమెికా దేశీయులకు చాలానాగ్రహముగలిగినది. జర్రునీవారు ప్రపంచము నంతను చిట్కలు పాలుచేయవలయునని దురదేశముతో దీనిని తలపెట్టివారని న్యాయార్థు. డ్రెయ్యుఫ్రికావారిచున్నది. యుద్ధముతో శేవిధముగు జోక్యములేని తటస్థదేశములవారి వర్తకమును భంగముచేయుటకుని డెన్మార్కు పత్రికలుచాయు చున్నది.

ప్రాన్న, టెల్లియము యుద్ధరంగములలో ముఖ్యవిషయ మేదియు జరుగలేదు.
పోలండు మధ్యభాగమునందు, చాలాప్రమాద యుద్ధము జరుగుచున్నది. జర్రునీసేను ఒకపోట గ్రోర్లు చేర్చుటయు నూరు ఫిరంగుల దళమును యొక్కదళు తీసికొని వచ్చుటయు నిక్కడి ముఖ్యవిషయము కాని, రవ్వములు జర్రునుసేనునికో థించగలిగి, జర్రునులు స్వంతత్వము చేయమనకు దిగునట్లుగ చేసిరి. జర్రును సైనికులు వివేకముగ మడిసినట్లు వెల్లొ గ్రామునుండి రైటును తెలియజేయుచున్నాడు. రువ్వనులు, తిరిగి జర్రునులతో తలపడి యుద్ధముచేయుట రువ్వనుల యుద్ధములలో అద్వితీయముగ నున్నది. ఒకస్థలములో రువ్వ నుసైనికులు, బాగ్దాదానిదాటి, రెండో వైపునను జర్రును స్థానములను పట్టుకొనిరి. జర్రునులు పట్టుదలతో సెడతెగ బుండ ముట్టడించుచుండుట వలన, తమ కెంతవరకు కలిగినను జర్రునులు వాగ్దాను వట్టుకొనుటకు యత్నించుచున్నట్లు వెల్లొగ్రాములో చెప్పుచున్నాడు.
కాపేరియా ప్రాంతముల జరుగుచున్న యుద్ధమును గురించియు, రువ్వనుసాము నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. రువ్వను సేనుల కొన్నిస్థలములలో జెకకకు నొడుగుచున్నవి. కొన్ని చోట్లకినుంచుట పోవుచున్నవి. జర్రును సైనికులు వివేకముగ

సాహాయ్యముచేయుచున్న ఆస్ట్రేలియా సాంగరీసేనులను రువ్వను తెలియించుచునే యున్నాడు.
నూయజ్ కాలవమీద తిరిగి ట్రెయ్యుఫ్రికను పడలేదు. ఇటీవల జరిగిన సంగతులు, ఆకాలు యుద్ధమునకు ప్రారంభ మని చెప్పుచున్నాడు.
అధినిదేశములలోను ఇంగ్లండులోను 30 లక్షలమంది సైనికులున్నట్లు మదింపుచేయబడినది. హిందూదేశపునేక లిం దులలో చేరలేదు.
అందరు అనుకొనినవానికిరై, ఇంగ్లండు లక్షలకొలది సైనికులను తయారుచేయుచున్నదనియు, ఆంగ్లేయులు చేయు చున్న ప్రయత్నములు జర్రునులకు రువ్వనులకంటె యెక్కువగ తెలియుననియు ఒక రువ్వనుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సింహళము బోటుమెయిలు కొట్టుకొనుట.
కమ్మిటీవారి రిపోర్టు.
డిల్లీ ఫిబ్రవరి 8:— బోటుమెయిలును, మరియొక కుల బండియు, కడచిననెలలో కొట్టుకొనినవి. ఈసందర్భ మున, సంగతిసందర్భములను విచారించుట కేర్పడినకమ్మిటీ వారి రిపోర్టును నైలు వేబోర్డువారు ప్రకటించిరి. ఈరిపోర్టులోని యంశములను విమర్శించుచు నీనియరు గవర్నమెంటు ఇన స్పెక్టరుగా టెట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:— ఈ ప్రమాదము నకు బోటు మెయిలుయొక్కయు సరకుబండి యొక్కయు డ్రైవర్లు బాధ్యులని నా యభిప్రాయము. వీరిద్దరుకూడ 30-వ నిబంధనమునకు వ్యతిరేకముగ చేసిరి. పైలు మడుపు తిరుగు నప్పుడు, సిగ్గులుయిచ్చుటకు ముందుగాబెకనిపంపించనలెను. వీరిట్లుచేయుటకు నిర్లక్ష్యము చేసిరి. ముందేమి యున్నది కని పెట్టుటకు వీలులేనప్పుడును, రయిటి పల్లముదిగుచున్నపుడును గంటకు అంతదుమెల్ల వేగముకంటె నెక్కువగడచుకూడదు. దీనికూడ వ్యతిరేకముగ చెబెను అను డ్రైవింగరు సరకుల బండిని నడిపించెను ఇత డీనియమములనుపాటించి బండిని నడచ నందున బండి చేరుటకు బట్టుకాలుములూ సగముకాలుములూనే ప్రమాదము కలిగినచోటికి బండి వచ్చినది ఇతడు చాల తప్పును చేసినాడు. దైవరు తెలియలేటలనుబట్టి రైలుకు ప్రమాదములే తుండ నుండును ఈ నిబంధనలలోని లోకముల విషయమై, రైలువ యేజంటు ఆలోచించుచున్నాడు.

దక్షిణహిందూస్తానము
భూస్వాముల ప్రతినిధి.
కళికోట ఫిబ్రవరి 8:— చులబాగు, మిడిల కన్నడము జిల్లాలలోని భూస్వాముల మతమున ప్రధానము కాసన శుభ లో సభ్యుడుగ నుండవలెను కావల్సివరమెపిల్ నాయర్ గారు, రావు సాహెబ్, యస్. నుబ్బారావుగారు, కోము మినన్ గారు ప్రయత్నించిరి. మొదటివారికి 165 టెట్లు, రెండవ వారికి 50, మూడవవారికి 18 వచ్చినవి. కావల్సివరమెపిల్ నాయర్ గారిని ఎక్కువకొనెట్లు నేడు ప్రకటింపబడినది.

బొంబాయి
విద్యుచ్ఛక్తి విధానములు.
బొంబాయి ఫిబ్రవరి 8:— తాతాకంపెనీ వారు 2౭ పాతమువలన పుట్టురాపిడినుండి విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేయు టకు ఆ నేకసంవత్సరములు ఆలోచించి 4 సంవత్సరములు క్రింద పనిప్రారంభించిరి. కట్టడములన్నియు నిష్పటికి పూర్తియైనవి. నేటిసాయంకాలముబొంబాయిగవర్నరుగారుపాలెల్ వద్దనున్న పడమరేమనులో మరబెట్టి నొల్లిరి. ఇకనుండి బొంబాయి నగరమునకు కావలసినంత విద్యుచ్ఛక్తి సమకూరును. బొంబాయిలోని మిల్లులన్నియు ఈశక్తివలనదేమన వచ్చును.
తాతాగారి ప్రసంగము.
ఈకంపెనీ డైరెక్టరుగను సర్ బోరాజ్ తాతాగారు ఇట్లు ప్రసంగించిరి:— బ్రిక్కోయ్డముకు యాపనిని గవర్న మెంటు వారి ధర్మము సాహాయ్యమును ఆశిం పకయే నిర్వహించ గలుగట నిశ్చయమయ్యెను. పనిప్రారంభ మైన తరువాత ఆ నేకగవర్న మెంట్లను కలిగినవి. ఈమాన్యుల వలన తలచినపని పూర్తియగునో కాదో యిది తూడ భయము కలిగినది. పనిచాల ఆలస్యముగకైనది. ఆలస్యము జరిగినందు కారణపోలేదు. ఆలస్యమైనందుననే యానందిభాగమునకు కావ లసినభవంతమును దేశీయులు పెట్టుకొనిరి. ఈకంపెనీకి డైరెక్టరు లందరు ఇండియనులే ఉండుటకు వీలైనది. నాతొండ్రికాలములో ఇండియనుల డబ్బుతో, ఇండియనుల ఆజమానుషీమీద నంత గొప్పపని జరుగుట కలలోని వార్తగా అగపడియుండును. పి నవ తా వద్ద విద్యుచ్ఛక్తిని తయారు చేయు టకు కట్టినకట్ట చాల పెద్దదనియు, ఇంజనీరింగు పనులలో అది యొక అచ్యుతమైనదనియు తలచిరి. పి నవతావద్దకట్టినది ఆస్ట్రే

వన దానికన్న పెద్దది. వరహానామ వైఖానసాద్వ సర్వ లింగం కల్పితానాం కట్టినదానకన్న చిన్నది. ఇదివరకు యిన్ని పనులు జరిగినవికాని యిప్పుడు తమరైన మా యంత్ర కాల్పానికొక యంత్రం అంతరించుచున్నది. మరెవ్వరును యెట్లు టకును సదుపాయములు లేవు నీది 1781. ఆనాడు యెట్లు నుండి పనులున్నా. నీని కృష్ణాగ పోవుటకు వీలులేదు. ఈ ఏర్పాటు చేయటకు చాల కష్టమైనది. మా నీటి గొట్టములగుండ తే మున్నది లో ఏడు మాసములు యెంతసేర పారునో, అంతసేర పారును. దీనినిబట్టి మేము తయారు చేయించినపని యెంత పెద్దదో ప్రకటించగలము. ఈ విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేయు యంత్రాలను మేము కేవలము వ్యాపారముగ పెట్టుకొనియుండినవత్తుమన స్వదేశసంస్థానాధిపతులుభాగస్వాములుగనుండియుండును. ఈసంవిధానమును ప్రారంభించినవామహిందూదేశముయొక్క పరిశ్రమాభివృద్ధిని మన ముల్లో పెట్టుకొని ప్రారంభించిరికాని లాభమును పొందవలె ననికాదు. స్వదేశ సంస్థానాధిపతులు యీ కంపెనీలోను, బ్రిటీషు ఇండియాలోని యితర కంపెనీలలోను భాగస్వాము లుగ నుండుట మాడగా బ్రిటీషుపరిపాలన కాశ్రయముగా నుండునని వారికి నమ్మకము ఉన్నట్లు తెలియును. స్వదేశసంస్థానాధిపతు లందరును యుద్ధసమయములో వారిచేత వైనంత సాహాయ్యమును సామ్రాజ్యమునకు చేయుచున్నాడు. సంస్థానాధిపతులు మనదేశమునందలి పాశ్రామికాలయములలోను, వర్తకస్థానములలోను భాగస్వాములుగ నుండుటవలన దేశము చురుకుగా అభివృద్ధిని పొందును. దేశముయొక్క అభివృద్ధికి వారుకూడ కారణభూతు లగుదురు. మావిధానము కేవలము పారిశ్రామికాభివృద్ధికిగాను ఏర్పాటుచేయుటకేది. భాగస్వాములకు లాభము కలుగుననిపాడ మానమ్మకము. దీని అభిప్రాయము భాగస్వాములకు ప్రతి సంవత్సరము లాభము పంచి యిచ్చుట కాదు. బొంబాయిగవర్నరునందు ఇదివరకు తయారగుచున్న వస్తువులను విరివిగా తయారుచేయుటకు ఇది యొక సదుపాయము. వస్తువిర్యాణము హెచ్చినకొని లాభములుకూడ అధికమగును. ఇది మాత్రంకేదీగారి అభిప్రాయము. వారి అభిప్రాయము ననుసరించి మేముకూడ దీనినొక వ్యాపారముగ పెట్టికొనక వస్తువిర్యాణమును అభివృద్ధిచేయు శాఖిప్రాయముతో పనిని పూర్తిచేసితిమి. ఈ సమితిప్రాయముతో ప్రారంభించుటవలననే భాగస్వాములు కంటిచే సుమకాడిరి. భాగస్వాములు దొరకుటకలన పనిపూర్తియైనది. బొంబాయి గవర్నరునకు చాకగా విద్యుచ్ఛక్తికి సప్లయ చేయుటవలన బొంబాయిగవర్నరులోని నూలు, గుడ్డలమిల్లులలో యిదివరకు కున్న పని హెచ్చుగా నుండుటయేగాక, శ్రోత్రయంత్రకాలలు కూడ నిర్మించబడుననియు ఇతరవస్తువులను తయారుచేయు మిల్లుల కూడ స్థాపించబడుననియు సంగతిసందర్భములనుబట్టి తెలియుచున్నది. ఇంతే కాదు. విద్యుచ్ఛక్తిని పంపుయంత్రాలయమునుండి బొంబాయిపర్వ సన్న స్థలములో కొన్ని మిల్లులు బయటదేశవచ్చును. మరియొక సంగతి కలదు. మిల్లులను విద్యుచ్ఛక్తిచే నడుపుటవలన పాగబాధకటకటికలును, బొంబాయిగవర్నరు ఇదివరకున్న ఆరోగ్యముగ నుండును. మేము విద్యుచ్ఛక్తినితయారుచేయుటకు ఉపయోగించుచున్న నీటితో భూములను సాగుచేయించవలెనని గవర్నరు మెంటువారు ఆలోచించుచున్నారు. వాటిలోవలన ఫలవంతమైనవో, భూములు బాగుపడి వాటిలో పండిన పదార్థము బొంబాయిలో అమ్మవచ్చును. ఈయేర్పాటు లన్నియు జరుగునని మాకునమ్మకము కలదు.

బొంబాయిగవర్నరు గారి ప్రసంగము.

గవర్నరుగారు గుండిన ఒత్తినతరువాత ఇట్లు చెప్పిరి:- బొంబాయి గవర్నరుయొక్క పరిశ్రమలకు శ్రీఅభివృద్ధి చేయుటకు చేసిన గొప్ప ప్రయత్నములలో ఇది మరియొకటి. గొప్ప ఇంజనీరింగు పనులవలన ఇండియాకు చాలఉపకారము కలిగినది. సర్ సారాబ్ థాతాగారు యీపని కేవలము హిందూదేశీయుల యితర సాహాయ్యమును ఆనింపజేసినదియు ఇది స్వదేశీ ప్రయత్నమనియు చెప్పిరి.

ఇదిస్వదేశీప్రయత్నమేకాదు. సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన ప్రయత్నము. పరిపాలకు ఆరోగ్యవంతులు, తెలివినవారైనను, అన్ని సదుపాయములగులవారును, అన్ని సదుపాయములగు ఇండ్లలోను ఆరోగ్యకరమగు ప్రదేశములలోను నివసించువారిగా చేయుటకు అనేకవిధముల ప్రయత్నించవలెను. హిందూదేశముయొక్క విశ్వవ్యయముపట్టిచేయవలెనను అభిలాష ప్రతియోజననియంత్రులగుచున్నది. ఈ అభిలాషను హిందూదేశమునందు నూతనపరిశ్రమలకుసాపించుటకు మార్గదర్శకరైత్రము, ఈ స్క్రీమును తలపెట్టికట్టము, సర్ జేమ్స్ సెట్లీ థాతాగారిని చూచి ప్రతియోజనమును చేర్చుకొనవలెను.

పూనా వ్యవసాయ కళాశాల

బ్రిస్నిపాలకు హోల్లూమాన్ గారి ఉపన్యాసము

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 8:- పూనాలో వ్యవసాయకళా

శాలకు బ్రిస్నిపాలకు డాక్టర్ హోల్లూమాన్ గారు "గుజరాతులో వ్యవసాయమునకు ఏమికావలెను" అనువిషయమున గూర్చి బహుదాలో ఉపన్యసించిరి. హోల్లూమార్ గారిని గురించి బహుదా దినాగు మాధవరావుగారు సభిగలలో పిలిచి చెప్పిరి:- మనదేశమునందలి భూములపై పనులు విధించుటలో చాల లోపములు కలవనియు, సెటిల్ మెంటు మాటిమాటికి వచ్చుట వలనకూడ అనేకలోపములు కలుగుచున్నవనియు, వీరివలన అనేక యిష్టములు కలుగుచున్నవనియు, ఇట్టి ఏర్పాటులు పూర్వము హిందూదేశములో ఆచరణలో ఉన్నట్లు కాస్త్రములందుగాని, పాశ్చాత్య దేశములలో నున్నట్లు పాత రికార్డులలోగాని యెచ్చటను ఆపడదని ప్రజలకును, అంతకన్న ముఖ్యముగ గవర్నరు మెంటు వారికిని తెలుపుటకు ఇప్పుడు ఒక గొప్పవాడు కావలెనో భూమికి బాగుండు ఎవరో అను విషయము సరిగా తెలిసికొనవలయున కాననులను నిర్ణయించుచు బ్రిటీషుపాలకులు తప్పులనుచేయుచు వచ్చుచున్నారని హిందూకాస్త్రముల ప్రకారము భూమియజహని రాజు కానే కాదు. మొదట హిందూదేశమును పరిపాలించుటకు వచ్చిన ఇంగ్లీషువారిలో కొందరు యావిషయమును కనుగొనుటకు పరిశోధనలను చేసిరి. 18 వ శతాబ్దిపూర్వము గుజరాతులో మదరాసు రాజధానిలోని క్వియర్ గారు యావిషయమై పరిశోధనలు చేసిరి. ఇంగ్లీషువారి పద్ధతుల ప్రకారము భూమిని మిరాన్ గ నుంచుకొనుటకు వీలులేదనిరి. కనరాలోనన్న ముల్ రాసి పద్ధతులు తమ పద్ధతులకు సరిపోనప్పుడు వారిని తీసివేసిరి. ఆపద్ధతిని నీరుమోగము చేయుటకు కాననులను నిర్ణయించిరి. ఇంగ్లీషువారి భూమివాక్కు ఒక కాంట్రీలోవలె యింకొక కాంట్రీలో లేదు. ఇట్లుండగా మన ఇంగ్లీషు పరిపాలకులు హిమాలయ పర్వతములు మొదలుకొని, కన్యాకుమారి వరకు ఒక్కమోస్తరు పద్ధతిని పెట్టకలెనని ప్రయత్నింతురు. దీనివలన రయతులకు కలుగు నష్టమును పాటించరు. ఈపద్ధతులు పనికిరాని ఎవరును చెప్పలేదు అనుకోకద్దు. ఇటీవల మదరాసు మైలువత్రికలో శ్రీమంతుల యజమానియగు ఒకయూరోపియను వ్రాసిన రెండుబాబులను జూచిన యీపద్ధతియందలి లోపములు, బోధపడును. సర్వే, సెటిల్ మెంటు డిపార్టుమెంటు నాకర్లవచ్చి పల్లెటూరప్రజల ఆచారవ్యవహారములను పాటించక తమవనిని తాముచేసి పోవుచున్నందున అమాయకులగు రయతులకు కలిగిన నష్టములు, కష్టములు యీబాబులలో నర్థింపబడినవి. ఈసర్వే, సెటిల్ మెంటులతోడు, ఫారెస్టు, అడ్ కాం గూజు కూడ నున్నందున ఇక ఆపజల కష్టము చెప్పవలసినవారేలేదు. ఈకష్టములవలన అచ్చట ప్రజలపాద పడుచుండగా, అందుకు కారణమేమో తెలియకగవర్నరు మెంటు వారు కష్టమును బాపుటకు కొన్ని పద్ధతుల నవలంబించిరి. ఇందు వలన జనులు అనేక విధముల చెడి పోవుటయే గాక, గవర్నరు మెంటుకు భగ నష్టముకూడ కలుగును. కాబట్టి ఇన్ని యిబ్బందులు పడుచున్న యీసమయములో మనకు పన్నులను విధించుటయందు సర్ హోరాస్ ఫ్లూకట్, లయాడ్ జూజి కంటి మేధావులగువారు కావలెను. ప్రాఫెసర్ గ్లడెస్టన్. డాక్టర్ హోల్లూమాన్ గార్లు పురనిర్యాణము, వ్యవసాయాభివృద్ధికి యేవిధముగ పాటుపడుచున్నారో ఆచూకననే భూములకు పన్నులను విధించుటయందును, సెటిల్ మెంటుల చేర్పాటుచేయుటయందును తమ ఉద్దేశ వినియోగింతురు.

గాంధీదలపతులకు స్వాగతము

పూనామనిసిపాలిటీ వారి వచ్చుట.

పూనా ఫిబ్రవరి 8:- గాంధీదలపతులు బ్రిటీషువరులను

పూనాపట్టణమునకు వచ్చుచేరి. వీరికి పూనామనిసిపాలిటీ ప్రెసిడెంటుగారును సభ్యులగు సామిమిచ్చిరి. గాంధీగారు రాకపూర్వమే రైలువేళ్లమీదు నవ్వుగ నవలంబించినది. రైలుబండి వ్రేమడుచు వచ్చుచోడనే గాంధీగారిని సరిభార్యను కూర్చోవైకూర్చుండ పెట్టి పూనాపాలకులకు మున్న ప్రెసిడెంటు గారు స్వాగతమిచ్చిరి. తరువాత వీరి ఉత్సవముతో బసవ తినికొనిపోయిరి. వీరిక్కడకుండు కాలములో నక్కడెవల చేయుదురు, ఇదివరకు చేర్పాటుచేసినపనులులలో దారియందు వీరిబండిని అపి వీరికి ప్రభులసారము లర్పించబడినది. పూనా పట్టణపు వీధులందీవీరిరాకను స్మరించుచును కోరికలులతోను రంగు జెండాలుతోను అలంకరింపబడినది.

బొంబాయి గవర్నరుగారి పర్యటనము

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 8:- బొంబాయి ప్రభుత్వ

గారు ప్రభుత్వగారితోను పరిపాలనావ్యవహారములపై రాత్రి బొంబాయినుండి బహులు దేలి. వీరు గుజరాతు దేశమున సంచార మొనర్చినది. వీరు ఆసామవాచాదునకు వచ్చెదరు.

ప్రభుత్వచాయకరములగు నాయుధములలో

దొంగిలించేయుట.

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 8:- బొంబాయిలో సుదనపుర మున చిలబాయిపేధిలో గత శతాబ్దమునాకు పూనులను జూబాయిలకు దొంగిలించుటకు, వట్టులను తుపాకుల నుపయోగించుటవలన ముగ్గురు దొంగులు తగిలి గాయములు కలిగినవి. పోలీసువారు సేరచుచేసినవారిని బ్రి. కొనిరి. రాజధాని పాలక మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట విచారణకు పెట్టిరి.

మునిసిపలు కౌన్సిల్లరు యేర్పాటు

కరాచీపాలకు యసమ్మతి

కరాచీ ఫిబ్రవరి 8:- కరాచీ మున్సిపాలిటీకి కమిషనరును యేర్పాటుచేయుటకు బోధనమువా రాజీదించుచుండిరి. ఇట్లుచేయుటకడని కరాచీ పాలకు సభచేసి తమ యసమ్మతిని తెల్పింది. ఈ తీర్మానమును రాజప్రతినిధి గారికి బొంబాయిదొరతమువారికి సింధు కమిషనరుగారికిని తంతిద్వారా తెలియజేసి.

పశ్చిమోత్తరపుల్లలు వే.

కరాచీ ఫిబ్రవరి 8:- పశ్చిమోత్తరపుల్లలు వేయవేద, సరకుల రాకపోకలు తగినంతవచ్చు ఉద్యోగులను కొందరిని తీసివేసి కొన్ని రైల్వేలను నడుపుట మానివేసేయు రైలువేవారు ఖచ్చులు తగ్గించుచున్నారని సుఖ్యులునుండి తెలియుచున్నది.

కలకత్తా

సరోజినీదేవి

కలకత్తాకు వచ్చుట

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 8:- కలకత్తాలోని సరోజినీదేవి తండ్రిగారి మరణ సందర్భములో కలకత్తాకు వచ్చినది. ఇటీవల కీర్తికేసులయిన డాక్టరు అభిరామనాథ చటర్జీ గారియనుకు జనకుడు.

ఒక న్యాయవాది.

హైకోర్టువారు వ్యతిరేకత తొలగించుట.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 8:- హైకోర్టు వాస్తవము అద్యోకేటును, న్యాయవాది వ్యతిరేకత తొలగించుట తొలగించుటకడ దో, చూపవలసినదగు హైకోర్టువారు తీర్పుచేసెను. కలకత్తా హైకోర్టులో నేడివిషయము విచారణమై తీర్పుచెప్పబడినది. హస్తీను దగాచేసినందునకు గూడునన్ను బట్టిగారివలన, రెండు సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధించబడినది. తరువాత హైకోర్టువాటికి ముద్దాయి అప్పీలు చేసికొని గాంధీభూమిపరుపబడినది కాని 9 మాసములకు తగ్గించబడినది. హస్తీనుప శిక్షించుట వలన న్యాయవాదిగ నుండుటకు అస్తర పోయినదనియు, హైకోర్టు న్యాయవాదుల పేర్లనుండి వీరిని తొలగించివేయవలసినదనియు, ముఖ్య న్యాయాధికారిగారు తీర్పుచెప్పిరి.

శత్రువులతో వ్యాపారము

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 8:- పోలట (ఫిల్ల) నివసించు

మిన్న భూమణ చుట్టలలోనున్న వర్తకుల యభియోగము నిన్న మరల రాజధాని శత్రువ్యాధిపతి యాస్థానమున స్మరింపబడినది. అతనికి 3 నేరములు మోపబడినవి. పంపగూడని సరుకులను కలిగియుండుట (అస్తి) యాదేశముతో గాజుల వ్యాపారము చేయుటకు నేరముల నతిదోషుకొనెను. వాయువా చేయబడినది.

కత్తా నీటి సప్లయ

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 8:- ఇంగ్లీషు మేన్ బులిక ఇటువ్రాయుచున్నది:- కొన్ని నేరములనుండి కత్తాపట్టణమునకు ఎండకాలము నాటివంత నీటిసప్లయ అగుటలేదు. అనేక మాగ్గులను కనిపెట్టి వారిని గుర్తు చేర్చిరి. ఆఖరుకు వీరును నిలువజేయుటకొరకు నీరును రెండు కట్టించుటకు నిశ్చయించిరి. ఇదికష్టమైనట్లును, మెంతుకలెనకూడతీర్చినది. అనేక నేరములను పాంక్షు చేయించిరి. ఇక్కడనుండకత్తామనిసిపాలిటీవారు యీమెట్లను అప్పుగా నిప్పించవలసినది. గవర్నరు మెంటుకు అర్జీ పంపిరి.

ఒక బండిపట్టు విచారణ

అతిపురములో ప్రారంభమగుట

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 9:—రామబాబు మండలం, మరి 14 గురు బండిపట్టు పేరుతో పట్టు వేయబడింది. ఈ కేసు నేడు, అతిపురము అధివనం నెడునట్టి ఫుట్టరు గారియొద్ద, విచారణ ప్రారంభమైనది. దొరతనమువారి పక్షమున కేసును ప్రారంభించి బాబు పేరు మేంద్రీ నాథ మిత్రుల గారిట్లు నెలవిచ్చిరి:—సంవత్సరము 20లో నీగుంపువారు 20 బండిపట్టుకు తక్కువ గావించి వేసిరి. ఈ బండిపట్టు సంవత్సరమున పోలీసు దిక్కుబడికొమ్మనవారు, బ్రోమేజు గారి చాకాలము విచారించిరి. దానిపర్యవసానముగ ప్రస్తుత కేసు తీసికొని రాబడిసి 1912 వ సం॥ కలకత్తా న్యాయస్థానం ది పోటు, జులగుని బ్రోమేజు గారికి ముందుగా తెలియపర్చింది. పీకక్కడకు వెళ్లి దొంగతనము చేయుచుండగా నిర్దోషి పట్టుకొనిరి. ఈ దొంగలిద్దరు తెలిసిన సంగతుల మీద యాగుంపువారి బాడలు తీయబడినవి. దొంగలు యింటిలోనికి జొరబడుచుండగా కనిపెట్టుచు బ్రోమేజు గారిలో దిక్కుబడికొమ్మనవారు లోపును గావించి నుండిరి. తరువాత దెబ్బలతో పోరాటము ప్రారంభమైనది. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

అరాచకపు కేసు

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 8:—బంగాళము, బీహారు, బిరస్సా అస్సామ ప్రజలు, వేయింది సంవత్సరముల నీ మోతి నందయ పాదములందు అనుచు వచ్చిరి. ఇదిగో ముగియవలసినదని బీహారు బిరస్సా లెట్టి నెంటు గవర్నరు గారికి జ్ఞాపకము పంపుకొనిరి ఇట్లే రాజ్యపరిధి గాఢిగా దిక్కుబడి పంపబడినది. ఈ కేసులో పీకీ వికాస్ లు ముగిసినవి. అట్టి లు చేయబడునని గవర్నరు నెంటు కలకత్తాకి తెలియపరచినది. ముద్రయి పక్షమున, సర్దిల్లియముగా, దిగ్రాయికినీ కే. సి. గార్ల పరిచేయుటకు కొంతసామర్థ్యము గావించుగా పంపబడినది.

చంద్రనాథుడు గవర్నరు.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 8:—కలకత్తా ప్రెంచి ప్రెజ్డెంటుకు చంద్రనాథుడు గవర్నరుగనున్న లా కౌన్సిల్ గారిని సేవలలో చేయమని ప్రార్థననుండి, ఉత్తరవులు వచ్చినవి. వీరు నేడు "దూప్" అను నావపై నెక్కి కలకత్తానుండి ప్రాన్సుకు వెళ్తున్నారు.

లా హోవారు

ధాన్యపు రవాణా సౌకర్యములు.

దొరతనమువారు స్థలముల నియ్యట

లాహోరు ఫిబ్రవరి 8:—రైలువే కేసులకు సమీపమున ప్రజలు ధాన్యము కుభ్రముచేసి, కొంతలో నిజవడేసికొనుటకు రవాణా సుభువుగ చేసికొనుటకు వీలుగ నుండుటలు గను యే యిటులు చేసికొని నిమిత్తము రైలువే కేసుల సమీపమున దొరతనము వారు దిక్కుబడి, స్థలములనిచ్చి ప్రోత్సాహపరచుచున్నారు. కొంతసామర్థ్యము చేయవలెనని. ఈ స్థలములలో నీకొట్టుతప్పవలె మియు నిర్మించునాడను. ఈవరకులమీద స్థలము కావలసినవారు, అధికారులకు దరఖాస్తు చేసికొనవచ్చును.

బర్మా.

అగ్నిప్రమాదము.

గవర్నరుకు

రంగూను ఫిబ్రవరి 8:—రంగూను నగరము నందలి కాండ్ల గలా అను పేటలో నెక్కి నాయం కాలము ఇంట్లకులబడి వి. మొట్ట పాడవు గల ఇంట్లన్నియు తగులబడి పోయినవి. నివృత్త వారు ఇంజనులన్నిటిని తెచ్చి చూచేయించినను ఏమియు లాభములేకపోయెను. ఈ ప్రాంతమున 900 ఇంట్లకలవు. వీనిలో నివసించు వారందఱు హిందూదేశీయులే.

తరువాతి సంగతులు

రంగూను ఫిబ్రవరి 9:—చాకలి బాడయము మరి 8 వాడలును పూర్తిగా తగులబడిపోయినవి. కారణమింకను తెలియరాలేదు. పురపాలకసంఘము వారు కూలిపోతగా నొక స్త్రీకుంటచేసి భోజనముచేసి, తనదేవునిని మాత్ర మింటునునచి పరిలోనికేసు. మరికొంతసేపు కావలెదగినవారుగవారు యొక్కరు చనిగిడినవి మూడు మృతులగుచున్నది చెప్పిరి. మొత్తము 12 మృతులు నవమని యూహించుచున్నది. 2 వేల పూరియింట్లు తగులబడిపోయినవి. 10 కలయది లోచాచుకొన రావులకుండ నున్నది.

బర్మానుండి యెగువతులు

రంగూను ఫిబ్రవరి 8:—ఇండియానుండి తటస్థతము

లకు యెగువతులుగు సరకులను, ఆదేశములకు సామాన్యముగ కావలసిన దానికన్న మేముగ రవాణా చేయరాదనియు అట్లు చేసిన పక్షమున తటస్థతములవారు మిగిలిన సరకును తటస్థతములకు పంపువరము, ఆలోచించి యెట్లయిన తటస్థతములకు పోవేంద చేయుటకుగాను వర్తకుడు యెంతసరకు పంపుటకు కంట్రాక్టు కలదో దొరతనమువారు తెలిసికొని మేముగ సరకును పంపవంద చేయవలసిన ఆలోచించిరి. ఈవిషయము బర్మా వర్తకులమునకు అతిప్రాయమును బర్మా గవర్నరు మెంటువారు తెలిసిరి. అందుకు వర్తకుసంఘమువారు ఈ జవాబును యిచ్చిరి:—ఇదేదని యాసంవత్సరము అవలంబించుటకు వీలులేదు. అదికాక, సామాన్యముగ ప్రతిసంవత్సరము తటస్థతములకు పంపుసరకు, వారికి కావలసినదానికన్న అధికముగనే పంపుచున్నాము. కాబట్టి ఆలెక్సలవ్రకారము నడుచుకొనుట కేవలము పొరపాటు. తటస్థతములకు పంపు సరకులనుగురించి గవర్నరు మెంటువారికి నిపులముగ తెలుపవంద ఏవస్తపు ప్రయోజనములేదను. కాబట్టి వర్తకును తగ్గించుటకు గవర్నరు మెంటు ఇతరప్రయత్నములు చేయవలసిన అవసరములేదు.

క్రిమినల్ నెటివ్ లు.

[మా విలేఖరుడు]

బాపట్ల యనునది చెన్నపురి రాజధానిలో గుంటూరు మండలమున తూర్పునమాద్ర తీరమునకు నాలుగైదుమైళ్ళ దూరమున నున్న నొకచిన్న పట్టణము ఈ పట్టణమునకు చుట్టుపట్టులయందు నిరుపేదలై హాటికిలేక యల్లాడు ఉప్పలపురదేవాలి వారును, కెలగలన, కలాలిముగ్గు నువారు నివాసముచేయుననేక చిన్న చిన్న పాకెములు గలవు ఈవీధివారికి వేసరికాలములో వీధిలపాటికికల్పవృక్షమునదగిన రాతిచెట్లకల్లు రాగియు ముంజును తినియు, వానకానన రాతిపండ్లను తినియు, అటు పిమ్మట రాతికేగలతినియు, ఆరుకాలానుసారముగా భగవంతునియపారకరుణచే యాద్యత్తికముగా తటస్థము పుల్ల లేకుకాయలు, పాలకాయలు, ఈతకాయలు మున్నగునవి తినియు జీవించుచుండురు. ఎంతదైన్యము ననుభవించుచున్నను వీరుసాధ్యత్తిగల్గి రాతిచాపలకొనుట, రాతియాకులను వారనుకొట్టి వికయించుట మొదలగు దీపకృతులచే కేరయత్ర జరపుచుండెదగాని తార్యాది దుర్మార్గవృత్తి నవలంబించు వారుకారు. అందుచేత బాపట్లయను, చుట్టుప్రక్కలనున్న యితర గ్రామములను నిరంతరము పోరబాధితక సౌఖ్యస్థితిలో ప్రభుత్వము కొంచెమే నిర్ణయముగా ననుభవించుచుండిరి. ఈబాపట్లకు పశ్చిమమునను ఉత్తరమునను అతిపొడవైన కొన్నివేల ఎకరములభూమి బాపట్లమొదలు తిన్నంజాము గ్రామమువరకు వ్యాపించి 'వాద' యను పేరుతో నిరంతరజలయమై యుండెను. నిరంతర జలయముగనుటచేత నీవాదభూమి పూర్వము వ్యవసాయమునకు ముగ్గుముగానుండి పరిసంవత్సరములనుండి దొరతనమువారుచచ్చుటచచ్చు కొన్నిమురుగుకాల్వలు ప్రవిండుచుచేత వాదభూమి కొంతసాగున కుపయోగపడగానైన దెల్పినవేలకొలది. సాధువులగునీదలుతలకొక నాలుగు ఎకరములవరకు సాగుజేయుటకు ప్రారంభించి తమ పర్యవసానము వ్యయపరచి, కాయకల్పవడి, భూములను బాగుపరచి ఫలొమ్మగమునను తెచ్చియున్నారు. వీధనారు గత్యంతరములేక యాభూమి నే నమ్మకొని యుండువారగుటచేత ఇతరవృత్తులను నమ్మక విడిచి, తమ కీర్తయను ద్రవ్యమును యావాదభూములనుండి వియోగించుచు సాగుచేసికొనుచు జీవించుచున్నారు. ఈభూములకు దరఖాస్తులన్నియో పెట్టుకొన్నను ఈవీధియందులకు ముంజారుచేయక దొరతనమువారు నిలిపియుంచువారు. వీటికావలసిన ప్రవిండుకపోయినను, వేతనములేనందున ఈరయతులు మారుగునీరువలనను, వర్షాధారములవలనను సాగుచేసికొను చున్నారు. ఏ గ్రామమునకు సమీపముగానున్న భూమి వాయుగ్రామవాసులగు వీధులకు ముంజారుచేయుట న్యాయమును ప్రజాతేమకరమునైయున్నది. ఇట్టిస్థితిలో రయతుల నోటికడ్డముగా ఎడకలగూడెములను, యావాదగూడెములను వచ్చినవి. ఈగూడెములలక్షణములును స్వభావములను ముందువిపులముగా వివరింపబడును. ఈరెండుగూడెములలో నొకటియగు నెలకలగూడెము, బాపట్లకు మూడుమైళ్ళ దూరముననున్న దేత్రాడినగర్లను, యావాదగూడెము బాపట్ల గ్రామమునానుకొనియున్నది. ఈగూడెముల యందునివసించువారు దొంగలగుంపులు దొంగతనములచేయు,

దాడుగొట్టి మార్గములయొద్దనున్న ధనమును దోచుకొనియును, జనాపాయకరములగు నితరదోషములనుచేసియు, కడిలని కిలువబడువారు. ఈయెకలను యావాదలను బాగుపరచుమిత్తమై, యందర నొకవోటికే తెచ్చుగూడె మేగర్లచివారికెలకలగూడెముల ఎకరములభూమి నొకరి వారిచే సాగుజేయించి వారికి నిలియును, మరయునుబోధించి, విద్యాయుధులు నేర్పి నిరపాయకర పాఠులనుగా చేయునదేముతో "క్రమిన్" నెటివ్ మెంటు" సాపించుచున్నారు. ప్రస్తుతముట్టిగూడెములు మనచెన్న రాజధానిలో నాయవోట్ల సాగుపడినవి. నెల్లూరుజిల్లాలో కలిచేడు, కావలియను గ్రామములకును, గుంటూరు మండలములో నీరానగరము, చేతపుడియను చోట్లను, దక్షిణారాధు జిల్లా యందు కమ్మపురమునందును, చిత్తూరు జిల్లాలో బొచ్చునగర్లను, వైసవెల్లి నదొంగలగుడెము లున్నవి. కలిచేడువద్దనున్న గూడెమును దొరతనమువారు స్వయంగా పరిపాలించి బాగ్రతలో నుంచుచున్నారు. తక్కిన యెడలవోట్లను రక్షణ నైవ్యమువారు, ఆమెకా మిషనువారు రక్షించుచున్నారు.

SOUTH INDIA.

The Ceylon Boat Mail Collision. Enquiry Committee's Report.

DELHI, February 8.

The Railway Board have published the report of the Joint Committee of enquiry on the Ceylon Boat mail collision which took place in May last. The Senior Government Inspector, in reviewing the report, is of opinion that the direct responsibility for this accident must rest with the drivers of the trains, which collided. They both broke Rule 30 (A) by neglecting to send a man in advance with signals when going round the curve. Driver Rebel of the goods train further failed to observe the speed limit of five miles a hour enjoined by this rule when running down inclines or in places where the view ahead is obstructed. He reached the site of the accident in about half the time he should have taken had he followed the rule strictly. His fault was a grave one, since he must have known that the safety of a train running on a "special order to proceed" depends essentially on the care and vigilance of the driver. The rules themselves recognise the possibility that another train may be found on the section. The Railway Board notices that the defects in the rules have already received the attention of the Agent of the Railway.

SINDH.

The Karachi Municipality: Appointment of a Commissioner Protest.

KARACHI, February 8.

A meeting of the citizens in the largest of the public halls in Karachi passed a Resolution protesting indignantly against the proposed appointment of a Municipal Commissioner and telegraphed copies of the resolution to the Viceroy and the Government of Bombay as well as to the Commissioner in Sind.

Falling off of Traffic in the N. W. Railway.

KARACHI, February 8.

It is reported from Sukkur that owing to the falling off of traffic, the Northwestern Railway is effecting economy locally by reducing the active staff and by discontinuing the running of certain trains.

PUNJAB.

Free Grant of Sites for Grain Elevators.

LAHORE, February 8.

The Punjab Government has decided that in order to encourage the erection of grain elevators by private enterprise the Government will grant suitable sites adjacent to the railway station in the colony towns free of cost, but subject to payment of a land revenue on condition that the site is used only for the construction of an elevator. Persons desirous of obtaining sites on these terms, says a press communique, should apply to the Colonisation Officers concerned.

An Export Trade Question.

Reply of the Burma Chamber of Commerce.

RANGOON, February 8.

Burma Chamber of commerce have replied to the Secretary, Burma Government, in regard to the proposal to register at Customs Houses individual contracts for all export trades from India to certain neutral countries, the idea being to restrict such exports to normal annual quantities imported yearly by such countries so as to prevent surplus supplies reaching the enemy. In the opinion of the Chamber the proposal is impracticable this year. It would be quite fallacious to base anything on the averages of normal years as it was far from being normal. No rice can be shipped to neutral countries before fullest particulars are supplied to Local Government for use of the Home Government, and so, further action in restraint of trade was necessary. (Censored.)

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTER'S AGENCY).

WAR NEWS.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

Finance and the War.

Cordial Reception of Allies' Arrangement.

LONDON, February 8. The papers to-day print editorials paying tribute to the financial arrangement of the Triple Entente as a unique event in history. There has been talk in the city of a united loan of a thousand millions, but this is thought to be unlikely now or in the near future. Mr. Lloyd George, who has returned to London made a statement in which he emphasised that all the Allies, not only Great Britain, pleased with the arrangements made in Paris.

Tribute to Mr. Lloyd George.

The Russian Minister, M. Bark, said in an interview, that it was entirely due to Mr. Lloyd George that the conference only lasted three days. His alertness of mind and practical ability were astonishing.

Total Casualties.

LONDON, February 8. In the House of Commons to-day, Mr. Asquith announced that the total casualties till February 4th amounted to 104,000 of all ranks.

FRANCE.

Battle of La Bassée.

"Eyewitness" Story of the Fighting.

LONDON, February 7. The "Eye-witness" at head-quarters describes the German attack on La Bassée on Monday. He says the Germans early in the morning began attacking a trench close to the canal. Here we were unsuccessful, and two counter-attacks failed to dislodge them. When daylight arrived, however, our artillery by very accurate fire made the trench untenable. Then the British rushed forward, went beyond the trench, and seized a post on the embankment of the canal. Meanwhile our supports advanced with bayonet and passed through our firing line and stormed a second enemy post. This enabled the German trenches southward to be outflanked. The British fought their way along throwing grenades and capturing a considerable length. Thus we established ourselves in an advantageous position on the bank of the canal. Our losses were not severe, but the enemy lost severely, especially from artillery fire.

A Distinct Success.

The operation was distinct success and resulted in a useful gain of ground.

Attack on French Positions.

On the same morning the Germans made three attacks on the French positions to the southward. The third just reached the French trenches, but all the Germans were wiped out. The enemy's activity was due to our enfilading their positions. The feature of the fighting on the whole front was the success of the British artillery.

A Paris Report.

LONDON, February 8. The Paris evening communique said:—"The enemy on Saturday night delivered several small attacks in the region of Neuport, all were repulsed."

No report has been received regarding to-day's operations except the bombardment of the northern quarter of Soissons."

Another Paris Communique.

LONDON, February 8. Paris Communique says:—"There have been artillery duels for the most part, but violent infantry action was opened by the Germans at Bagatelle. According to latest reports, our positions have been maintained. We made a successful coup-de-main on the German trench south-west of Catinoy. Elsewhere our artillery gained advantages and checked infantry attempts northward of Massiges."

RUSSIA.

A Russian Report.

LONDON, February 8. PETROGRAD.—The communique states that on the left bank of the Vistula and on the Bzura cannonade continues but the enemy has not taken the offensive.

We attacked near the village of Kamiouy and made some progress against a stubborn resistance.

Fighting continues on the whole front. In the Carpathians we broke the enemy's resistance in three fortified positions near Mesolaboroz and pursued the enemy for several versts, capturing many prisoners and guns.

The attacks of the enemy who crossed the Triebolka and Baskid passes on the 5th instant were repulsed with a heavy loss, the enemy retreating in disorder.

Our troops have gradually fallen back in Bukovina, holding the offensive of strong enemy forces inilly positions. Nevertheless fighting in the southern Carpathians and Bukovina is proceeding in our favour.

TELEGRAMS.

GERMANY.

Kaiser at Eastern Front.

LONDON, February 8. AMSTERDAM.—The Kaiser has gone to the eastern frontier.

German Naval Losses.

Some Important Admissions.

The two latest lists of German navy losses bring up the total to the high figures of 15,000, excluding the men lost on the "Blucher." It appears that eight destroyers and two submarines have been written off the official list. The loss of these was previously unknown here, while the loss of the "Friedrich Karl" by a mine in the Baltic in November is now first reported.

AUSTRIA.

Disorders in Vienna.

Attempted Assassinations.

LONDON, February 8. VENICE.—New disorders have occurred at Prague. The arrest of Czech students and journalists enraged the populace and there have been five dynamite attempts against political leaders.

AFRICA.

Situation in Cairo.

Highly Satisfactory Position.

LONDON, February 7. CAIRO.—The General situation here is highly satisfactory. The streets present little appearance of the nearness of the fighting and the gaiety is undimmed. Vast crowds of natives patiently wait for hours at the railway stations to see prisoners and wounded arrive, but they display no feeling. Many native dignitaries who were formerly pro-German are now wholly Anglophile and lose no opportunity of displaying their sentiments.

The South African Rebellion.

How It Collapsed.

The "Times" correspondent at Capetown says that Kemp, in surrendering, made a virtue of necessity. After the Upington reverse his burghers realised that they had been duped with fairly tales about the resolution of a Republic and declared that they did not intend to remain in the field in German interests. The authorities at Windhoek upbraided Kemp and Maritz for having promised to bring in a force of 10,000 Borghers, and the disillusionment on both sides is complete. There is no longer the smallest danger of incursion into the Union territory, and the whole force of the Union can be launched in the desired direction.

The Eastern Front.

Position at Przemyśl.

Reports received in Italy state that Germany is endeavouring to aid Przemyśl where the position will be serious within a week unless help arrives. Russians are attacking vigorously.

AMERICA.

Americans in Canada.

A Regiment to Assist Allies.

LONDON, February 7. MONTREAL.—A number of American veterans residing in Canada are forming an overseas regiment to assist the Allies.

MISCELLANEOUS.

Prayers For Peace.

Cardinal Ametti on its Meaning.

LONDON, February 7. The prayers for peace prescribed by the Pope were offered in the churches in Paris, the preachers including Cardinal Ametti, who emphasised that peace meant victory for France and the Allies.

Large Congregations in Rome.

There were very large congregations. Sixty thousand were present at St. Peter's, Rome. The Pope attended. Twenty-two Cardinals intoned the prayers for peace which were echoed by the multitude. Many beat their breasts in ecstasy.

Impressive Services at Westminster.

Most impressive services were held in Westminster Cathedral, where Cardinal Bourne officiated. The Pope's special prayer for peace was offered. Cardinal Bourne said that Cardinal Mercier's pastoral letter was of immense value to all desiring lasting and honourable peace. His Eminence dwelt on the country's enormous debt to those who took up arms voluntarily and manfully for the triumph of right and justice. They would inspire others by their noble example. Those bowed in sorrow would realise their great glory in this world and the next. The men were dying magnificently in such a cause.

In Belgian Churches.

AMSTERDAM.—All Belgian churches were crowded yesterday when Papal prayers for peace were read. Cardinal Mercier officiated in the Malines Cathedral. German authorities did not interfere with celebrations in which many German Catholic soldiers fervently participated. Identical services were held in Catholic churches in Germany and Austria. Those at Cologne and Aix-la-chapelle cathedrals and St. Stefans Vienna, were particularly impressive.

TELEGRAMS.

GENERAL NEWS.

GREAT BRITAIN.

Obituary.

Marquess of Londonderry.

LONDON, February 8. The death is announced from pneumonia of the Marquess of Londonderry.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

WAR NEWS.

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, February 8. The Viceroy has received the following from the Secretary of State dated 6th February.

German Admiralty's Threat.

The German Admiralty's threat to destroy every hostile merchant ship in the waters round Great Britain, even if not always possible to save the crew and passengers, and the further warning to the neutrals that they also will incur danger and may be attacked, is being advertised in Germany on a grand scale. Press representatives were summoned to the Reichstag and informed officially that Germany was able to make the blockade effective and means would be employed with utmost vigour. The tendency in Great Britain is to view the threat composedly. It is observed that since the war began the enemy has been trying to torpedo transports but unsuccessfully, and if they now turn from legitimate warfare to threats of piracy it is merely because in legitimate warfare they have had no success. The inference is that the Germans are suffering more from the pressure of our sea power than hitherto realised, and it is probable that the German Government greatly over-estimated the amount of foodstuffs in the country. The German official warning that the crew and passengers even of neutral vessels may be sent to death without warning by submarines has caused anger in America. The "New York Tribune" characterises it as a vicious invitation to international embroilment. The Danish paper calls it a brutal violation of free neutral commerce.

Western Front.

On the western front again there is nothing of importance to note.

Fighting in Poland.

Reports state that in Central Poland the battle continues with extreme stubbornness, a special feature being the extraordinary density of the German columns and the massing of a hundred batteries, but the Russians nevertheless succeeded in holding back and compelling the Germans to the defensive. Reuter reports from Petrograd that German prisoners say that the slaughter among the dense ranks on the restricted battlefield is appalling. The Russian counter-attack is said to be one of the most brilliant charges in their military history, and at one point the Russian succeeded in crossing the Bzura and occupying the German position on the other side. From the constancy and fierceness of Hindenburg's attacks, it is believed at Petrograd that the Germans are making another attempt at any cost to reach Warsaw.

Battle in the Carpathians.

The battle in the Carpathians is still being an undecided one, the Russians retiring at some points and advancing at others, but in the main still holding the Austro-Hungarian force now strongly reinforced by the Germans.

Attacks on Suez Canal.

There were no further attacks on the Suez Canal. The recent attacks are regarded as preliminaries only. The real assault is still to be delivered.

The British Army.

The Army estimates issued yesterday give the number of men on home and colonial establishments, exclusive of Indians, as 3,000,000.

A semi-official article in the Russian Press says that Great Britain has surpassed all expectations of having almost immediately undertaken arming millions of men. The article concludes that Germans are understanding the state of things better than the Russians, and have true ideas of the importance of the British preparations.

PUNJAB.

Kaiser's Inspection.

Submarine and Zeppelin Stations at Zeebrugge.

LAHORE, February 8. The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables on 5th Feb.:—"The 'Daily Chronicle's' correspondent in Holland says:—The Kaiser recently inspected Zeebrugge, where there are now nine submarine and Zeppelin stations inland from a point between Ostend and Dikshburghs. Two Zeppelins from there took part in the raid on England and were met by a third from Helegoland off Frisian Islands. In the German naval harbours there is much talk of the projected airship raid on Tyne-side ship-building works. A Zeppelin came to grief in the channel on the 21st January."

TELEGRAMS.

GENERAL NEWS

CALCUTTA.

Election of the Land-holders' Representative.

CALCUTTA, February 8.
The results of the Legislative Council by election of the land-holders' representative for the district of Malabar and South Canara were announced to-day. Mr. Kavalapara Moopil Nair secured 165 votes. Rao Sahab Mr. N. Subba Rao 50 and Mr. P. Komu Menon 13. Mr. Kavalapara Moopil Nair was accordingly declared elected.

A Governor Called upon Join Army.

CALCUTTA, February 8.
The Governor of Chandernagore, Mons L. Vignol, leaves Calcutta to-day by S.S. "Duplex" for France having been called upon to rejoin the army.

Economic Crisis in Germany.

A Remarkable Interview.

CALCUTTA, February 8.
A "Statesman's" cable says:—Copenhagen paper publishes a remarkable interview with the German Chancellor on the subject of the Economic crisis in Germany. England, said Dr. Von Bethmen-Hollweg, wishes to starve out Germany, but we have food sufficient to last us until harvest, if we practice economy. Distribution of food by the Government will prevent dangerous increase of prices but we should have been starved out if the Government had not assumed the control of supplies. England is threatening Germany as a besieged fortress desiring to starve out seventy millions of men, women and children. Do you know any form of warfare more barbaric? We shall take the first opportunity of making reprisals. We shall regret any injury to neutrals; but England began the reckless commercial war long ago.

Water Supply at Dacca.

Improvements Proposed.

CALCUTTA, February 8.
The "Englishman" says:—For some years past, during hot weather, water supply of Dacca had, at certain times, been very limited, hardly meeting the necessities of the people. Various remedial measures have been proposed and discussed and it has been now decided to put up two reservoir tanks. Various enlargements of the mains are also proposed. Administrative sanction has been obtained for one and three quarter lakhs and the Municipality have sent up a loan application to the Government for the amount.

A Charge of Dacoity.

Enquiry Commenced.

CALCUTTA, February 9.
Hearing commenced before Mr. Chatterjee, Additional Sessions Judge, Alipore, to-day of case in which Ram Lal Mondal and fourteen others are charged with dacoity. Babu Hemendra Nath Mitter, public prosecutor, in opening the case for the Crown said no less than twenty dacoities had been committed by the gang within a period of about a year and half and the present case was the result of prolonged enquiries which Mr. Bromage, Deputy Commissioner of Police, had made in connection with them. The gang had been traced through the confession of two men arrested in 1912 red-handed at a dacoity of which Mr. Bromage had had previous warning. On this occasion Mr. Bromage has collected a number of Police including Mr. Lowman, Deputy Commissioner, C. I. D., Calcutta, with whom he was lying in wait when the dacoits attacked the house, a fight following. The case is proceeding.

Trading with the Enemy.

CALCUTTA, February 9.
The case of Bhushan Chunder Chandra, merchant of Pollock Street, was again mentioned in the court of the Chief Presidency Magistrate yesterday and three charges were framed against the accused of having contravened provisions of trading with enemy proclamations by trading in bangles with Austria and to these he presented a petition pleading guilty to each and case was adjourned.

The First Bengali Ordination.

Nine Indian Candidates to be Ordained.

CALCUTTA, February 8.
An ordination in Bengali will be held by the Metropolitan at the Cathedral in Calcutta on the 7th March. There are nine candidates and all of them are Indians. The arrangement is interesting, as this is the first time an ordination has been held in Bengali at the Cathedral on a Sunday.

Meeting of the Episcopal Synod.

There will be a series of meetings in Calcutta of the Episcopal Synod from 13th to 24th March. It is anticipated that every Bishop in India will be present.

An Advocate's Name taken off the Roll.

CALCUTTA, February 8.
A Full Bench of the High Court presided over by the Chief Justice and four other Judges disposed of the rule issued on Mr. Khelafat Hossein, the Advocate of the Court to show cause why his name should not be taken off the roll of advocates. Mr. Hossein was convicted of an offence of cheating by the Sessions Judge of Gaya and sentenced to two years rigorous imprisonment. In appeal the High Court affirmed the conviction and reduced the sentence to nine months. The Chief Justice in delivering the judgment observed that the conviction stamped the Hossein as a man unfit to be an advocate of this court and directed that he be removed and his name be taken off the roll of advocates of this court.

Arrah Temple Murder Case.

A Memorial for Mercy.

CALCUTTA, February 8.
A memorial for mercy with over a thousand signatures of the residents of Bengal, Behar and Orissa and Assam has been submitted to the Lieutenant-Governor of Behar

TELEGRAMS.

and Orissa for commutation of the sentence of death passed upon prisoner Moti Chand Padam Chand in the Arrah Temple Murder Case. A memorial has also been submitted to the Viceroy and notice has been given to the Chief Secretary to the Government of Behar and Orissa of the intention to appeal to the Privy Council. Retainers' fee has been sent home by telegraphic money order to Sir William Garth and De Gruyther.

BOMBAY.

Bombay's Great Project.

The Tata Hydro-Electric Scheme.

Opened by H. E. The Governor.

BOMBAY, February 8.
An interesting ceremony was performed this evening at Parel Power Station when the Governor of Bombay pressed a switch which brought to Bombay, for the first time, power from the Tata Hydro-electric scheme, thus enabling the city to reap the first fruits of many years of elaborate and costly investigation and four years of great constructional activity, and inaugurating a scheme which will have far-reaching effects upon the industrial future of Western India.

Sir Dorab Tata's Speech.

In the course of his speech reviewing the inception and realisation of the project, Sir Dorab Tata, Chairman of the Company, referred with pardonable pride to what had been achieved by private enterprise. Sir Dorab Tata declared that, looking back on the vicissitudes which had occurred, vicissitudes so great they almost daunted of seeing the completion of the scheme, they could now realise that the delays which had occurred had not been wholly unprofitable, for they had enabled them to realise the ideal which would have seemed chimerical in his father's day; viz, the financing of a complete scheme with Indian capital and its execution under an Indian Board of Directors. "What is involved," added Sir Dorab, "is apparent from a few comparisons. The Great dam at Shivawata is larger than the Assuan barrage, which, on its completion, was hailed as one of the engineering wonders of the world, and the Walhan dam is little inferior in size to Sir William Willcock's great work on the Nile. I have warrant for saying that in no other hydraulic scheme has shortage on such a gigantic scale been attempted. Then whilst the great fall of 1,734 feet from Forebay to the turbines is one of the distinguished features of the scheme, because it permits exceptional economy of water, it brought great engineering difficulties in its train. We shall ultimately pass through our pipes a quantity of water equal to the flow of the Thames for seven months of the year, and by the time they reach the power house these pipes resist a pressure of 750 pounds to the square inch. But if I would convey to you an adequate appreciation of the magnitude of the works, could I do better than say 'circumstance'? The building in which we are met, with all its elaborate mechanism, is demanded merely to receive the current as it is transmitted an 10,000 volts, transform it down to 6,500 volts and distribute it to the mills. As a business proposition pure and simple, we could not have asked for, and certainly we should not have received the financial backing, especially from progressive Native States, which have now fructified. The great sums of money needed were forthcoming mainly because those who commended them believed that the scheme would assuredly play an important part in the industrial renaissance of India which is of paramount importance to the whole future of the country. The capital invested by Native States in this and other enterprises in British India is a very remarkable evidence of their confidence in the deep-rooted stability of the Raj, whose cause they are so nobly supporting by their full participation in this Imperial war. I am sure we all cordially welcome the advent of the Native States in our industrial and commercial life, which not only stimulates our progress but materially increases their stake in the ordered progress of this Country. This is primarily an industrial enterprise. We hope that it will earn substantial profits for shareholders. But it is something more than a money-making concern. To my father the hydro-electric project was not merely a dividend earning scheme. It was the means to an end—the development of the manufacturing power of Bombay. It is in that spirit that we have carried out the fruitful ideas he bequeathed to us and it is in that spirit we have received the far-sighted financial support which made possible the construction of the works. The experience gained since the foundation stone was laid has confirmed us in the conviction that the provision of cheap electric energy will not only be of enormous advantage to staple textile industry of Bombay but that it will render easy the extension of that industry and the establishment of new industries both in the island and along the route of transmission line, and that, by abolishing smoke, it will improve the hygienic conditions of the city. More, we are very hopeful that the investigations now being made by Government will permit the full-sized river which emerges from the turbines to be utilized for the purposes of irrigation and so increase the productiveness of lands whose crops will find a ready market in Bombay.

Governor's Speech

A Step Forward in City's Industrial Life.

After switching on the power H.E. the Governor of Bombay delivered a speech in course of which he commented on the enterprise as being another step forward in the progress and advancements of the city's industrial life. He testified to the immense debt India owed to the skill and ability of the Engineering profession. Sir Dorab Tata suggested that the scheme was a Swedish scheme. The Governor went one step further and described it as an Imperial enterprise. His Excellency emphasised the necessity of raising up healthy intelligent and industrial population living in comfortable homes and healthy surroundings and the necessity of imbuing in rising generation the spirit of real ambition to promote prosperity of India. He could not do better than ask them to take as an example and inspiration the life and work of Mr. Jamsetji Tata, pioneer of Indian industrial enterprise, through whose initiative and courage this scheme was first brought.

Mr. and Mrs. Gandhi Reception by the Poona City Municipality.

POONA, February 8.
The President and Members of the Poona City Municipality this morning accorded a public reception to Mr. and Mrs. Gandhi on their arrival in Poona. The station premises had been decorated in anticipation of the visit and on the arrival of the train Mr. and Mrs. Gandhi were conducted to a seat where in a few well chosen words they were welcomed by the President on behalf of the citizens of Poona. The visitors were then taken in procession to their residence in the city where they propose to stay during their visit, carriages stopping at certain prearranged spots to allow of garlanding of both Mr. and Mrs. Gandhi. Streets were decorated with coloured streamers at various points in honour of the occasion.

BOMBAY, February 9.

Annual Lawn Tennis Sports.

Yesterday afternoon, considerable number of spectators assembled on Queens Road Courts of Bombay Gymkhana to witness the first of the Gymkhana's annual lawn tennis fixtures. The match was between two pairs representing Bombay and Hindu Gymkhanas respectively and had an additional interest in view of the forthcoming Western India championships. Bombay Gymkhana were represented by (1) England and Capt. Kemble and (2) W. Reid and Niholsen while Hindu pairs were (1) Bhadkanakar and Wagle and (2) Shivgaokar and Panth.

Results were:—Reid and Nicholson beat Shivgaokar and Panth. 6-2. England and Kemble beat Bhadkanakar and Wagle 4-6, 6-4 and 6-2. England and Kemble beat Shivgaokar and Panth 6-3, 6-4. Bhadkanakar and Wagle beat Reid and Nicholson 6-4 6-4.

The general result therefore of the match was that Bombay Gymkhana beat Hindu Gymkhana by three matches to one.

Bombay Governor's Tour.

The Governor of Bombay, with Lady Willingdon and staff, left Bombay last night for tour in Guzarat and will arrive at Ahmedabad to-day.

Riot with Deadly Weapons.

A free fight occurred between some Pathans and Julais in Chelabhaig Street, Madanpura, Bombay, on Sunday last, in which sticks and revolvers were used, with the result that three persons were injured by revolver shots. Police arrested culprits and placed them before the 4th Presidency Magistrate, who had charged them with rioting with deadly weapons.

Lecture on Agricultural Requirements At Baroda.

BOMBAY, February 8.
Dr. Harold Mann, Principal, of the Agricultural College, Poona, lectured at Baroda on the requirements of agriculture in Guzarat. Mr. Mahadev Rai, Dewan of Baroda State in introducing the lecturer made the following observation:—What we want now is an eminent authority to rouse the attention of the public and particularly of the Government to the evils that have resulted from faulty system of assessing and levying land tax and especially the system of measuring settlement which has no warrant either in ancient practice in Hindu Shastras or in the records of western experience. Mistakes of British legislators are traceable to fundamental misunderstanding as to who was the proprietor of the land. The King was never the proprietor according to Hindu Shastras. With the early English Rulers there was a spirit of research. In the last years of the 18th century we find men like Mr. Hills in Madras investigating questions connected with the ownership of land and tenures under which it was held. Under the Anglo-Indian conceptions of landholding the mirasi tenures have been swept away and when tenures like Mu'geni in Canara refused to fit into their pet theories of land tenures they were summarily set aside or legislation was adopted to invalidate them. When the system of landholding differs from country to country, England in our Anglo-Indian rulerstry to cast tenures in countries from Himalayas to Corom into the same uniform mould regardless of the terrible economic disturbance they are causing thereby. Not that there have been no protests and warnings the latest illustration is to be found in some recent correspondence in the 'Madras Mail'. Evidently two telling articles are from the pen of a European Coffee Planter settled in the country. They describe how the economic and social conditions of the people have been violently affected by the operation of Survey and Settlement Department which without regard to the peculiarities of habits and customs and rural economy of the people of the tract introduced cast iron system of settlement into the district and caused disruption of social arrangements plunging the hard working and docile ryots into destitution and misery. Forest laws and Akbari regulations have completed the process of disorganisation. The Government apparently unaware of the causes of decadence of the tract are applying remedies which will only demoralise the people further and entail waste of Government money in addition. What we want at this crisis is a land reformer of the type of Sir Horace Plunkett or Mr. Lloyd George who can do for land revenue settlements what Professor Geddes and Dr. Harold Mann are doing for town planning and agriculture. (Censored.)

BURMA.

A Fire Accident: Heavy Damage.

RANGOON, February 8.
A disastrous fire occurred this afternoon in Kandawga-lay quarter, Rangoon, practically destroying an area of a mile. Despite the combined efforts of the whole of fire brigades here, there was little prospect of saving anything in the locality where there are some 300 houses occupied chiefly by natives of India.

Further Details.

RANGOON, February 9.
Dhoby lines and eight other quarters were altogether destroyed by last evening's fire the cause of which has not been discovered. It would appear, however, that a Municipal female coolie after cooking and eating her food left two children in the house alone and went to work. Shortly after the children came running to the neighbour's house crying out that their place was in flames. The damage is estimated roughly at about a lakh and a half rupees. Over two thousand thatched houses were destroyed rendering about ten thousand persons homeless.

శీతలావాస ప్రవాసము.

శీతలావాసము: జల్లదనమునకై కొండలగూర్చిన యీ యాత్రా సమయ ప్రత్యేక బ్రహ్మచర్యము. ఇది వనక కేక సాగ నీవిషయమున వ్రాయబడినదగుట మరల వ్రాయకుండ మేము మాత్రానిని నిశ్చయించి జాలము. ఈవిషయమున నింకొకసారి వ్రాయటకది ప్రత్యేకార్థముయందు లంఘించుచున్నాము. ఈయధ్యక్షులయందు వ్యయములనుతగ్గించుట యత్యవసరము. ప్రత్యేకమున జరుగుచున్న ఈయాత్ర యధిక వ్యయకరము గాన దీనిని విరమింపదగినది మేము తలంచుచున్నాము. గాకపోకలకు వ్యయములు పరివారమున కెక్కువ శీతములు క్రొత్త సేవకులను నియమించుటకు వ్యయములు శీతముల తొలివార్తలకు నగు వ్యయములు ఇంక నెన్నియో వ్యయము లపరిమితముగ నున్నవి. వ్యయములుండ పనికి భంగము వెల్లడవును వచ్చునపుడు చెప్పే ప్రతిలో నిరంతర ముండవలసిన ప్రభుత్వోక్త్యంబులు చెప్పే ప్రతిలో నుండవలసిన వలన జరగవలసిన పనులు పరిగజరుగుట కంతరాయము కలుగుట మరియొకటి. ఈయధ్యక్షులయందు విశేషముగ నీయవసర వ్యయమంతయును తొలగించుటవలనచాలాసామ్య నిలవచేయవలయును. మనరాజధాని యందు ఉదక కమండల మిట్టప్రవాసయోగ్యమని కనుగొనుటకు పూర్వమి కొండల శీతలవద్దటి లేనేలేదు. చెప్పే ప్రతికి మైశ్వలోనున్న ఎన్నోరు నకు శీతలలో పోవుటలో తీరుచుండెను. కొండలమీద చల్లగాలి సౌఖ్యతరమాగా నుండునటు నిశ్చయమై యగును గాని యిప్పుడు ప్రభువు కాలమునుండి ఇటీవల వరకునుగాడ నీ పవిత్రయాత్రలు లేవండుటచే నది యాశ్చర్యకరము. పరిగజించ దగినదిగాదని తోచుచున్నది. ఉదకమండలము కనుగొన బడుటకు పూర్వముండువానికన్న నపుడు పట్టణములలో గూడ సౌకర్యము లనేకము లేర్పడియున్నవి. ఆరోజులలో ముందుండలేదు. ఎత్తెక్కిన పంకాలలేవు. రోగనివారణోపాయములులేవు. ఆనాడేమియును లేనేలేదు. ఉష్ణదేశ రోగనిరూపణ మేనాదు మిక్కిలి తక్కువ అనాడు దారుణములను రోగము లపరిమితముగ నుండెను. ఆరోజులలో కొన్నిసామున్నగు నుండులేలేవు. ప్రత్యేక ప్రభుత్వము నూర్చుకొనిముల శీతమిని కొంతము నొసరుకల సాధనములను కనిపెట్టి యుండవచ్చును మనము గృహములలో ఎత్తెక్కిన పంకాల గాలితగులుచుండ పోవడతప్పనియముల గ్రోలుచు నుఖముగ పనిచేయుగలము. సాయంకాలముగనరికి సమీపకర్తయగు సింధురాజు నిజతరంగనికర సంస్కర్షణంబున కీతలత్వంబు వహించు వాయుకుమారులచే సాగరపరిసర సంచార సమయ మానున్నయ్యెను నునకాశ్వాసమంపి చేరనేగిన మనకు మన సోదానకరముగ చేపాశ్రయంత యపయించుచు గ్రీష్మ కాలమవ్వండినాత ప ప్రత్యేక వ్రుంత యును సహించుచు మనకు నిజశీతల మారుతనికర చాలనంబున నానందంబు గూర్చుటలో స్వాధీనత్వముగ పరాధ ప్రాపకత్వములను మహాత్మ్య వ్యధర్మములను నేర్చుచున్నాడు. శీతలలో నెందరో చెప్పే ప్రతియందు నిజకార్యప్రకర్తలైయుండ ప్రభుత్వోక్త్యంబు మాత్రమే కొండలకేకలతో తెలియరావచ్చును. బాల్లిలవును లోని నెనుకపిల్లలలోగూడ వాణిజ్యసంఘములవారును ఋణ ప్రధాన సంఘములవారును ఆయా సంఘములయు నత్రాధికారులునుగూడ మండుశీతల దిగవములలో తమతమ పనులను చక్క తెల్లకొనుచుండురు. దివిన్యాబోధవారును మతగురువులును వైద్యులును విద్యాకాభోద్యోగులునుగూడ తమపనుల నెరవేర్చుచుండురు. చెప్పే ప్రతివారి సౌఖ్యమున కీర్త్యకంపదగిన కడప కన్నులునున్నగు కర్తవ్యప్రదేశములందున్న వారుగూడ కలకరులందరును తమప్రధానసాసములను విమలవహిచేయుచుండురు. దీర్ఘబటిమాడ ప్రత్యేకంగా చెప్పే ప్రభుత్వోక్త్యంబు గులుమాత్రమే నికొండల కేకలయు తెలియవచ్చును. చెప్పే ప్రతి గవర్నరుగారిసమావేశము మేము శ్రీకించుచున్నాము. గవర్నరులు యావనమున నీశేషమునకు గారు. యావనమున నిట్టి బాధను పైకించుట చాల నులభము. సివిలియను లింఛుమించుగ చాల్యముననే ఈదేశమునకు వచ్చెదరు. వర్తకోద్యోగులు గూడ నట్టియనుననే వచ్చెదరు. వెక్కువండి ఇటులనే వచ్చెదరు. వారు త్వరలో నీదేశమందలి శీతలవద్దటి కలవాటు పడుదురు. నడివయసున వచ్చువారికి మిత్ర మీ దేశమందలి యుష్మకు దుష్టముగ నుండును. పాల్ల మెంటు మెంటు కా గలుగా రీదేశమునకు మధ్యవర్తియనున వచ్చిరి. ఆయన ఇచ్చటి యుష్మమున కోర్కె వలె నని యెంత ప్రయత్నించినను సాధ్యముకాకపోయినది. కాన నుదకమండలమున గవర్నరుగారి మండరముండుట యుక్తమే. అచట స్వంతవ్యయముతో గవర్నరుగారు శీతలలో గుండవచ్చును. మధ్యమధ్య చెప్పే కటికమునకువచ్చి అనగములగుకార్యములనుగర్వరించి పోవుచుండవచ్చును అని మదారాసు ప్రెస్సు వ్రాయుచున్నది.

నమకాలికాభిప్రాయములు.

విశారదులు. భారతీయులనుగు మనకు నాయాపహలనెప్పుడు'లనుమాట దెప్పరముగలిగిండు. మనదేశమునకువచ్చు నెప్పుడు దవ్యదేశములనుండి ప్రాయముగా గాంధీ లెంతు. పాక పరిస్థితుల, ఆరశ్యముల, పరిభ్రామము వీరికి గావమెయ్యండుటచే మనకు బలమగు నాభాభంగమే కలిగింతురు. మనకొనగూడిన వస్తుగుని నిదర్శనములంట్టి 'నెప్పుడు' అనుపదమండేనియాదరభావ మురయించినదికాద. కాని, గడ్డినుపండితులు మనప్రార్థనాభ్యుదయమున విలక్షణముగా విననింపవలసిన గూర్చుచున్నారు. ఏవిషయమండేనియనగకాశముండుటకు నాటిదాకను నుండియుట్టి పదనక్కట లేదు. ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమున నీవిధముల యుక్త కాలము వినయోగించి, వాండిత్యాభ్యుదయముల నలరచివలసిన వాడే నేర్పరియగును. పురవాస్తుపద్ధతి ఏయో నోకాశ్రు పరిచయము, వ్యయము, మాత్రమే చర్చాస్వామ్యముగల విషయముగాదు. ఈవాస్తువిషయముగా నైన ప్రత్యేకమయ్యుం గేవలము లాకజ్ఞాన సాధ్యమై నది. గడ్డినుపండితు లీలాకజ్ఞానమున నొకపద్ధతిగలిగింపిరి. ఈవిషయమే పీఠప్రత్యేకము పరిశీలించి నానా దేశీయములగు నిర్వాణపద్ధతుల గుణాగుణ తారతమ్యముల వారసి వానివిమర్శనమందు తుట్టపడియున్నాడు. అని సొలిండియస్ మెయిలు వ్రాయుచున్నది.

పత్రికాభిప్రాయము. పత్రికాభిప్రాయము మేరుకు గొప్పప్రావైటరులు. కాని వీరు సంస్థానములు లేనిప్రావైటరులు. పత్రికాప్రవర్తకులు సంపాదకులు కాని, వీరు భూసంపాదకులు లేనిసంపాదకులు. పత్రికా నిర్వహణమునందు గల ధనసంకలములకు దోడు యితర సంకలములు ననేకములు గలవు అందు ముఖ్యమైనవి ముద్రాయంత్రకాసనములు. ఈకాసనములకు దోడుగ నివ్వడు మహాయధ్యక్షులకేటి వచ్చినది. వర్తకమునకు వ్యవహారమునకు ఇది యెంతవిక్కు గాదు. శీతలవాస్తవో వాస్తవతీకలకు గూడ నట్టివిక్కు కలుగవచ్చుచున్నది. చందాదారులు కొండలెక్కువగుదురనుమాట నిజమే. కాని, యధ్యక్షుల సంతృప్తిగా ప్రకటించినంగాని చందాదారులు పత్రిక రుచిగా జదువరు. అన్నియులకటించుట మహాత్మ్య. ఏదీ ప్రకటించనచ్చునో, యేదీ ప్రకటించరాదోసరిగా తెలియదు. దానినిగురించి యిదమితమని నదిగా తెలియజేయు నిబంధనలేవు. ఉన్న నిబంధన లందరకొక్కనిధిమై యర్థముకావు. తెలివిగలవారు సాగడిసినకొలది సాగును. కుదించినకొద్ది కుదియును. ఇట్టి నిబంధనలనుభ్య నిగుణకొనిపోయి పత్రికాభిప్రాయము చిక్కులు పడుచున్నాడు. అని దేశమాత వ్రాయుచున్నది.

హైందవాద్వోగు లేల పైకిరారు? సర్ చందర్ మాధవభూనుగారు కలకత్తాప్రధానోన్నత వ్యాపకాధికారిగా గొన్ని వారములేని బదిలియుండుట తప్పించుటకై యెట్టిమహాప్రయత్నము జరిగినదియోమహాచందవరు తెలియించుచును. సర్ ప్రాన్సిసు మెక్లీసుగారిసాసంబంధించిన పురు జుప్పనడి. కొంతకాలము స్వదేశమున నివసించివచ్చుటకై ధీమత్తుబాలు వారికుపదేశించిరి. కాని, వారిసాసనపు డధిష్టింపం దగిన మరొకనంగదేశీయ బాలుగా నుండెను. బాలుకు నిజ సాసనము వీడిపోలేక వారు మిణికిరించవలసి వారైరి. సర్ చందర్ మాధవ గారు వక్రిని వీరికంటెను తక్కువదగ్గా నున్నను వారిస్వగను వ్యాపకాధికారి చేతికివేసినగారి కిబిలి యయ్యబడినది. వక్రిగూనుండు వ్యాపకాధికారి ప్రధానవ్యాపకాధికారికి బదిలిగాగూడ నుండరాదు. వంగదేశీయ ప్రభుత్వము వారు నీయభిప్రాయము వారే యుండి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నీవిషయపరిష్కార మునకై కోరి. ఆపుడొక భారతీయ మహాశయుడు మాతనముగా సర్వపాలకాధ్యక్షత్వమునకు దయచేసియుండిన మింటో ప్రభువుగాని, దర్శించి మాధవ ఘోషగారి స్వామ్యముపే డీతమైర దేశక్షోభము కలుగుననయు, వారి ప్రభుత్వసంభ మున నట్టి యుత్పాతముండరాదనయు విన్నవించి, భూమ్యు రోమవచంద్ర మిత్రుగారు వక్రియెవను, కొంతకాలము క్రిందట ప్రధానవ్యాపకాధికారికి బదులుగా జనిచేసిన యా చారమును నిదర్శనముగా జూపిరి. ఆకారణముచే నపుడు పై కుట్ర సాగినదికాదు. కాబట్టి ప్రస్తుతమున సర్ అస్త్రోమముఖ్య గారికి ప్రధానోన్నతవ్యాపకాధికారి పదవి నొసంగిన ప్రభుత్వము వారత్యంతోదర్శమును జూపినవారగుదురు. అని అమృతి బజారుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఈ పర్యవేక్షణము గురించి వెక్కుసాములు వ్రాయ బడెనుగాని దీనినిగూర్చి వ్రాయట కింతన్న వ్యయముమించి కొకటి ఇదివరకు కలుగలేదు. ఇప్పుడు యధ్యక్షులగుచున్నది కాన వ్యయములు తగ్గించవలసియున్నది. స్వాధీనత్వము గూడ చేయవలసియున్నది. ఇది మిక్కిలి సహజము అన్యమునగు విధానము. ఉదకమండలమునందలి వినోదములను ఆనందమునకును భంగముకలిగిననుగూడ నీవ్యయమును తగ్గించుట యుక్తము.

వృత్తాంత లేఖలు.

అమలాపురం వార్తలు. వర్తమానము. అమలాపురం ఫిబ్రవరి 6:—నిన్నటికి మిచ్చట నొప్పు వన్నము కురిసినది. రయితులకిది ప్రతిపాలమని యు నప్పయక మనియు చెప్పుకొని చింతిల్లుచున్నాడు. ఈసంవత్సరమున పంట నవ్వమునకు తోడిట్టి యిబ్బందులుగూడ తలపించుచుండుట సంభావనాతమగుచున్నది.

గ్రీష్మపండువులు. ఈనడుమ కాకినాడలో గ్రీష్మవర్షగారి భావకారము ప్రత్యేకము జరుపబడు పండువులు మిగుల జయప్రదముగా జరుపబడినవి. అందు గ్రీష్మపత్తిమును బడసిన కరా నూన్య నారాయణ యనువారిడు మాయూరి యున్నత పాతకాల యందు బడివేడి విద్యార్థి. ఇట్టి పత్తిములుండుటలో మాపాత కాల కిది యారవపర్యాయ మని వ్రాయట కెంతయు సంత సించుచున్నాము. ఈపండువున జయమంది మాగ్రా మము రాగానే యావిద్యార్థి పురవీధుల మంగళవాద్యము లతో నూలేగించి పాతకాలాభవనము బ్రవేశవేటి విద్యార్థుల నందఱు రావించి కరీర వ్యాయామును శల్పి ఘనతలెండుట గూడ విద్యార్థుల ధర్మమేయనియు నితర విద్యార్థులను ఆ నూర్యనారాయణులై గౌరవింప బడుటకు బ్రయత్నింప వలె ననియు హెచ్చరించుచు పాతకాలాభిధ్యాములు ముచ్చటింపిరి.

పరీక్షాధికారులు. ఇంతదనుక విశాఖపట్టణం గోదావరిజిల్లాల పాతకాలల బరీక్షాధికారులుగా నుండిన ఏ. సి. ప్రణతాత్రిహరఅయ్యగు గారు రాన్సుఫర్డు దొరగారికి చార్జినప్పగించి వెదలిపోయిరి. మాయున్నతపాతకాలను బరీక్షించుటకు దొరవారు దయచేసి నాలుగుదినములిందున్నార. మెన్నటిబుధవారముతో బరీక్ష ముగిసినది. మరునాడు విద్యార్థులకు నీలవొసంగ బడినది.

శీతలవాస్తవో. మాపట్టణమున రెండుమనసులు శీతలము పనిచేయుచు న్నువని యందరును నిదివరకెప్పురియుండెదరు. అడివనలో కోర్టు దొరతనమువారి యుత్తరపు. ప్రకారము జూలై మాసారంభ మతో ముగియ వలసియుండును. అయిన ఇప్పుడు పరిష్కారమున చేచియుండు అభియోగముల సంఖ్యనుబట్టి చూచినచో శంతవరకు చాలినంతపనియుండదని ప్రజలనుకొనుచున్నారు. ఏప్రిలు మాసంతముతోనే యాకోర్టుకు సమాపకముచేయ వచ్చుననియు నప్పటితోనిలవయున్న అభియోగములు పరిష్కరింపబడుననియు మా అడివనలో మనసబుగారు వైయధికారులకు వ్రాసివారట. పిన్సివల్ కోర్టునందభియోగములు యింకను హెచ్చుగనే నున్నవట. అధికారుల యుత్తరవుల కొరకు చేచియున్నాట. యద్యదనుసబులును అభియోగముల మును పటివారికంటె హెచ్చుగనే పరిష్కరించుచున్నాడు.

గుంటూరు వార్తలు. (వ్యక్తిక విశేషుని యొద్దనుండి) గ్రామ్యభావ. గుంటూరు ఫిబ్రవరి 7:— గ్రామ్య భావభక్తుడై పాటుపడుచున్న గిడుగు గామూర్తిపంతులుగారు మాపుర మే కెంచిరి వీరుచేసినప్రయత్నములన్నియు యూనివర్సిటీకిమి టిలో నిష్ఫలములగుటచే ఆంధ్రదేశములోని కాలేజీలన్ని టిని దర్శించి అక్కడి పండితులచేత తాము చూడెడి గ్రంథములలో గ్రామ్యపదములు కలవని ఋజువుపర్చుకొన వలెనని యుద్దేశముతో నిక్కడికివచ్చిపట్టు తెలిపిరి. వీరికోరిక మీద మాకాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగారు తమకాలేజీలోని పండితులను ఆంధ్రభాషాపరిచయములగుండఱి ఒక ఉపసంఘముగ నేర్పాటుచేసి రామమూర్తిగారి- గ్రంథములను పరిశీలింపుదని చెప్పిరి. అందు మీక నేటికి నాలుగుదినములనుండి రామమూర్తిగారు తెచ్చిన పెట్టెకు తాటాకుల గ్రంథములను మిగత కొన్ని గ్రంథములను సంఘమువారు పరిశీలించిరి. వీరు విస్తారముగా గ్రామ్య పదములు చూసినది, వ్యాఖ్యానములలోను, టీకలోను, పుత్రములు, కాసనములు, ఉత్తరములు, మున్నగువానిలో వై యున్నవి. అక్కడక్కడ ఒకటి రెండు పద్యకావ్యముల లోను జూపిరి.

అందు మీద కాలేజీసంఘమువారిలో వెక్కువంది, టీకలు, పుత్రములు, కాసనములు మున్నగునవి సరియైన గ్రంథములకెంద లెక్కచేయగూడదు. భావమును వెలుపుటకు టీకలును, వ్యవహారమునకు పుత్రములను నిర్ణయింపబడినవి. ఇది యన్నియు పండితులచేత వ్రాయబడి వని చెప్పటకు వీలులేదు.

మరియు నివృత్తియు ఋజువుపర్చుట గ్రంథములుగా నెన్ను బడవు. అక్కడక్కడ నొకటి రెండు గ్రామ్యపదములు కావ్యములలో గొప్పకవులుపయోగించినను అవి కావ్యకరణ సమ్య తములని చెప్పవచ్చును? లేదు. ఎన్నికేల మాటలలోనో ఒకటి రెండు మాటలున్నవి. మీరును ఆమాటలను ఉపయోగింపవచ్చును గాని గ్రంథమంతయు గ్రామ్యపదములతో వ్రాసిన పండితసమృతము గాదు. పండితసమృతి యవసరము లేనిచో తమకీతమయే అవసరములేదు. తమకు ఇష్టమున్న గ్రంథములను వ్రాయుదు. జనసామాన్యమునకు బోధింపుదు. బాగుండును. కాని ఇట్టి చప్పిడిగ్రంథములు యూనివర్సిటీ విద్యార్థులకు పఠనీయగ్రంథములుగా నుపయోగింపవలయునను పట్టుదల యుండ కూడదు. ఇట్టిగ్రంథములు పఠనీయ గ్రంథములయిన విద్యార్థులు పదిసంవత్సరము లేల పాఠశాలలో నుండును! ఉపాధ్యాయుల లేల? చేతికివచ్చినదంత యి వేదవాక్యములేకదా? వీరేశలింగం పంతులుగారు వ్రాసిన వచనశైలి సర్వజనానుమోదముగనున్నది. వీరు ప్రథమతరగతికించి ఎం.ఎ. తరగతివరకు నుపయోగము లగునట్లు గ్రంథములను వ్రాయించియున్నారు. అవి చాల బాగున్నవి. మీరుయిష్టములేనిచో అధ్యాపక స్వార్థములకు, శకటకేళలకు, పూర్ణానుస్వార్థము చుట్టుదు. అవి సంఘము లోని పలువురు నుడిచిరి.

క్రొత్త తెనుగు.

ఈనెల 2వ తేదీన కాలేజీవిద్యార్థుల పెనేటుపత్తును, కాలేజీలోని నొక బహిరంగసభ శ్రీ మునగాల జమీన్దార్లుగారి యాజమాన్యముక్రింద జరపబడినది. అట్టితరీ గ్రామ్య భావముగూర్చి గిడుగు రామమూర్తిగారు, గ్రాంథికభావము గూర్చి జయంతి రామయ్యపంతులుగారు మాటలాడిరి గిడుగు రామమూర్తిగారు కొన్నిగ్రంథములలోను, టీకలలోను, పత్రములలోను, ఉత్తరములు మున్నగువానిలో గ్రామ్యపదము లున్నవి. ఇవిగొప్పకవుల ప్రయోగముల అని దృష్టాంతముల కముగను, చతుర్మూర్తిగారు సహజమనించిరి.

తరువాత రామయ్య పంతులుగారు రామమూర్తి గారి వాదమును ఖండించుచు నిట్లు చెప్పిరి. గొప్పకవుల ప్రయోగములైనప్పటికి అందఱును శిరసావహించి తీరవలసినదే కాని అవిగొప్పకవులచే వ్రాయబడినవి ఋజువు పడవలెను. పూర్వము శ్రవణమువల్ల సేగ్రంథములన్నియు బోధింప బడుచువచ్చెను ఆ ఆభ్యాసమువల్ల పండితులు కలముపుచ్చుకొని వ్రాయుచున్న పుస్తకపుట వ్రాయుచుండెడివారు. అందుచేత వ్రాయుటకు కరణము లుండెడివారు. వారికి పాండిత్యము నున్నది. ఈ సందర్భములచే పండితులు సరిగ చెప్పినను వ్రాయు వారు తప్పులు వ్రాయుచుండురు. అట్టి లోపములు పెక్కు లున్నవి. అవి యన్నియు కవుల తప్పులని చెప్పట తగదు. దానిచే గ్రంథములలో తప్పులుండవచ్చును.

మీరు ఇష్టమున్న భావము సంస్కరించి, కవులకు యోగించిన గ్రామ్యపదములకు సూత్రము తేర్పరచి వ్యాకరణము వ్రాయుదు. వారుపయోగించిన పదములను మీరును నుపయోగించిన ఆ టేసించువారులేరు. కాని వారికటి రెండు పదము లుపయోగించినవారిని మీరు గ్రంథమంతయు గ్రామ్య పదములతో వ్రాసెదమన్న పండితు లొప్పుకొనరు. తరువాత రామయ్యపంతులుగారు యూనివర్సిటీని గురించి కొన్ని సంగతులు తెలిపి ఉపన్యాసమును ముగించిరి.

కడపట అగ్రాసనాధిపతిగారు రామయ్యపంతులుగారు చెప్పినది యుక్తియుక్తముగా నున్నదని నుడిచి సభముగించిరి.

సి. డెడ్-డిప్రెస్సర్స్-యూనియన్.

మా కాలేజీలో చదువుకొనుచున్న దత్తమండల విద్యార్థులకా సంఘముగా గూడి వారసారము డేజీటులను, ఉపన్యాసములను ప్రార్థనలను జరుపుచుండిరి. ఈ సంఘమువారి నెల 2వ తేదీన ఫస్టుకంపెనీ హాలులో నొకసభ మాజిల్లా జడ్జి గారైన జే. సి. ఫెర్నాండెజ్ గారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగిరి. ఈ సభకు, దొరలు, దొరసానులు, ఉద్యోగస్థులు, విద్యార్థులు, హిందూసారీమణులు మున్నగు పలువు రేరేచిరి.

ప్రథమమున ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభింపబడినది. తరువాత, కార్యదర్శిగారు రిపోర్టు చదివెరి. అనంతరము కాలేజీ ట్రైనింగ్ హౌసు గారగు జి. ఆర్. స్ట్రాక్టర్ గారు “ఉత్సాహమునగూర్చి హిందూభావము” నుపన్యసించిరి. దొరగారు విషయానుగుణ్యముగ తమయభిప్రాయమును సయితము మిగుల ఉత్సాహపూరిత వాక్యములతో నింది సభ్యులయందలి మెప్పు డ్డి వాక్యమైరి.

తరువాత విద్యార్థులు సురెంజి-ఆఫ్-విన్సన్ నాటకములోని ట్రయల్ సీను హుజుభావము ప్రదర్శించిరి.

జూబులు.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

సమీపగ్రామవాస్తవ్యుడు:—ప్రకటింపజాలము.

మేడేకురి నూర్యనారాయణగారు:—చర్చ ఆపితిమి. ప్రకటింప వీలులేదు.

ఆర్. కుప్పరావుగారు:—ఆగినచో పుచ్చుకొనుదు.

సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యగారు:—ఇది ఆంగ్లపత్రిక కాదు. తెలుగున వ్రాయవలయును.

I

భీముని పట్టణము—శ్రీరామ నవమి.

అయ్యో,

క్రిందటి సంవత్సరము యాయుత్సవమునకు 2 వేలవైగా ఖర్చులు అయినాయి. కాని భక్తిమాత్రము కనిపించలేదు. పది కోజులవరకు దివ్యంగా వైదికసంతోషములు అయినాయిగాని వకనాడైనా దీపలభ యంతమువ్వడలేదు. మైగా గ్రామంలో అల్లరులు, కొర్రల్లో పిగ్గాలులు, మతకత్తలు మొదలైనవి బయలుదేరాయి. ఈసంవత్సరము అంత డబ్బుదొంగడానికి ఆవకాశములేకపోయినా యిప్పటికంటే కావ్యగంభానికి బయలుదేరారు. దైవకార్యమునకు డబ్బుఖర్చు పెట్టకద్దని నేను వ్రాయలేనుకాని యాకా నుక్తమేగి కావ్యచేస్తూముంటే లాభకరమని వ్రాస్తాను. అట్లువ్రాసాచితి. ఇంకొకటి ముఖ్యంగా వ్రాయవలసిన సంగతి! ఆలయపు ఆవరణలోనే పండితేసి క్రిందటి సంవత్సరము రామనాటకం ఆదారు. చూడడానికి అనేకతరహాలు మన ఘోషించుచుదురు. దేవుడి పెల్లికి అంతా నెద్దలే! ఎవరినివద్దనడం? చుట్టలు కాలేవారు, పుష్పేవారు, తప్పతొగితన్నలాడేవారు మొదలయిన జట్టులన్నీ కలిశాయి, ఆలయంలో ఆలాంటి హీన క్రియలు జరగడం గ్రామంగా వందరికి అనవ్యంగా కనిపించింది. క్రిందటిసంవత్సరము పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరుగారును శ్రీరంగంవంకట జోగారావు పంతులుగారు ఈపుత్సవంలో సభ్యులు గనుక వారిభయము చేతకున్నా, శ్రీరామచంద్రగృహకృత్యమున్నా అట్టి అల్లరులు లేకపోయినాయి? ఈసంవత్సరము ఆలాటి గడవిదేశేతుండా ప్రదర్శింపవలసినదిగా దేవాలయపు కమిటీవారిని పార్థిస్తూ యున్నాను. చిత్తగించవలెను.

“ఒక అభిమాని”

పిదప అగ్రాసనాధిపతిగారు పార్థివదొరగారి యువన్యాసమును మెచ్చుకొనుచు కొన్ని విషయములను దెలిపిరి. నాటకవిషయములలో బాలరయ్యు మిగులరసవంతముగ ప్రదర్శించిరి మిగులశ్రామించి వారియువన్యాసమును ముగించిరి.

కడపట బళ్లారి కృష్ణమాచార్యులుగారిచే వ్రాయబడిన “నిజమనగరాజ్య పతనము” అను నాటకము లోని ట్రాజెడీసీనులను ప్రదర్శించిరి.

పతాను నేమనుచురాల్చిన విద్యార్థియొక్క రసానుగుణ్యమును అభినయము మిగుల క్లాఫించ తగియున్నది. శ్రీశేషములు రెండును పాత్రాను గుణ్యములుగనున్నవి. ఈ విద్యార్థుల ప్రదర్శనము చూచిచూచి రందఱును సంవత్సరముల కొది నాటకములలో కృషిచేయువారి ప్రదర్శనముకన్నను, నాటకములే వృత్తిగా చేసేయి వారిప్రదర్శనము. కన్నను మిగుల రసవంతముగను, అందనాయకముగను నున్నదని అభిప్రాయపడిరి. కడపట తాంబూలములను, పువ్వులను పంచివెట్టిరి. మంగళముపాడి సభను ముగించిరి. సభ్యులు వారి ఆనందమును కరతాళధ్వనుల మూలముగ దెలిపిరి.

యజ్ఞము.

ఎట్లయితేనేమి రథణయ్యకాశ్రీ సోమయాజిగారిచేత యజ్ఞము, సప్తాహము చేయించివారు. సప్తాహమున కయిన కృయాను యోగవరకు లెంత వెట్టినది లెక్కలు లేలలేదు. ఇందులో శ్రాత్ర సోమయాజులగారి గాగడవేషమయిన పడినదో లేదో తెలియదుగాని భూహుతికోజున సోమయాజులగారికి ఆగ్రహము వచ్చినదట. వీటికేమిగాని ఒకచిత్రము జరిగినది. ఒక కోమటి వ్రాహ్మణుండు వీరితో భుజించినాడు. పుణసు వడ్డించువచ్చును ఈ శ్రేష్ఠిగారు, “పుల్ల” అని ఆరనగా కనుక్కిరి. ఆతడు కనుపు నిండిందనిలేచిపోయెను. వ్రాహ్మణులు మరు నాడు వ్రాహ్మణ్యత్రేము చేయించుకొన్నారో లేదో తెలియదు.

II

నాపరిచయముగూర్చు

అయ్యో,

ఈనెల 2వ తేదీగల యాపత్రికలో నన్నుగురించి నాపరిచయముండొక రసవదలముగ ముచ్చటించిరి. ఇది కడచిన నెల 26 తేదీగల నాతేజ్జై విమర్శనము! ప్రభావాహుళ్యమున (బ్రహ్మతము జఱుగుచున్న సంగతులు ననుష్ఠి రూపముననే లిఖించితిని. కాన, నామ, రూప, తలగోత్ర, వంశాదుల కేక యవునఁబెట్టి కృతులను (పర్వనాటిటీసు) వివరించినవాడను గాను. పేరులేని యిట్టి అనామకపు వ్రాతలకు బ్రతుకైతర మొనగుట అనవసరము. పేరుచెప్పుకొనినఁ దమగుట్టు, మట్టు, ప్రవర్తనాదుల బయల్పడి, వాయిచ్చవచ్చినట్లుల రచ్చకులా గదనని భయపడిరి కాబోలు! ప్రజోపయోగంబులగు నంశములఁ దర్కించుటలే నేనట్లు వ్యక్తులతోపికిపోను. పోయినను ఈపత్రికవాడు శ్రమరింపడు. మఱియొకపత్రికయందైన వ్రాయఁగలను. కాని ఇత్యాదులవలన మనలకు నీ చుత్వమును, పత్రికా రాజములకుఁ గళంకమును నాటిల్లును. ఆంధ్రబిల్లు మెడలయినవారలకు సంధ్యా వందనాది కాస్త్రు సాంప్రదాయములే తెలియనని మొత్తమునిపాద వ్రాసినదే తెలివైన, నిప్పుటి వైదికాచారసంపన్నులను మూఢులని యు, ఛాందసులనియు కిరాతకులనియు సంఘసంస్కర్తలుపయోగించుట యేమికావలయునో! మొన్న గుంటూరు యజ్ఞ సందర్భమున ఈపత్రికలో వ్రాసిన పరితపు పద నిఘంటువునకు నేనునవలయునో! కనుక, పవిత్ర పత్రికారాజమున, వ్యక్తుల మామణిభూషణములతో బూరింపక దేశోపయోగంబులగు నంశము, అపారభావములతో విలసిల్లించుట శ్రేయస్కరము. ఇక ఇట్టివ్రాత లీపత్రికారత్న యుగ జరుగకుండుముగాలే!

మోక్షనాథం వేణుగోపాలరావు.

III

కాకినాడ కోటిశ్రీని రయ్యశ్రేష్ఠి.

అయ్యో

ఈవిషయమును గురించి జనవరి 30 వ తేదీపత్రికలో చాల భాగము వ్రాయబడినది. ఈరయ్యశ్రేష్ఠి కాకినాడనుంచి కోటిశ్రేష్ఠి వరకు చేయబడును. ఇందుకు జిల్లాలోని భూములన్నిటినిపాదను పన్నులు వసూలుచేయ నిశ్చయించుట చాల అక్రమము. ఈ రయ్యశ్రేష్ఠిలన ప్రయోజనమును లభిని పొందగలవారు కొందరు మాత్రమేకలరు. లభిలేనివారు చాలమందికలరు. కొన్ని తాలూకాలవారికి మాత్రమే యందువలని ప్రయోజనముగలదు. అట్టి సందర్భములో జిల్లాలోని అన్ని తాలూకాలలోని భూములపైనే యొకరమునకు కొంతరేటు యేర్పరచి పన్ను వసూలు చేయుటవలన ప్రజలకు యిబ్బందిగాయుండదని యెవరు చెప్పగలరు! ఇతర రయ్యశ్రేష్ఠిలమారిగా యేకంపెనీవారిలో కంట్లాట్టవచ్చుచున్న కొంతకాలమువరకు అందువల్ల వచ్చురాబడి వారికి యిచ్చునట్లు యేర్పరచిన బాగుండును ఇందుకు గురించిన జనసంఖ్యోభయము చాలతగ్గును. సదరుప్రకారం కంట్లాట్టవచ్చు యిచ్చిన యడల వ్రాగువాడే రాజీషన్ను యిచ్చుననుకొని గా యారయ్యశ్రేష్ఠియొక్క ఉపయోగమును బొందు ప్రయాణిజీవలనన కర్తవ్యవల్లను ఆవాయును వచ్చుచునే యుండును. ఇందువల్ల యితరులకు యిబ్బందియుండదు. సదరుప్రకారం కంట్లాట్ట యిచ్చుదలచినవారులలో ప్రయాణిజీవలనన, వర్తకులవల్లను వచ్చు ఆవాయుతో గట్టు చొటు యుండదని యేకంపెనీ వారున్న వహించుచుండల గవర్న మెంటుకు నష్టము కలగకుండ మరికొంతకాలము గడుపు యేర్పరచవచ్చును. అందువలన యారయ్యశ్రేష్ఠియొక్క ఉపయోగమునబొందు ప్రయాణికులు వర్తకులుమాత్రమే అందుల ఖర్చులను వహించుదురు. కాన వారికి నష్టముండదు. ఇతరులకు ఇబ్బందిగాను ఆవాయుముగాను నుండదు. కనుక యిందునుగూర్చిపూడ యాసందర్శనను, పెద్దావురములో జరుగబోవు గోవావరిజిల్లా కాన్ఫరెన్సులో విచారణకు తెలిపవలయును. కాకినాడ.

దంటు సర్వన్న శాస్త్రిలు.

ఇంజనీరింగు కళాశాల

విన్నను (8-2-15) ప్రాథమ 8435 గంటలకు శ్రీ గవర్నరుగారి రికార్డులకు విచ్చేసిరి. ఇచ్చట విద్యుచ్ఛక్తి సహాయమున సాంకేతిక కార్యముల నొనర్పడన ప్రకరములనుబడుటచే శ్రీవాసు వారిని నిత్యకరించి పూర్ణహోపాధ్యాయులగు శ్రేష్ఠుగారు శ్రీకొంపి విశేషములను వివరించి చెప్పిరి. పిమ్మట శ్రీవాసు కళాశాలనుకర్మాగారములను చూచి యచట నొక యంగంటు గడప నిమిషవాసమునకు విచ్చేసిరి. ఈ విద్యుచ్ఛక్తి గడయలము లగుయంత్రములు ప్రధాన భవనమున క్రిందియంత్రమున నమర్పబడినవి. విద్యాభ్యాససాధనములగు యంత్రముల నేకములు గలవు. వీరిలో నన్ని కాళాయంత్రములకును విద్యుచ్ఛక్తిని గమించుచేయు ప్రధానయంత్ర మొకటి కలదు.

అమృతాంజనము డిపోవారి కౌషధముల ప్రకటన.

దంతచూరము

దంతచూరమును మంచిపొందుము. సువాసన గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశూలహరి

నొప్పిగలచోట దూదిని మందులోతడిచి పెట్టిన నొప్పినివెంటనేమాన్పును.

సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే.

జీర్ణరసాయనము

ఆకలిలేకపోవుట, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము మొదలగువానికి మంచిమందు. 25 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-4-0

గజికితైలము

చిన్నపిల్లలకు మంచిమందు. ఈతైలము నాలుగుపూటలురాచినతప్పకపనిచేయును.

డబ్బీ 1కి వెల 0-3-0 అణాలు.

పగుళ్ళకు తైలము

అటకాళ్ళు, అటచేతులు, చర్మము, కారకమువలనను కీతగాలివలనను పగిలిపిరు కారుటయు, జిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈతైలమును రాచిన పగుళ్లుమాని జిల పోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళ నొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. వేరు.

మోహినీ తైలము

మొదడుకు, కండ్లకు చలువజేయును. వెంట్రుకలు నునుపుజేరును. కుమారుమొగును. 5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0.

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనమునద్ద చర్మము లావు బాని మొలలుపర్పడి యమిత బాధగలుగును. డబ్బీ 1-కి వెల 0-12-0 మాత్రమే.

కలరా మూత్రము

కలరాతగిలినవెంటనే మందుతినుట ఆవశ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది.

12 మాత్రలు డబ్బీ 1-కి వెల 0-6-0.

తేలు మందు

ఈ మందును కుట్టినచోట రాచిన బాధ మాయమగును. ప్రతియింట నుండదగినది. సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

వజ్రగుళికలు

ధాతుపుష్టికి, జలమునకు, రక్తవృద్ధికి, శక్తికి, వజ్రాయుధము.

20 మాత్రలుగలడబ్బీ 1కి వెల 1-0-0.

రోమహరి

ఈధన్యమును నీటితో గట్టిగా కలిపి వట్టించిన, రోమములు లేండు నిమిషముల లో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0. వి. పి. శో 0-12-0.

కామర తైలము

తామర, కీట, వసుగుగ్గజ్జ, మొ., రసి కాయట మొదలగువాటికి మంచిమందు. డబ్బీ 1-కి వెల 6 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి

చలిజ్వరము, విడుపుజ్వరము, మన్యజ్వరము మొదలగునను జ్వరములకుదివ్యోషధము సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

కర్ణశూలహరి

5, 6 బొట్లను చెవిలోపొసిన బాధతగ్గును. మంటయుండదు. త్వరలో మాన్పును. సీసా 1కి వెల 0-6-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖభోగి మూత్రము.

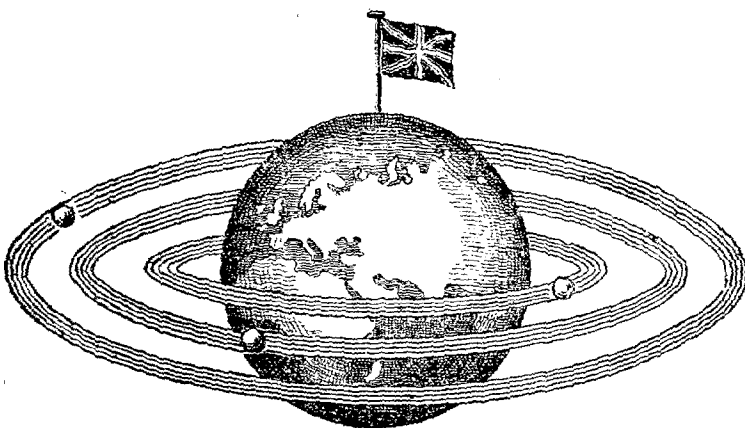
కొడుకు సవామేహములకు ఈమూత్రము బాగుగ పనిచేయును. వీనిని తినుచువుండు పడినచోట సుఖభోగి తైలమును రాయవలయును. ఇవి రక్తగుద్ధికి మేహకారక బాధ్యములకు కూడ చాల ఉపయోగకాఠి 20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0 విధములన్ని ప్రణములకును, కొడుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మూత్రము తివలయును.

అమృతాంజనముడిపో ౧౦౯, ప్రేరిరోడ్డు బొంబాయి లేక, ౬, తంబుకెట్టివిధి, మదరాసు.

ప్రపంచయుద్ధము.

మనమార సంగ్రామము!

చిత్రరూపము !!

యోధాగ్రణుల భావచిత్రము !!!

యూరోప్ ఖండమందెల్లను, అల్లకల్లలముచేసి రక్తప్రవాహమునే నొరలాడుచుండు జగత్ ప్రళయ స్వరూపముగా సాక్షాత్ కాలక్షైర వృనివలె నిలబడియుండు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయాదేశపు రాజధిరాజులనున్న, చక్రవర్తులనున్న, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లు కనబడు సుందరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి సుమనసైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి.

త్వరతో యును! స్వల్పమే ప్రతులు!!

భోకనుకాల్చుకొనిన మర్కటమువలె అక్కడిక్కడికి తిరుగుచు వ్యాపారనావలనున్న, యుద్ధనావలనున్న హతముజేసి తుదకు మండింపబడి సముద్రపాతమునకు. హేతువైన ఎమడనను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? ఇది మద్రాసును ముట్టడించి జేసిన అనాగతములను జూచియుండురా? తుదకు దానిని గతిజూపిన సిద్ధియను నాయకును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

పంచపాండవులవలెయుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, జపాన్ చక్రవర్తులను దుర్యోధన దుశ్శాసనులవలె కాలాగ్నికి హేతువైయుండెడి జర్మనీ ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్న సాకానాయకులనున్న, నాయవిమాన నాయకులనున్న జూచియుండురా? లేనియెడల మాద్య విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూచును! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనివెల. 1 రూపాయ.

షరా. — యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగమునందు నూతనముగాయెత్తబడిన పోల్లోలను తెప్పించి ముద్రించుచున్నా ము ప్రతియొక్క పటమును మౌనికెట్టి జట్టి నలగక భద్రముగా కీరునట్లు పంపెదము. నేటికే వ్రాయుండి!

విలాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

లక్ష్మీకర్ తాంబూల మూత్రము.

యిందుకన్నూరి, కచ్చకర్నూరము, కుంకుమపురపురము, బంగారు వెండిరేవులు, మొదలగు వివిధగల వస్తువులచే తయారు చేయబడినది గనుక మిక్కిలిమీదగానూ, పరిమేళనము, మనోహరముగలిగి యున్నది. యిది తాంబూలములోగాని, విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొని అశోక్లము, వాయువు, జలము, అగ్నిమాంశము, శీతము, దగ్ధ, శీతశోధము, జ్వరము, జలపోషణ, చిన్న బిడ్డగుణము, మొదలగు వ్యర్థములను తానివ్వడం, నిర్మూలించి మంచిబలమును ఉపాదిసి, ధాతుపుష్టిని కలిగించుటలో అద్భుత చాతుర్యములను చూపించు చిన్నవి. సర్వసోపదేశము కొరకు తెలమిగుల తిక్కవగా నిర్మయించబడినవి. పరిశీలించండి. 1 సీసా వెల రు 0-4-0. 6 సీసావారు 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

శిర్డీ విజయ గుడిసెకలు:—యిది సమస్తవైద్యములు, పులితేల్చలు, అశిర్దము, మలబద్ధము, నిర్మిజ్యము, కడుపుబ్బరము, నొప్పి, జమము, నోటసిరూదలు, గుండెలమంట, మొదలగువాటిని హరించి మంచిఆకలిని తీర్చుకొని కలిగించును. 25 మాత్రలు. దీర్ఘ రు 0-8-0

వి. పి. ఎ అందుకో. ఆయుర్వేదసమాజం.
హిందూ-గుంటూరుజిల్లా

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, మరాఠువర్తకము-మదరాసు ఈస్టు.

ఈ ప్రక్క చిత్రపత్రమున దగ్ధపదకట్టిని యింకా యిక్కరమైకట్టిని బర్మావైజులకు తగుమైనట్లు ఇమిడినది, చక్రసాన, వైసాన, పల్లెకెంపులు, కుచ్చకేంపులు, వైక్రాంతములు, రోహిణిములు అను మేలు వైక్రాంతములు, సృజితములు, పుచ్చేరి గాజుకర్మములు, మంచిపనితనముచేయించి కోభాయమానముగా జీవరత్నములను మిరియించునట్టి వాటినిన్ని వారువారు కొనుగట్టు తయారుచేయించి సరసముగా పంపించగలము.

ప్రథమముక ఆర్జయుంపటి మేము స్వల్ప లాభమునకు ఫలమధికముగనిచ్చెను సార్థక నామముగల సరాసు వర్తకములను వెలిసి కొనవలయునని నగలను రత్నములను స్వదేశపుకానులను గోరువారు ప్రార్థితులు.

సోనోటి నహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మరాలియందును. ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే మానసాల్లాసము కలుగజేయుటయే గాక ఆరోగ్యమునకు హానికలిన స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అందుచెలిపి యున్నాము. కోరువారికి ఉచితముగా పంపించుచును.

బాగునీయక తక్షణమే న్రాయుడు.

కై. జ్యోతి, డి. జి. రో. గోవిందక, అతంక నిగ్రహ బోధకాలయము, 22, బ్రాహ్మ, మదరాసు

నూతన గోమధంశం.

సోనోటి నహా ఉచితము.

అంతానీ కొనుగట్టు సంతకం ఉచితముగా ఉపయోగించుటకును తేమామందలి యే తోగమునందును కొనుగట్టును చూపుతే కుర్తము వారి మొట్టమొదటి మచ్చ జాతకమును బాధలేక యెను వివరించును. చక్కచుక్క చక్కదాన తేక రంగును కాంతిని ఇచ్చుకొనకేయు (సాక) వాడుక.

మరియు ఇట్లు 15 రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 అంగుళము 2 తెల్లెలు రు. 2—10-0 తపాలాకర్మ 6—0-0 చలయించు:—ఆర్. వి. కందీట్ అండు కంపెనీ మెరె బుకరబిధి ముద్రాకు.

SOONSHAHI SOAP

'హనుమాన్' TRADE MARK బోరకప్ప నబ్బు

హనుమాన్ సంతకములగు కన్నువులు తేయన్నవి. తెలిసంబునకు దురద, పుండ్లు, గజ్జి, నవ, పావలు, నామక మొదలగు చక్కవ్యాధులు తక్షణకాలములో నూపుమాసి పోవును. చక్కమునకు మృదుత్వము నిచ్చును. బాలురు బాటకలు, యానలలు, కృష్ణులు, ప్రతిగారును ప్రతిదినమును ఉపయోగించదగినది. ఔషధము చేనుకొనునప్పుడు శరీరమునకు చల్లదనము నిచ్చుటకు యీనబ్బును ముండుకటి సాటిగాను. మన దేశముయొక్క ప్రతిపట్టణమునందును, మహానందును యీనబ్బు క్రయమానన వారకకలదు.

ఎస్. రంగనాథం నెట్టి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.

విద్యోగకరమగు తెలుగు నవలలు.

లిలా లేక సులేంద్రనగరము:— ఇండు శ్రీల మహాశిర్డీ రత్నము చాపూర్ణదిగ్భాసులు వర్ణింపబడినది. రు. 1 0, 0

యశోధర్—ఇం గోకయాదుగి తన మగనివైకల యనరాగ మునకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికెచ్చును 0-12-0

మనోరమ—మగడు జటకేగి రాక్షసునొద్ద జీవకొన త: సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0

జగదేకరంధ—అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితి? జెచ్చు సామర్థ్యకలి కథ ... .. అ. 0-10-0

పవనోదరనాంధ—తమ్మునకు బుద్ధితేక కలపించినన అన్న సహింపవలయు ననుటకు బోధించును. .. 0-4-0

అల్లలార్యాటమున కోర్కొకొడండ్రపలాపము.— ఆత్మలు కోర్కొడరా దానిని విధములగలది. అ. 0-2-0

పల్నాటివీరచరిత్రము:—మహావిక్రీ నాథుడనీయు. అక్కిరాజు ఉమాకాంతముగారి ఉపాధ్యక్షుని కో కూడినది 1—0—0

వలయు:— కృష్ణక బుక్ డిపో, 6, నెంకడేశ క. శ్రీ కే. డి, సాహుకారుజేటు, మదరాసు.

చంపినమయము! నేననేలు ఖర్చుపడినది!! తెలుక కొరుకట్ట!! ఈమంచలు కొనుగట్టి, పంచ 1-కీ అల్లలార్యాటము! కోర్కొని కోడండ్రపలాపము అను గ్రంథముకటి ఇగాము

మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కర్చుపడినవి. వస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! కృంగారమును, బాగరికతయున్న గల మేలైన జపాక పట్టుపంచలు పంపించినము అవ: కముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది సోగా ముతకొద్ది పంచలును, కే. యున్నది. ఇందులో ఎరువు, కన్ను అకునన్న, రోహ, మేనుకర్మం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్షాభ దీయమైనవి, త్వరపడుడు.

కే. నూరనిదిని 2 క్షమాన తెదల్యల పట్టుపంచ 15 2-4 పంచ 1-5 తపాలఖర్చులు 0-4

డిటా రెండుపంచలు కొనుగట్టి తపాలఖర్చులు ఇశాం.

టి. సీతారామ మొదలించూర్.

3, కందప్ప మొదలించి, తిరువల్లికే. పి, మదరాసు

22. వన్నెగల (సవరము) బంగారు. (ఇ దుకు పూచీవకగలము)

గెజుల నాగర

1 1/2 సవరము మెత్త

వెల రు. 30-8-0.

మతిమువిధములను బంగారునగలు, వెండినగలు, రాళ్ళి నెక్కెనగలు, మాన్యములని తగ్గింపద శేర్కొన్న వర్తకులంద్ర కొరకును కొనుగట్టి క్యాటలాగులు ఉచితముగ పంపించును. సవరక ఇండియా బావలెర్ మ్యూసుఫాక్. కింగు కంపెనీ, 437, లింగ సాలికి, సాహుకారుజేటు, మదరాసు

The Southern India Jewellery Manufacturing Co.,
437, Bowbazarpet, Madra

కస్తూరి.

కస్తూరము:—కల, రాళ్ళి, సందీక, బాలింతిలోగములు, బాగమును, చిక్కెరల జుట్టులని పుష్టికీ కస్తూరి యుపయోగ మైన ముదలి సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము కన్న ప్రేమముగలవలెను సరసర సవరములందు దొరకు అన్యుతాంజనం డిపో, 6, తంబు శెట్టిపిడి, మదరాసు. లేక, 109 ప్రేరికోడ్డు, బాంబాయి.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు **ఆటోదిట్ బహారు** (రిజిస్టర్డ్)

జనుప్రాగ్ధేయాల వర్ణింపబడిన ఆత్మరసయోగింపవలయును. మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలమువాసన కాండునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇండు మద్యసారము చేర్చబడ లేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని జొట్టును చేసికొనినయెడల సువాసనలతోగూడిన పూలతోట లోనే గూర్చున్నట్లుండును. ఈ యద్భుతమైన కేయికముల పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మరయొక్క సువాసన సమధనిం పుంకయి అటోదిట్ బహారు ఇ వ్య మని మీదగ్గిరనున్న శాశుకేవల నడుగవలయును. వారితావున లేజని మాత్రవ్రా యుడు. చిన్న బుడ్డి విలం 0-8-0, మధ్యతరగతియిడ్డి 0-12-0, క్షీ టోన్ల అత్తరుగల పెద్దనయిబుబుడ్డి 2-0. ఈయత్తులలో ఉరగజెట్టుబడి ఘనమును లాడుచుండు కార్టులు డబ్బు 1-5 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.

గోలు ఏకెంట్లు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155, బామా నునీదు, బాంబాయి.

మదరాసు ఏకెంట్లు:— కేవలత పురమోర్తం మూర్తి. శం 29, వైశాఖబాదకోడ్డు ప్రవరుబజారుసమీపం, మదరాసు.

పాకెట్ లివర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతో 2-14-0.

6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈ వాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్ పనితోలేక నాణ్యమైన యంత్ర సామానులతో తయారై యిప్పుడే నూతనముగావచ్చియున్నది. కొంచె మైనను వ్యత్యాసములేకుండా సరియైన కాలక్రమము చూపించు వాచి యిదియే, మిగుల సుందర మైనది. దీని 6 చతురశుల వివరం.

1. నాణ్యమైన చేతిగుడ్డ 2. పసుళ మైన అత్తరసీసా, 3. సర్వాకార మైన ఉంగరము, 4. గడియార పు గొలుసు, 5. వివిధమైన స్టీలుబిల్లు 6. డిక్టులుచూపెడు కంపోను.

దయచేసి ఈ విలాసమునకు న్రాసికెప్పించికొనుడు.

బి. ఆర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ, నం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర గండు, మదరాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలుకడినవి. ఇం దన్ని జేశముల చరిత్రయు సులభ మగు భాషలో తెగినవటములతో కథలవలె వర్ణితముగను. చందాకట్టి సందర్భమునకు (రమూరము 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2—0—0 (పోస్టేజితో సహా) ప్రవేశ దునుములేను. సంచ కర్తరియి చందా ముద్రాగ నెట్టికరింపబడును.

వలయువాడు:— గా. వాంసర్వో రమీరాపు, ఎం.డి., తింక్కాడికేటు, మద్రాసు. అని ప్రాయడు

జువరము. మీ డిపోయెడలి కస్తూరియం విశిర వదాము లేనివలెను జేర్చుటచేపు. ఇంకొకవల మూకాపు మండి కొనిన వారల కేవివలెనూ తెలిసియున్నది. కొన్ని వా రోకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియాలను. అట్లు చేయటవలన 1 రితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-5 రూ. 80-0-0